

VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK

STRAN 8

S SLOVENSKEM PREMIEROM LOJZETOM
PETERLETOM

»NEJ SE ČEMERITI NA MENE, ČE NEJDE FSE TAK, KAK TRBEJ!«

Po srečanju z očetom slovenskega naroda Milanom Kučanom, prvim možem parlamenta Republike Slovenije Francetom Bučarjem in slovenskim metropolitom, ljubljanskim nadškofom Alojzijem Suštarjem, nam je uspelo, da za dobro šolsko uro, dan po njegovem odmevnem nastopu pred republiški poslanci in poslankami, dobesedno ujamemo še vladnega predsednika Lojzeta Peterleta. Pogovor z njim se da brati po vrsticah in med njimi, drži pa, da je sezona pogona na vlado ta čas povsem odprta.

STRAN 4

REPUBLIŠKI PRORAČUN ZA POMURJE

VESTNIK

Murska Sobota, 14. marca 1991 • Leto XLIII • Št. 10 • Cena 15 din

Foto: N. Juhnov

V SADOVNJAKIH, VINOGRADIH, VRTOVH... je bilo te dni kot v čebelnjaku, ko zasije toplo sonce in privabi čebele na plan, da nabirajo med. Ljudje pa so hiteli z obrezovanjem sadnega drevja, rezanjem vinske trte, urejanjem prvih gredic, pospravljanjem dvorišč in še čim. Ob takšnih prizorih je očitno, da se bliža pomlad, pa tudi vuzem ni daleč. Kot je to že stara navada pri večini, mora biti do tedaj vse postorjeno.

(JOG)

V zivi in neživi naravi vladajo določene zakonitosti. Z nasilnimi posegi jih je sicer moč spreminjati, za nek čas preusmeriti, vendar se vselej vračajo v svoj ustaljeni tok. Voda vedno teče le v dolino. Speljemo jo sicer lahko tudi na hrib, za to pa je že potrebna sila. Ko bo ta nehala delovati, se bo voda spet vračala v dolino.

Po koncu zime se začneja brstenje. Spomladanska pozeba je včasih močnejša in uniči brste, vendar na mesto njih poženejo novi.

Ptice selivke se vsako pomlad vračajo v domače kraje. Nevidna sila jih žene nazaj. Prenakatera na tej poti omaga, večina pa jih le doseže svoj cilj.

Takšne so pač zakonitosti žive in nežive narave in povsem zaustaviti jih ne more nobena sila.

ČAS STREZNITVE

Zakonitosti naj bi vladale tudi v človeški družbi. Ta si je za razliko od druge žive in nežive narave postavila še norme svojega delovanja. V civiliziranem svetu so te neobhodne, saj ta svet ne more sprejemati zakonov džungle. Človek je edina živalska vrsta, ki razmišlja in z delom se mu je razvijal razum. Je mar pomanjkanje dela vzrok, da razum včasih zastane? Smo prišli res tako daleč, da bomo v boju za golo preživetje emocije začele prevladovati nad razumom?

Ne, nismo še tako daleč. Še smo dovolj močni, da lahko ohranimo osnovne človeške vrednote. Tudi zdaj, na pragu prebujajoče pomladi, ko vse brsti in se napeinja. Če nam je pretesno, porahljajmo, vendar ne pozabimo na norme. Te seveda niso večne, se spreminjajo, tudi zanje veljajo zakonitosti, a ravnamo kot ljudje. Vsaj prislujmo drug drugemu!

Zdaj je čas za streznitev. V boju za obstoj in preživetje se iste živalske vrste združijo, le podgane so izjema in se med seboj tudi požrejo. Toda ljudje smo vendar najbolj razvita živalska vrsta, podgane so za nami.

Ludvik Kovač

ZA KULTURO MIRU IN NENASILJA

Na Srednješolskem centru v Murski Soboti so v petek pripravili mirovni dan, prvo tako manifestacijo srednješolcev v Sloveniji. Osrednja prireditelja pa je bila ob 12. uri pred spomenikom na soboškem Trgu zmage. Mladi so v svojih nastopih nasprotovali idejam nasilja in vojne, se zavzeli za odpravo vojske in vsega vojaškega v Sloveniji. Sporočila na transparentih so že sama pove-

je pohvalil tudi predstavnik Gibanja za kulturo miru in nenasilja Stojan Sorčan in poudaril, da si gibanje prizadeva za spremembe v miselnosti ljudi. V kulturi, kakršno imamo, bi tudi kljub odpravi vojske obstajalo, nasilje, institucije nasilja, zato je tudi tak mirovni dan prispevek k spreminjanju pogledov na prihodnost. Gibanje pa si prizadeva za demilitarizirano Slovenijo, kar bi naj

Na zborovanju za mir je kovač prekoval meč v pluzno železo.

dala dovolj: Nočemo biti sužnji nasilja. Nobeno pokopališče ni tako lepo, da bi na njem človek hotel ležati. Meče si prekujmo v pluge in podobno.

Na prireditvi so simbolično razpolovili meč in položili cvetice v cevi orožja na Trgu zmage. Mladi so izzvali tudi predstavnike soboških strank, naj povejo, kaj mislijo o mirovnem dnevu ter o kulturi miru in nenasilja. Poleg predstavnika zelenih Štefana Smeja, ki je sodeloval pri organizaciji mirovnega dneva, se je oglasil še predstavnik mladih socialnih demokratov in pohvalil dejstvo, da se taka stvar organizira najprej v Pomurju, ki še vedno velja za slovensko Sibirijo. To pa je izvalo predsednika soboške občine, ki je povedal, da Prekmurje ne bo nikoli več na obrobju, niti Sibirija. To pa je tudi vse, kar so predstavniki soboških strank imeli povedati o kulturi miru in nenasilja.

Organizacijo mirovnega dneva

napisali tudi v novo ustavo. Nesmiselno je namreč, da Slovenija v vojaške namene daje cel kup denarja, za preustroj gospodarstva in socialno varstvo pa tako malo.

J. Gabor
Foto: N. Juhnov

LJUTOMERSKA OBČINA PRED REFERENDUMOM

— Nedelja bo v občini Ljutomer velik dan preskušnje. Kot prvi v Pomurju se bodo občani namreč na referendumu odločali, ali so pripravljeni po 15 letih tudi prihodnjih pet let zbirati občinski samoprisepek kot solidarnost za reševanje nekaterih razvojnih problemov in potreb — tokrat za posodobitev okrog 28 kilometrov cest v vseh KS ter za dograditev OŠ Ivana Cankarja v Ljutomeru in zgraditev nove šole v Bučkovcih. Slednja je daleč naokrog najstarejša in tudi v najslabšem stanju. Nimajo niti poštenega dvorišča, kaj šele igrišče, telovadnico... Odločitev za ali proti samoprisepeku ne bo enostavna. Marsikje, kjer so že dobili svoje, morda razmišljajo, da takšen način zbiranja sredstev ni več potreben. Tako so govorili nekateri tudi v predvolilnem času. Toda ali je res moralno pustiti na cedilu tiste, ki so 15 let dajali za druge? Str. 11 Foto: J. Graj

VELETRGOVINA

Potrošnik

**DNEVI
NOVOTEKSA
V BLAGOVNICI
SALONU MODEMS
in BLAGOVNICI
BELTINCI**

od 15. do 31. marca '91

Bogata ponudba
moških, ženskih
n otroških HLAČ
ter TRENIRK
za pomlad

CENE NIŽJE DO **40%**

TEBIS®

Marec

16. marca bo dolžina dneva 11. ur in 55 minut.
21. marca sonce stopi v znamenje Ovna (začetek pomladi).

Vestnikov koledar

- 14. marec, četrtek, MATILDA
- 15. marec, petek, KLEMENT
- 16. marec, sobota, HERBERT
- 17. marec, nedelja, JERICA
- 18. marec, ponedeljek, ŠANDOR
- 19. marec, torek, JOŽEF
- 20. marec, sredo, KLAVDIJA

Sprva bo nad našimi kraji še območje visokega zračnega pritiska, zato bo precej sončno in razmeroma toplo. V nedeljo manjše poslabšanje vremena.

Pogovora
Jožef lep in jasen, dobre letine pre-
rok prijazen.
Jožefa vreme ugodno, obeta nam
leto radno in plodno.

GRADITELJI POZOR!

GRADIS d.o.o.
Nova soto Rok, R. Končara 18 —
Čakovec,
tel.: (042) 811 685, podjetje za proiz-
vodnjo in prodajo:
• strojni nosilci
• strojna polnila
• in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 18. ure.
• zelo ugodne cene • dobava takoj •
večje količine dostavimo na dom brez
plačilo

VREME

TEDENSKI KOMENTAR

Ali so nemiri v Beogradu uvod v padec enega zadnjih socialističnih diktatorjev na Balkanu ali pa nemara začnajo novo, usodno obdobje jugoslovanske krize? Nobenega dvoma ni, da je srd izzvala politika nekdanje partije in sedanje Socialistične stranke Srbije, ki je s politično slepoto negirala močne opozicijske stranke in kratila pravice ter prek sredstev javnega obveščanja trosila paket neostalinističnih laži, ki so v celoti zrevoltirale množico. Znova se potrjuje zgodovinsko spoznanje, da nasilne oblasti ne slej ali prej odstrani lastno ljudstvo. Milošević je s svojim štabom spretno prikrival notranje probleme in težave. Z nenehnimi spori, ki jih je bojeval najprej na Kosovu, se lotil Slovenije, v minulih tednih Hrvaške, vseskozi pa promoviral Makedonijo, je pravzaprav odprl več front. In povsem logično je, da se mu je nazadnje odprlo bojišče še doma.

Vsekakor gre za tragične dogodke, pa tudi za grenko spoznanje, da morebitni padec Miloševića in vzpon Vuka Draškovića ne bo bistveno prispeval k ureditvi razmer v vsej državi. Tudi politika tega opozicijskega voditelja, predvsem pa njegova stališča, ki so prežeta z nacionalizmom in z idejami za veliko Srbijo ter z nekaterimi skrajnimi pogledi, je enako nesprejemljiva kot zdajšnja uredna politika Srbije.

Ob vsem tem pa seveda ne moremo prezreti najnovejši eksodus Albancev na Zahodu in položaj v Zlatu po zmagi zahodne koalicije nad Irakom. Zdaj je namreč prišel čas za diplomatsko urejanje razmer v

Oder političnih iger

tem delu sveta. Po zadnjih ocenah je v pristaniščih na italijanskem jugu že približno 20 tisoč albanskih beguncev. Ob tem je italijanska armada dobila ukaz, da naj ne dovoli izkrcanja novih ladij. Na vseh ladjah z albanskimi begunci pa grozi nevarnost epidemije. Italija jih še ni pustila v napol podrtih ladjah na vzharnem morju samo zaradi intervencije visokega komisariata za begunce. Toda samo vprašanje časa je še, kdaj jim ne bo več dovoljevala vstopa. Kam bodo šli zdaj tisti stotisoči Albancev, ki so lahko v poldrugem letu po revolucijah v balkanskem oddelku real-socializma, torej predvsem v Rumuniji in Bolgariji, prepoznali svojo prihodnjo usodo in se jim ob tem ježi koža.

Sicer pa — svetovno krizno žarišče številka ena ta trenutek ni vzhodna Evropa, ampak Zaliv. Tja se je po porazu Iraka odpravil ameriški državni sekretar James Baker s svetlo mislijo, da po nalogu ameriškega predsednika Busha razišče možnosti za tisti del, ki razpijete nove svetovne ureditve, ki so ga obljubile Blížnjemu vzhodu.

Ker pa lahko domnevamo, da planetu Zemlja tudi konec 20. stoletja še vedno ustreza samo razmeroma obvladljivo ravnotežje sil, ki hkrati zaradi izvoza orožja omogoča bogatenje vojaške industrije — na njej pa, kot vemo, temelji velik del gospodarstev razvitih držav — bodo ZDA lahko vešele, če se jim bo na Blížnjem vzhodu posrečilo uvesti kakršnokoli ureditev; četudi ne nove. Prvi pogoj za mir na Blížnjem vzhodu je preprečevanje uveljavljanja novih Sadamov Huseinov je namreč reševanje tako zakoreninjenih sovraštov, kakršna so med Izraelci in arabskimi državami ter Palestinci. Najprej pa bo treba pomesti z avtokratskimi režimi.

Milan JERŠE

NEUSMILJENA POLICIJA — Beograjski policisti so proti demonstrantom uporabili vodne topove, oklepna vozila, gumijevke, gumijaste krogle ... (Telefoto: Tanjug)

Vatikan prehiteva diplomacijo

Ni naključje, da se je prva mednarodna konferenca, posvečena problemu Blížnjega vzhoda po zalivski vojni, začela pod okriljem Vatikana. Sedem katoliških patriarhov, predstavnikov koptske, sirske, latinske, armenske in kaldejske skupnosti s skupaj štirimi milijoni vernikov, je v dveh dneh izmenjalo mnenja s predsedniki škofovskih konferenc Severne Afrike, ZDA, Velike Britanije, Francije, Italije in Belgije in z najtesnejšimi papeževimi sodelavci. Prezrt v svojih poskusih, da bi preprečil zalivsko vojno, je papež Janez Pavel II ves čas spopada zastopal ekvidistančno stališče do prebivalstva na obeh straneh oboroženega konflikta.

Sadam je najbogatejši diktator

Italijanski gospodarski tehnik Il Mondo v zadnji številki trdi, da je osebno premoženje iraškega predsednika Sadama Huseina in njegovega takritskega »klana« vredno več kot 25 milijard dolarjev. S tem ogromnim bogastvom osebno upravlja Sadam Husein s pomočjo vseh najresnejših sodelavcev, iraških veleposlanikom pri OZN v Ženevi Parzanom Al Takritjem in naftnim ministrom Kamelom Huseinom. Proti Kamelu Huseinu so v ZDA že začeli preiskavo, ker je menda vpleten v nedovoljene denarne posle v ZDA. Sadam Husein pa je nesporni vodja družine Al Takriti, ki ima veliko premoženja v Braziliji, Čilu in Argentini, ki so si ga pridobili v zadnjih letih s tiho privolitvijo vlad omenjenih držav. Večina Sadamovih finančnih operacij pa je menda osredotočena v Švici. Il Mondo zatrjuje, da ima Sadam Husein popolno kontrolo nad iraško državno naftno družbo INOC.

v žarišču dogodkov

Zalivska vojna se še ni končala, ko so bili načrti za obnovo razdejanega Kuvajta že pripravljani. Oktobra lani ustanovljeni Urad za obnovo, s sedežem v Washingtonu, je ameriški ministri strstvi za obrambo in zunanje zadeve zaprosil za organizacijsko in tehnično pomoč pri obnovi Kuvajta. 22. januarja letos je bila sklenjena pogodba v vrednosti 45 milijonov dolarjev z inženirirski ameriške armade o izdelavi podrobnega načrta in pomoči pri uresničitvi prve etape obnove Kuvajta. Med najnovejša začeta dela sodijo poleg vzpostavitev oskrbe z vodo in elektriko tudi zasilna ureditev cest in telekomunikacijskega sistema ter odstranitev min na komunikacijah. Prednost imajo tudi dela za čimprejšnjo ponovno usposobitev naftnih črpalšč. Del tovrstnih naročil so že rezervirali za ameriške firme, večje gašenja na naftnih poljih.

Kuvajtska vlada se je odločila najeti posojila na mednarodnem finančnem trgu, pri čemer Kuvajt razpolaga z rezervami v vrednosti okrog sto milijard dolarjev. Nasprotno pa je Irak pred začetkom zalivske vojne dolgoval tujini okrog 80 milijard dolarjev; od tega Kuvajtu 10 do 15 milijard dolarjev, bližnjim zalivskim državam pa 40 milijard dolarjev. Po navedbah saudskega kralja Fahda dolguje Irak njego-

Poziv dvanajsterice

Evropska skupnost je ponovila stališče o podpori enotnosti in ozemeljski celovitosti Jugoslavije. Zunanji ministri dvanajsterice so pozvali vse odgovorne ljudi v SFRJ, naj ohranijo enotnost države in nadaljujejo demokratične reforme na ravni federacije. V takih razmerah bo Evropska skupnost pripravljena skleniti dogovor o pridruženem članstvu Jugoslavije in bo tudi na druge načine spodbujala in pospeševala jugoslovansko vključevanje v Evropo. Evropska komisija bo medtem nadaljevala tesne stike z jugoslovansko vlado za nadaljnje povezovanje Jugoslavije z dvanajsterico.

Odstopil indijski premier

Indijski premier Šekar je razglasil odstop svoje manjšinske vlade, ustanovljene pred štirimi meseci. To odločitev je indijski premier objavil v skoraj prazni dvorani zveznega parlamenta. Sicer pa je zasedanje parlamenta bojkotiralo nekaj političnih strank, med njimi tudi poslanci največje Kongresne stranke nekdanjega premiera Radživa Gandhija.

Marković v Avstriji

Predsednik ZIS Ante Marković je bil na delovnem obisku v Avstriji. Z gostiteljem, avstrijskim kanclerjem Franzem Vranitzkym, je izmenjal mnenja o mednarodnem položaju pa tudi o notranjepolitičnih razmerah v državi. Posebna pozornost je veljala gospodarskemu sodelovanju med SFRJ in Avstrijo, ki je iz leta v leto boljše, vendar ima Jugoslavija v več kot poldrugo milijardo dolarjev vredni trgovini za 500 milijonov dolarjev primanjkljaja. To je že peto srečanje obeh premierjev.

OBNOVA KUVAJTA PRINAŠA DOBIČEK

vi državi na račun posojil, najetih v minulih desetih letih, skoraj 26 milijard dolarjev. Kako zahtevni bodo obnovitveni stroški v Iraku, še ni znano. Znano pa je le, da je bilo v vojni razdejanih 80 odstotkov rafinerijskih zmogljivosti, porušena je bila najmanj tretjina iraških mostov ter prekinjena oskrba z vodo in električno energijo.

Saudska Arabija je že pokazala pripravljenost, da Irak pri obnovitvenih prizadevanjih finančno podpre, vendar pod pogojem, da Sadam Husein ne bo več na oblasti. Francoske firme pričakuje ameriške konkurence v Kuvajtu ne vidijo posebne priložnosti, ampak si več obetajo od obnove Iraka, ki Franciji dolguje okrog 28 milijard frankov. Tu je vojna prizadela predvsem tista področja, na katerih so Francozi posebno močni ponudniki oz. že zgodovinsko vsidrani. Gre predvsem za telekomunikacije, jeklarstvo, naprave v naftnih rafinerijah, visoke gradnje in inženiring.

Na nekaterih področjih obstajajo tudi možnosti za določeno sodelovanje jugoslovanskih, še posebno slovenskih gradbenih in drugih podjetij v Kuvajtu. Še v večji meri pa velja to za Irak, ki nam dolguje nemajhne zneske na račun tamkaj opravljenih gradbenih del. V ta namen se bo treba čimprej povezati z ameriški firmami in podjetji iz drugih držav, ki so aktivno sodelo-

vale v bojih proti Iraku oziroma pri osvobajanju Kuvajta. Firme iz držav, udeleženke protiraške koalicije, bodo po izjavah kuvajtske vlade namreč imele prednost pri prevzemanju del za obnovo Kuvajta. Vsem drugim bo pripadla vloga podizvajalcev oziroma poddobaviteljev del in opreme v sodelovanju z nosilci sklenjenih poslov.

Ameriška podjetja so že sklenila nekaj pogodb. V dogovoru z ameriško armado bodo opremili kuvajtska letališča z ustreznimi

napravami, IBM bo dobavil računalnike, nadalje bodo uredili mobilne telefone in električne generatorje. Na prednostnih projektnih seznamih so še naprave za razsoljevanje vode, luške naprave, letališke steze in avtoceste, vladne palače, bolnišnice, vseučiliške zgradbe in knjižnice. Ob tem, da je tudi Irak skoraj povsem razdejan in da je njegova infrastruktura hudo poškodovana, je pričakovati, da bodo tudi tu v naslednjih letih stekla obsežna obnovitvena dela.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

»Treba je končati s politično in gospodarsko nestabilnostjo v Jugoslaviji, drugače bomo zamudili zadnji vlak v Evropo. To pa bi bilo usodno za vse nas, še posebej za mlado generacijo.«

(Oslobođenje — Sarajevo)

»Jugoslavija kot prisilna in obrambna skupnost mora izginiti, da bi enakopravni subjekti pogajanja lahko začeli nov krog dogovorov. Zato ni tragično doživljati izjav, da mora Jugoslavija izginiti, da bi nastala nova skupnost enakopravnih in suverenih republik.«

(Danas — Zagreb)

»Republiška služba za notranje zadeve Srbije sploh ne sodeluje s severozahodnimi republikama. Slovenci že cela tri leta ne odgovarjajo na zahteve in depeše, Hrvatje pa od nedavnega.«

(Politika ekspres — Beograd)

Krvavi spopad v Beogradu

Množičnost in silovitost sobotnih demonstracij v Beogradu sta presenetila tako organizatorje kot srbsko oblast. Protest zaradi skorpipiranega, komunističnemu vodstvu vdanega vodstva beograjske televizije in še nekaterih srbskih medijev, in zaradi odločnosti republiških oblasti sta prerasla v krvavi obračun. Ta se je začel nekaj pred poldnevom in dosegel vrhunec približno ob 14., ko so policijske enote ob pomoči specialcev srbskega notranjega ministristva s solzivcem, vodnimi topovi in drugimi sredstvi razbile tridesettisočglavo množico, zbrano na Trgu republike in v ožjem središču Beograda. Rezultat: 2 mrtva in veliko ranjenih. Medtem pa tanki in druga oklepna vozila armade varujejo napeti mir v mestu. Opozicijskega voditelja Vuka Draškovića so zaprli.

Zahtevam srbske opozicije po zamenjavi vodilnih mož na beograjski televiziji, ki je podaljšana roka Miloševićeve politike, so se v nedeljo pridružili tudi študentje. Približno 5 tisoč študentov in drugih občanov je zahtevalo tudi odstop srbskega notranjega ministra Bogdanovića in izpustitev ljudi, ki so jih oblasti aretirale med sobotnimi demonstracijami. Na zborovanju je bilo slišati tudi zahteve, naj preprejo Slobodana Miloševića. O zahtevah študentov sta na izrednih sejah razpravljala republiška vlada in skupščina.

ALBANCI BEŽIJO

Približno 550 Črnogorcev in Srbov iz albanskega mesta Vraca v okolici Skadra je po celodnevem čakanju na albanski strani mejnega prehoda Božaj dobilo dovoljenje albanskih in jugoslovanskih oblasti za odhod iz Albanije oziroma odhod v Jugoslavijo. V italijansko pristanišče Brindisi pa je priplulo več ladij s približno 13 tisoč albanskimi begunci. O njihovi usodi je na izredni seji razpravljala italijanska vlada, ki pa se je odločila zavrniti večino med njimi. Odločitev so sprejeli potem, ko je pri razdeljevanju hrane lažnim in premraženim beguncem prišlo do prerivanja in pretepotov. Medtem pa se v Draču in drugih albanskih mestih povečuje napetost, saj skuša več tisoč Albancev nasilno zapustiti državo. Albanske oblasti so zato v Draču razglasile vojaško upravo.

2300 žrtev Pinochejevega režima?

V Čilu z veliko pozornostjo pričakujejo objavo uradnega vladnega dokumenta o kršenju človekovih pravic v 17-letnem obdobju vladavine diktatorja Augusta Pinocheja. To bo prvi uradni dokument, ki bo vsaj malo razjasnil to obdobje najnovejše čilske zgodovine. Trdijo, da poročilo omenja 2300 ubitih oziroma izginulih ljudi.

Castro odpira meje

Kubanci bodo v kratkem dobili potne liste in bodo smeli potovati v tujino, bodisi kot turisti, bodisi kot izseljenci. Vlada Fidela Castra je ta zelo koščljiv sklep sprejela že ob koncu lanskega leta, vendar ga doslej še niso uradno razglasili, ker čakajo na primeren trenutek. Pri tem gre brez dvoma za doslej najpomembnejše popuščanje, h kateremu je Havana prisiljena zaradi reform in sprememb na evropskem Vzhodu. V tujini živi približno milijon Kubancev, predvsem v ZDA in praviloma na Floridi. Večina se je izselila v prvih letih po zmagi Castrove revolucije, potem pa množično že dvakrat: leta 1965 iz pristanišča Camarioca in leta 1980 iz pristanišča Mariel, ki leži zahodno od Havane.

Poseganje v suverenost

Ob zadnjih skrb vzbujajočih dogodkih na Hrvaškem je predsedstvo Slovenije opozorilo, da poseganje zveznih organov mimo volje ali celo zoper voljo posamezne republike pomeni grobo poseganje v njeno suverenost.

Posebej velja to za poseganje enot JLA in zveznega sekretariata za notranje zadeve. Predsednik predsedstva SFRJ Borisav Jović je z ukazom o posredovanju armade v Pakracu grobo prekorajl svoja pooblastila, proti čemur predsedstvo Republike Slovenije najodločneje protestira. Hkrati zahteva, da zvezno predsedstvo in njegov predsednik v prihodnje delujeta dosledno v skladu s svojimi pooblastili, tako da ne bi izničili še zadnjega

zaupanja v korektnost zveznih organov in v možnosti za razumen pogovor o prihodnjih odnosih v jugoslovanskem prostoru.

globus

BRUSELJ — Na dnevnem redu dvodnevnega zasedanja zunanjih ministrov Evropske skupnosti so bila tudi pogajanja o vzpostavitvi politične unije 12 držav, članic Evropske skupnosti, in odnosi z državami srednje in vzhodne Evrope, še posebej s SZ. Poudarili so tudi odnose z Jugoslavijo v luči najnovejših zaostritev.

BERLIN — Zvezni sekretar za gospodarske odnose s tujino Franc Horvat se je sešel z jugoslovanskimi gospodarskimi predstavniki. Govorili so o gospodarskem sodelovanju med državama in delovanju naših predstavnikov po združitvi Nemčij.

KAIRO — Egiptovski predsednik Mubarak je objavil načrt devetih točk za arabsko sodelovanje v povojnih razmerah. Poudaril je, da je rešitev palestinskega vprašanja ključ za zagotovitev miru na Blížnjem vzhodu.

PARIZ — Francoski predsednik Mitterand je predlagal sklic sestanka Varnostnega sveta OZN na ravni voditeljev držav ali vlad. Na njem naj bi proučili vse bližnjevzhodne probleme, vključno s palestinskim in libanonskim, ter varnost izraelskih meja.

BAGDAD — Razmere v Iraku se počasi normalizirajo, zato si oblasti prizadevajo urediti preskrbo z vodo in elektriko. Zdaj razpravljajo že tudi o načrtih za obnovo Iraka, pri čemer bagdadske radio sporoča, da bo svet pričel čudežni obnovi države.

MOSKVA — Britanski premier Major je obiskal SZ. V središču pogovorov je bilo gospodarsko sodelovanje Sovjetske zveze z Zahodom, dotaknili pa so se tudi položaja na Blížnjem vzhodu po koncu zalivske vojne.

WASHINGTON — Ameriški državni sekretar Baker in italijanski zunanji minister De Michelis sta soglašala, da je treba ohraniti protiraško zavezništvo koalicijo, da bi ohranili mir na Blížnjem vzhodu. Baker se je mudil tudi na Blížnjem vzhodu in v SZ v okviru posvetovanj o zagotavljanju miru na Blížnjem vzhodu.

globus

VROČE TEME ZA POSLANCE

Letak občinskega sveta Zveze svobodnih sindikatov Murska Sobota v predverju velike skupščinske dvorane, kjer je bilo v torek skupno zasедanje vseh treh zborov občinske skupščine, ni premamila delegatov. Z njim so Svobodni sindikati želeli opozoriti, da mineva štiri mesece od njihove pobude naslovljene na občinsko vladno, da naj spremeni sklep o zvišanju stanarine za mesec december 1990, ki je — kot navajajo — zaradi nenormalnega dviga cen porušil vse razumne meje. Pri tem so navedli, da so stanovanjci iz soseske občine plačevali za kvadratni meter stanovanjske površine v letošnjem februarju 21,79 dinarja, v drugih pomurskih občinah od 12,37 do 12,88, v Mariboru 9,52 in v Slovenskih Konjicah le 8,41 dinarja. Iz poročila predsednika IS Ivana Obala o uporabi sredstev stanarine pa je bilo razvidno, da ne odstopajo od republiškega povprečja. Ob podatku, da so s stanarinami pridobili le 12 milijonov dinarjev, kar je le dober odstotek vrednosti stanovanj — povprečna stanarina za 55 kvadratnih metrov veliko stanovanje je znašala okrog 1200 dinarjev — je razumljivo, da je z bojkotom neplačevanja stanarin nemogoče ohraniti sedanji stanovanjski sklad. Stanarine tako ostajajo nespremenjene, plačevanje pa naj bi uskladili s časom izplačila plač.

Velike pozornosti je bil deležen tudi osnutek odloka o občinskem proračunu za leto, ki so ga morali prilagoditi gospodarskim razmeram, zlasti pa postavkam iz republiškega proračuna, ki ni dovolj upošteval občinskih posebnosti. Ob indeksaciji lanske porabe pa je soseska občina, ki se je obnašala varčno, potegnila kratko. Po dokaj bučni razpravi so odborniki občinske skupščine na ločenih sejah vendarle sprejeli osnutek proračuna, v katerega naj bi se letos nateklo čez 403 milijone dinarjev. Izvršni svet bo do 20. marca sprejel pripombe in predloge k osnutku.

Glede stališč in usmeritev za odpravljanje negativnih gibov v gospodarstvu, ki ima 147 milijonov dinarjev izgub in je kronično nelikvidno, k temu pa je potrebno dodati še nerealni tečaj dinarja in grozečo številko 3700 nezaposlenih, so v zboru združenega dela sprejeli nekaj priporočil. Zlasti so se zavzeli za ureditev plačilnega sistema, saj je stanje pri izterjavi zapadlih terjatev postalo nevzdržno.

Delegati so sprejeli dogovor o usklajevanju letošnje davčne politike, določili 0,66 odstotno stopnjo za zagotavljanje sredstev za zdravstvo na ravni občine, že v drugo pa ni dobila podpore predlagana sestava komisije za prošnje in pritožbe. Med delegatskimi pobudami kaže omeniti predlog delegata iz KG Rakičan, da proti Romom, ki nasilno odnašajo poginule živali s farne Nemščak, uvedejo represivne ukrepe.

M. Jerše

Kmetje si želijo več besede

Nedeljski občni zbor občinske podružnice Kmečke zveze-ljudske stranke v Murski Soboti opozoril na pereče probleme — Ivan Oman za reformo socialnega programa in trg kmetijskih pridelkov

V posebno čast si štejemo, da je bila ravno kmečka zveza med pobudniki za uveljavitev večstrankarskega demokratičnega sistema, pri čemer pa upamo, da zdajšnje prehodno obdobje, prežeto s kriznimi razmerami v gospodarstvu, kar občutimo tudi kmetje, ne bo trajalo predolgo. Posebno zato, ker imajo nekateri kmetijstvo za manj pomembno panogo, češ da ustvari le 2,4 odstotka narodnega dohodka. To pa je jasen poziv za še večjo mobilizacijo Kmečke zveze-ljudske stranke, da bi prek svojih poslancev v republiškem parlamentu dobile naše besede večjo težo. S temi razmišljanji je predsednik občinske podružnice Murska Sobota Anton Kous začel nedeljski redni letni občni zbor stranke v skoraj polni skupščinski dvorani. Med udeleženci sta bila tudi predsednik Slovenske kmečke zveze-ljudske stranke in član predsedstva Republike Slovenije Ivan Oman ter član republiškega upravnega odbora stranke Janez Zampa.

Kot smo slišali v dokaj bogati razpravi, se stranka ne zapira v celovske okvire, ampak skuša

delovati širše, zato so vanjo vključeni tudi nekmetje in strokovnjaki z drugih področij. Z dovoljenji so tudi s številom članstva, ki je ob koncu lanskega leta doseglo številko čez 3 tisoč. Tudi v prihodnje se bodo v stranki zavzemali za splošno socialno pravičnost, da bodo kmetje do dobili dobre plače. Prav za odpravo pomanjkljivosti v kmetijski politiki, ko je kmet marsikdaj potegnil kratko pri prodaji svojih pridelkov, saj je po nekaterih podatkih hrana cenejša kot pred 20 leti, se je zavzela večina razpravljalcev.

Tako je Štefan Godina iz Pečarovec dal pobudo poslancem iz kmečkih vrst, ki morajo biti po mnenju Jožeta Bojneca glasnejši v svojih zahtevah, da poskušajo uveljaviti dodatno premijo za meso in pšenico ter vrnitev regresa za dizelsko gorivo. Še radikalnejši pa je bil Franc Horvat s Tišine in ob nezadovoljstvu s sedanjo pokojninsko in davčno zakonodajo predlagal, da v znak protesta kmetje ob prvi priložnosti zavzamejo republiško skupščino. Ta bi morala spremeniti odnos do kmetijstva in mu nameniti

znatno več denarja, bolj pa naj bi jih vključili tudi v pripravo raznih projektov. Povejmo, da je Franc Horvat, vodja pomurske kmečke stranke, postal novi vršilec dolžnosti predsednika občinske podružnice.

Po mnenju Ivana Omana pa se bo treba tudi v kmetijstvu čim prej otresti socialistične miselnosti, medtem ko morajo biti zadruge mnogo bolj po meri kmetov kot doslej. Pripomnil je, da se bo stranka takoj postavila v bran kmetov, če bodo davki nepravilni. Hkrati se je zavzel za reformo socialnega programa, ki naj bi uvedel enotno nacionalno pokojnino, ta bi bila rešitev za malega kmeta, in za trg s kmetijskimi pridelki, ko bi vlada določila zaščitne cene. »S 34 poslanci KZ-LS v slovenskem parlamentu smo resda dosegli manj od pričakovanih, toda to še ni dovolj tehten razlog za razmišljanje o ustanovitvi vzporedne kmečke stranke. To bi namreč pomenilo razdelitev kmetov na več skupin, ki bi se med sabo prepirale, to pa bi nekaterim zelo ustrezalo,« je opozoril Ivan Oman.

Milan Jerše

TEHNOSTROJ LJUTOMER

S prekinitvijo dela do informacij

V novem podjetju Tehnostroj, ki je nastalo iz istoimenskega »starega« podjetja, so v začetku minulega tedna ustavili delo, saj je nekaj več kot 137 delavcev, kolikor jih (od okoli 300) je dobilo delo v zdajšnji firmi, hotelo plače za december in januar. Zajamčeni osebni dohodki za ta dva meseca so bili namreč že nakazani na banko, vendar so jih preklicali, ker podjetje ni poravnalo vseh prispevkov. Že dan potem, ko so delavci dvignili glas, so dobili tudi zajamčene plače za dva meseca. Občina je neporavnane novembrske obveznosti Tehnostroju odpisala, medtem ko republika tega ni storila.

Vsi, razen direktorja Iva Tiva-

darja, ki delajo v novem podjetju, so brez odločb za delo, tudi začasni. Zato so poleg plač zahtevali tudi ter opredeljen osebni dohodek za obdobje po 28. januarju, ko so začeli delati v novem podjetju. Podjetniška kolektivna pogodba je že pripravljena in v kratkem jo bodo tudi podpisali. Sekretar občinskega sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Marko Milič je povedal, da je Tehnostrojeva podjetniška pogodba dobro pripravljena, celo boljše od splošne branžne kolektivne. Po njej naj bi bila najnižja osnovna plača okoli 5 tisoč 400 dinarjev.

Delavci so za predsednika stavkovnega odbora imenovali

Vinka Klemenčiča, ki je tudi predsednik Občinskega sveta ZSSS v Ljutomeru. V petek, 15. marca, bodo delavci dobili tudi zahtevane plače iz nove firme oziroma rednega osebnega dohodka od 28. 1. 1991. Na kolegiju bodo obravnavali tudi zahteve po pregledu poslovanja novega podjetja in načrtov, kajti delavci hočejo vedeti, kaj in kako se dela v novem Tehnostroju. Pomnkanje informacij torej sili delavce, da s prekinitvami prisilijo odgovorne oziroma direktorja, da jih seznanijo s stvarmi, ki jih zanimajo. Gotovo pa prekinitev ne bi bilo, če bi informacije prišle do ušes delavcev pravočasno.

Lidija Kosi

ZDRAVSTVO

BREZ DENARJA!

Je sploh še kdo, ki ga denarne težave ne pritisakajo k tlom? Nihče. Pa ne samo v gospodarstvu, tudi v negospodarstvu, čeprav nekateri še menijo, da se temu še vendar cedi, če ne več med, pa vsaj mleko. A za zdravstvo, tudi pomursko, lahko rečemo, da še mleka več ni, saj Pomurski zdravstveni center za svoje delo iz republike ni dobil v celoti plačila niti za januar. Če bi bila leta priznana raven iz lanskega leta, to pomeni, da so za januar dobili 60 odstotkov mesečnega plačila, za februar in marec pa še

ničesar. Prav zato so bili prvega marca blokirani žiroračuni vseh tozgov.

Tudi deset dni pozneje, ko ima blokado še soboški zdravstveni dom, nimajo denarja, samo za plače (brez prispevkov) pa bi potrebovali 15 milijonov. Prav tako bodo morali plačati še 3,9 milijona za obveznosti iz dobička, imajo pa tudi za milijon neplačanih računov. Pravijo, da bi nekako še šlo, če bi dobili denar vsaj za mesečno delo.

Ministrica za zdravstvo in socialno varstvo, dr. Katja Boh, je ob znižanju proračunskega deleža za zdravstvo sicer že napovedala zvišanje soudeležbe pri plačilu zdravstvenih storitev, vendar tudi to finančnega položaja zdravstvenih organizacij ne rešuje. Kolikor več poberejo od uporabnikov, toliko manj dobijo iz republike. Pa tudi sedanji prispevek uporabnikov zdravstvenih storitev v prihodkih Pomurskega zdravstvenega centra predstavlja le 4 odstotke.

Tako hudo v pomurskem zdravstvu še ni bilo; res je sicer, da so lanske probleme sami ublažili z varčevalnimi ukrepi. Jutri bi morali imeti plačilni dan, denar za plače pa bo verjetno sposojen (razen če zadnje dni kaj dobijo iz republike).

mh

GORNJA RADGONA

VSE MANJ KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

Zaradi vse težjega gospodarskega stanja je v radgonski občini vse manj kadrovskih štipendij. V tem šolskem letu prejema te štipendije 227 dijakov in študentov. Vse kaže, da jih bo v prihodnjem letu še manj, saj je razpisanih le 20, medtem ko jih je bilo prejšnje leto 51, pred leti pa celo

»Razmišljam drugače kot prej!«

Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Studio za podeželje Novna sta od 4. do 9. marca organizirala zanimiv seminar o razvoju podeželja, ki so se ga udeležili svetovalci in člani občinskih vlad iz raznih krajev Slovenije. Število udeležencev je bilo omejeno, saj je bil to intenziven seminar, potekal je v glavnem v obliki dela v skupinah. Vodile so ga tri predavateljice FAO-a. Nekaj udeležencev smo povprašali o mnenju.

TEREZIJA JEŠOVNIK, Obdravski zavod za živinorejo in veterinarstvo, kot svetovalka zadolžena za kmečka gospodinjstva in dopolnilne dejavnosti v občini Lenart:

»Seminar ni tisto, kar sem pričakovala. Pričakovala sem primere iz drugih držav, zdaj pa vidim, da je to popolnoma drugačno mišljenje in pristop do reševanja problemov. Mi smo navajeni gledati na vse z negativne strani, tu pa smo se naučili, da je mogoče tudi drugače. Pripravijo te do tega, da sam spremeniš mnenje. Vidim, da sem v preteklosti delala napake, ki se jih sploh nisem zavedala, na primer pri delu z ljudmi. Problemi se rešijo enostavneje in hitreje z upoštevanjem vseh mnenj. En seminar ti vsega res ne more dati, vedela pa bom, kje si lahko poiščem informacije, da si lahko tudi sama pomagam, da bom lažje delala z ljudmi. Ni mi žal, da sem se udeležila seminarja in želim si, da bi bilo tudi dodatno izobraževanje o tem, kar sem se naučila.«

ZLATKO ERLIH, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Gornja Radgona:

»Rekel bi, da me je seminar prepričal, da lahko marsikatera teoretična spoznanja tudi praktično uporabimo. To pa predvsem zaradi pristopa, ker se gre od posameznika navzgor in ne obratno — od zgoraj do posameznika. Do sedaj je bilo tako, da smo neke zgoraj določali načrte, vendar čez čas ugotovili, da tega ne moremo realizirati. Ta novi pristop pa ima možnosti zato, ker se posameznik počuti kot lastnik neke ideje in ima možnost in dolžnost razvijati jo naprej. Vedno bolj spoznavam, da jo mora razviti sam, če si hoče zagotoviti boljše življenje. In vprašati se je treba, če si srečen, kajti srečen si takrat, če si izpolnil želje, ki si si jih zastaviš. Ta metoda dela je zanimiva tudi zato, ker je treba delati v skupini, še prej pa ljudi s tem seznaniti. Če se hočemo razvijati, je treba delati v skupinah in korakoma, ljudem pa priznati, da je to njihova ideja. Kaj bom naredil kot odgovoren na določenem področju? Zlagal bi se, če bi se sedaj napovedal. Delali bomo naprej na majhnih skupinah. Ljudem je treba dokazati, da imajo skrite potenciale, ki se jih da izkoristiti. Skozi ves ta proces gre tudi način financiranja.«

ANA JAGARINEC, podpredsednica SO Ptuj, zaposlena na Kmetijski šoli Ptuj:

»Ko smo prišli sem, so nas obdajali mešani občutki, bili smo v dvomih. Toda dobili smo ogromno informacij in znanja, kako aktivirati podeželje. Predvsem gre za ugotovitev ključnih problemov, ki ovirajo razvoj. Poudarek je na delu z ljudmi, odkrivanju in reševanju problemov. Gre za metodo samega pristopa in reševanja razvoja, kar pa je specifično v vsakem konkretnem položaju. Pomembno se mi zdi, da gre pri tem za konkretizacijo znanja, odkrivanje skritih potencialov in pozitivnih točk, ki že obstajajo — in od tu naprej potem k razvoju celotne lokalne skupnosti. Bistveno je, da so vodje le svetovalci in povezovalci pri reševanju problemov. Pomembno je znati voditi, usmerjati in motivirati ljudi, njihove želje in interese pa izkoristiti za razvoj produktov, ki imajo na tržišču perspektivo. Sprememba je predvsem ta, da nisi ti nosilec njihovih problemov, ampak so ljudje v skupnosti sami odgovorni za razvoj. To je radikalna sprememba v našem razmišljanju. Vse te stvari smo tudi praktično preskušili, na primer izdelavo poslovnega načrta. Ni dovolj le prinesiti denar, pomembnejše je svetovati, usmerjati in usposobiti. Saj ljudje v bistvu niso imeli nič od teh sredstev za razvoj, tudi pripranje na sestankih in besednicah ne prinesejo nobenih rešitev. Probleme je potrebno najprej zbrati, nato razvrstiti. Na vasi je še vedno največji problem infrastruktura. V resnici pa je vzrok nizka kakovost življenja, slab standard in nerazvito gospodarstvo. Če se bo to izboljšalo, se bo tudi podeželje razvijalo.«

ANTON SLANA, svetovalec Živinorejsko-veterinarskega zavoda za Pomurje, zadolžen za občino Gornja Radgona:

»Izvedeli smo veliko zanimivih stvari, ki nam bodo zelo koristile. Zanimivo je bilo slišati mnenje teh ljudi, vendar bo moral vsak sam poiskati najboljšo možnost razvoja, prav tako bo morala vsaka posamezna kmetija iskati skrite potenciale, se povezovati v tržne skupine. Le z neko globalno analizo prideš do bistva, vse pa moraš gledati s pozitivne strani. Potrebovali bomo tudi neko širšo animacijo, način obveščanja in izobraževanja ljudi, da bodo začeli sami razmišljati in bodo zainteresirani za razvoj, saj bodo sicer propadli. Ni območja v Sloveniji, ki ne bi imelo nekih možnosti, rezerv za dodatno aktivnost. Ljudje se morajo v svojih dejavnostih dopolnjevati, ne pa si konkurirati ali si nasprotovati. V občini ali širše bo morala delovati skupina, ki bo imela določen cilj in vse obravnavala interdisciplinarno: ljudi zainteresirati in pridobiti, usmerjati. Hkrati bodo morali videti tudi profit, samega sebe. Niso najpomembnejša nepopravna sredstva. Pomoč z denarjem ni dosti vredna, če ljudi prej ne usposobimo, da bodo znali sami skrbeti za svoj razvoj!«

Bernarda B. Peček

Obdolženi goljufije

Na enoti temeljnega sodišča v Murski Soboti se je v torek začel sodni postopek zoper obdolžene delavce Agroservisa: Marjana M. iz Martjanec, Vlasto Š. iz Tropovec in Hedviko K. iz Murske Sobotice. Kar 36 strani obsežna tožnica, ki jo je dve uri brala namestnica javnega tožilca Irma Volf, jim očita, da so v prvih mesecih lanskega leta ogoljufali 339 občanov Cepincev, Motovilec, Dolencev in Jurija in si tako prisvojili (po dva, oziroma po trije) 44 170 dinarjev. Tolikšna naj bi bila razlika med dejansko ceno tehničnih pregledov in zavarovanj traktorjev in dejansko ceno tehničnih pregledov in zavarovanj traktorjev. Čeprav se je velika večina oškodovancev odrekla povrnitvi škode (v povprečju pride na posameznika nekaj čez 100 dinarjev), javno tožilstvo zahteva ustrezno kazn in odvzem premoženjske koristi.

Š. S.

JOG

27. TEZA

27. teza (o dostopu do virov informacij) Predloga za izdajo zakona o javnih glasilih pravi: »Državni organi ter organizacije, skupnosti in posamezniki, ki opravljajo javna pooblastila, morajo zagotoviti javnost svojega dela z dajanjem pravočasnih, popolnih in resničnih informacij o vprašanih s svojega delovnega področja... Če novinar meni, da mu je vir informacij iz prvega odstavka tega člena neutemeljeno (v nasprotju z zakonom) odrekel informacijo, lahko zahteva sodno varstvo te pravice na način in po postopku, ki ga določa zakon... (podčrtal S. S.)«

Politične stranke so odgovorile: oblastne stranke so nad vse slabe, opozicijske so še slabše, nihče ni kriv za nič. Alternativni gibanji ni več, civilne družbe prav tako ne. Onesnaževanje pa progresivno napreduje; bivši-novi direktorji, ki so nenadoma postali menedžerji, do včeraj pa so bili najemnejši vosek, v katerega se je s svojimi dekreti vtiskovala oblast, si z Demosovim desnoradikalnim blagoslovom polnijo žep: blodni cvetovi slovenskega gospodarstva, Gorenje, Elan in podobni izpod »vrtla pod Triglavom«, propadajo. Vse to vsi vemo, toda nihče nič čemur ne pride do dna, do vira informacij, ki formirajo kritično korektivno javnost. Tukaj se javnost samo hujša s petstotimi besedami! Če se bodo javni mediji, tisk, radio in televizija, vzpostavljali »le kot prenašalci reklam«, stranke pa se tako ali tako obračajo neposredno na ljudstvo, dejansko na tisto manjšino, katere stopnja zavesti po ugotovitvah demoskopov ustreza »poprečnemu besedišču 500 izrazov« (Jürgen Habermas, Strukturalne spremembe javnosti, SH, 1989), potem, potem nam bog pomagaj! Javnost in novinarji so naše zadnje upanje. Novinarji obstajajo, nekateri so sicer rahlo histerizirani, ker so padli njihovi institucionalni očeti (beri prejšnji oblastni politiki), toda novinarji so in nov zakon imajo!

Brez kritične javnosti, ki jo lahko oblikuje samo raziskovalno novinarstvo, se ne bomo več izgrebli.

»V časopis ga daj!« Včasih so bile to v Prekmurju izredno močne besede. Enako uročevalno moč je imela samo še obrambna formula: »Paper se gor zeme«. Šel sem iskat, od kod nekaj ta moč javnosti v Pomurju, ki je danes ni več. Iskat v Kleklove (Kleklinove) Novine, šestdeset let nazaj. Marec 1931. Razen zgodbe, ki jo spodaj navajam, sem v marčnih številkah Novin prebral še, da je pretekli mesec tega 1931. leta umrl v starosti 56 let bogojanski plebanoš Baša. Nadalje Novine priporočajo in svarijo pred pretirano uporabo umetnih gnojil — šestdeset let pred našimi sodobnimi kmetijskimi strokovnjaki, čeprav so bili takrat brez ekološkega korektiva!

Kleklove Novine, 8. marca 1931, članek z naslovom Kureči toljaji: »V noči od ponedelka na torek so obiskali Gumilarov kurnjek v Krogi prijatelji tujih kūr. Kda so se že založili s plenom, so jih opazili. Gospodar je ednoga celo zgraba, a iztrgao se njemu je iz rok. Spoznati toljaja ne mogoče, ar so meli na obrazi maske...«

Slutite za Gumilarjevo roko, ki hoče strgati masko kurjemu tatu, (desnoradikalno) roko novinarja, ki hoče razkrinkati? Če pa se mu to ne posreči, bo šel na sodišče. Pa ne zaradi kurjih tatov, marveč zaradi onih večjih. To je novi medijski zakon! Javnega mnenja se je vendar potrebno bati, ne pa da nas zgolj zabava in zavaja.

OBČINA POSTALA PORABNIK PRO-RAČUNSKIH SREDSTEV

Vlada se imenuje vlada...

Ob močnem spotikanju v predlagano delitev proračunskih sredstev, predvsem zaradi deleža za vojsko in mednarodno dejavnost Slovenije, so bili glasni še cestarji. Zahtevali so, da se namensko zbrani denar tudi namenijo za ceste. Oglasili so se še v zdravstvu, saj jim je odmerjeno manj, kot se bo po predvidevanjih zbralo po prispevkih za zdravstveno varstvo. Ivan Obal, predsednik soboškega izvršnega sveta, pa je o teh zahtevah povedal:

»Prvič imamo v rokah dokument, iz katerega je razvidna celotna poraba. Zato se tudi strinjamo, da govorimo o javni porabi kot o skupni kategoriji. Ne morem se strinjati, da bi javno porabo ločevali. Mislim, da je dobro, da je na enem mestu, saj jo je tako mogoče kontrolirati. Dobro je, da se vsak izdelek ali prihodek v proračunu smatra kot del integralnega proračuna, pravica in dolžnost vlade, naj si bo republiške ali občinske, pa je, da med letom oceni, kaj ima prednost. Vlada lahko določa prednost, zato se imenuje vlada.«

Znižan republiški proračun, manj cvenka občinskim blagajnam

Razgovor predsednikov pomurskih vlad je bil na dan, ko so o proračunu začeli razpravljati skupščinski delegati. Zato je Franc Štrkl, predsednik izvršnega sveta iz Ljutomera, na vprašanje, kako doživlja dogajanje ob proračunu in v skupščini povedal: »S tem se preveč ne obremenjujem, ker me hudo bremenijo dogajanje v občini, tako proračunsko kot stanje v gospodarstvu. Izvršni sveti smo v precepu. V občini smo zadolženi za pokrievanje družbenih potreb... te zahteve niso male — na drugi strani pa za gospodarstvo. Možnost odločanja pa je zelo mala.«

Lani smo bili odvisni od dopolnilnih sredstev z eno četrtno, tri četrtnine pa smo imeli svojih občinskih prihodkov. Letos bomo imeli devet odstotkov lastnih prihodkov, ostalo se bo zbiralo v republiki in se nam vračalo. Po novem davčnem sistemu nimamo niti vpogleda v to, koliko sredstev se odliha iz občine v republiko. Ne moremo slediti tem denarnim tokovom.

V občini smo ugotavljali prve potrebe, manjka nam 32 milijonov, kar je petina potreb. Z republike pa smo dobili še dodatna navodila, da moramo sredstva zmanjšati še za deset odstotkov. Ljutomerska občina bi tako dosegla le 71 indeksnih točk izračunane proračunske porabe na prebivalca v Sloveniji, gospodarstvo pa očitno ne bo plačevalo manj.«

Radgonska občina bo po izračunih imela šest odstotkov lastnih prihodkov, 64 odstotkov pa dobila po delitvi določenih sredstev z republiko, kot dopolnilna sredstva za finančno izravnavo pa 27 odstotkov proračunskega denarja. Skoraj nič drugače ni v ostalih dveh občinah.

Za varčevanje letos klofuta

Pomurske občine ugotavljajo, da so s tem, ko so lani zniževali prispevne stopnje, sami sebi žagali letošnjo vejo. Proračun je bil namreč pripravljen z upoštevanjem lanskega letnega porabe v občini.

Anton Tropenauer za Gornjo Radgono ugotavlja: »Lani smo trikrat znižali prispevne stopnje v občini ali za 27,4 odstotka. Pri »razrezu« denarja republika tega ni upoštevala, tako da smo pri krajsani za 12 milijonov 280 tisoč dinarjev.«

Kar 80 odstotkov proračunskih sredstev bomo dali za uza-konjene izdatke, za vse ostalo nam tako ostane 20 odstotkov. Ostro smo se pogovarjali z občinskimi resorji, kako razdeliti ta denar, ob tem pa imamo še zač-

Pa ga imamo. Proračun Republike Slovenije. Eni pravijo, hvala bogu, da ga končno imamo, drugi ga zavračajo, ker jim preveč jemlje ali premao daje za življenje. Vlada je tehtala in gotovo iskala pravo mero, čeprav je tudi v vladni hiši verjetno prišlo do polarizacij. Kako srečno roko je imela pri pripravi predloga, pa bo pokazal čas ali to, kako bodo družbene razmere skladne z izračuni oziroma ali se bodo uklonile okvirjem proračuna.

O samem proračunu je bilo prelitega že dosti črnih, pa vendar ostaja skoraj neobdelano in za naš konec zelo pomembno vprašanje občine in integriranega proračuna. To vprašanje je pomembno zaradi navezanosti in vprašanje razvoja regije oziroma skladnejšega razvoja republike.

O ponujenem vprašanju so govorili predsedniki pomurskih izvršnih svetov Ivan Obal, Anton Tropenauer, Alojz Jerebič in Franc Štrkl ter direktorica Službe družbenega kajigovodstva Etelka Korpič.

te investicije, ki jih je sedaj škoda opustiti, predstavljajo pa kar deset odstotkov.«

Tudi z našim (lenskim) občinskim proračunom ni zadovoljen nihče, izvršni svet pa ima vse manj pristojnosti. A če se bo proračun že zmanjševal, potem sem za to, da se zmanjša davek na osebni dohodek, ker imamo delovno intenzivne panoge.

Pri nas je velik problem tudi ljubosumje, češ, zakaj ne bi delavci družbenih dejavnosti nosili del bremena. Mi pa ne moremo reči, naj imajo naši učitelji ali zdravniki nižje plače, da bodo solidarni z delavci. Če se tega denarja ne bomo spravili k nam, bomo gospodarstvo spravili še na nižjo raven,« ugotavlja Alojz Jerebič.

Integracija z močno centralizacijo

Etelka Korpič: »Centralizacija je letos močnejša, kot je bila lani, in bo še močnejša v prihodnjem letu. Zakon o javni porabi načrtuje, da bi določene davke v celoti odvajali v republiko, na primer davek od dobička pravnih oseb. Za Pomurje to niti ni tako velik problem zaradi gospodarsko slabih rezultatov in bo podjetij z dobičkom malo. Problem pa je 12-odstotni davek na izplačane osebne dohodke, ker imamo delovno intenzivno gospodarstvo. Če se bo znižal na tri, potem bo to znatno razbremenilo pomursko gospodarstvo. Vendar pa se mi postavlja vprašanje, kje bo vlada dobila denar, kako bo uskladila potrebe in nezmožnost plačevanja. Pomurci pa bi se morali zavzemati za znižanje davka na plačilno listo, ob tem da bi ostal tam, kjer se ustvari in bi se na odpoklic odvajal v republiko. Kaj se namreč dogaja s to centralizacijo sredstev? Občine ne morejo z minimalnimi sred-

stvi premostiti težav v gospodarstvu. Ko je šlo za Pantonijo, se je to še dalo. Za lmo v Lendavi občina ne bo imela sredstev.«

»Jaz nisem pristaš tega, da bi na žirorračunu občine ostajal denar, s katerim bi gasil v gospodarstvu tisto, kar se nujno pojavlja. Ker bom moral potem osebnosti biti tisti, ki bom razdeljeval, navsezadnje pa je to denar gospodarstva. Jaz si bom prej prizadeval, naj bodo prilivi v republiški proračun usklajeni s potrebami in naj se davek hrani na žirorračunu podjetij,« je menil Ivan Obal, direktorica esdekaja pa je tako zavzemanje ocenila kot idealno decentralizacijo. A dokler je vzpostavljena centralizacija sredstev, ki pobira gospodarstvu, je vendar treba govoriti, kako naj odvzeti denar priteka nazaj v občine.

Franc Štrkl: »Imam današnje podatke. Kot sem že povedal, raven porabe na prebivalca v ljutomerski občini dosega 71 indeksnih točk. V tej skupini sta še Lendava in Mozirje. Medtem ko jih imata Koper 123, Piran 134. Kaj hočem s tem povedati? Če smo že izenačili davčne obremenitve gospodarstva, potem moramo zbrati denar deliti po kriterijih in ne po sistemu indeksiranja.«

Še nekaj nečistih računov

»Ko smo v občini (Ljutomer) pripravljali proračun, nam je bilo rečeno, da moramo osnovo zmanjšati za 30 odstotkov — to pri izhodiščih za gospodarsko infrastrukturo, ker bo republika financirala občinske projekte. V današnjem pismu pa piše: ta razlika se bo zagotavljala skozi cenno storitev po novi zakonodaji na področju komunalnega gospodarstva. Kaj so nam s tem rekli? Vi si kar v občini iščite to razliko in pri komunalnih storitvah si popravite cene navzgor. Mi-

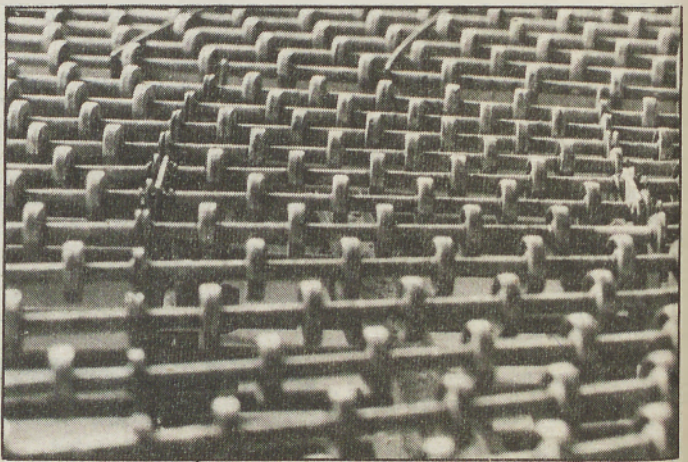

slim, da je to prava nesramnost tega ministrstva. Mi smo namreč prijavi nekaj takih projektov, pa nas ni v republiškem proračunu.

Kaj se je na primer zgodilo v kmetijstvu? Republika bi naj prevzela pospeševanje kmetijstva. V resnici pa je prevzela le financiranje pospeševalne službe, ne pa tudi ostalih posegov. Mi jih v občini imamo naprej, v navodilu pa nam pišejo, da nam tega več niso šteli v osnovo, ker da bo to prevzela republika. Zato pravim, da s tem se ni zaključena razprava, šele začenja se,« ugotavlja ljutomerski predsednik vlade.

Sicer pa so občinski izvršni sveti pri sami pripravi predloga

Tudi v radgonski občini so pripravili vse potrebno za republiško sofinanciranje matične knjižnice. V proračunu je ni, kakor tudi ne kanalizacije, čistilne naprave, odlagališč odpadkov, križišč, regionalnih in lokalnih cest. Kar so predlagali lani, ni bilo prav nič upoštevano, ampak program iz leta 1989. Murska Sobota je proračunu s čistilno napravo in vodovodnim omrežjem. Po besedah predsednika pa si veliko obeta s projektom Goričko, ki pa bo potem, ko bo pripravljen, v republiki moral imeti kritje (da ne bi proračun takrat ostal nelikviden). Na naš konec bi morali potegniti tudi ekološki dinar, vsaj za razselitev farm.

Za programe sta potrebna denar in znanje

Za pridobitev še ne razdeljenega v republiški blagajni je potrebno predložiti dobre projekte, so ugotavljali sogovorniki. Etelka Korpič: »Nimamo ljudi, strokovnjakov za pripravo projektov. Če pogledamo lansko leto. Zakaj nam je uspelo pridobiti za prestrukturiranje gospodarstva

V januarju je pomursko gospodarstvo plačalo za obveznosti (davke in prispevke) 169 milijonov 356 tisoč dinarjev. Če to primerjamo z neto osebnimi dohodki: zanje je bilo 198 milijonov. Šestega marca je bilo za 46 milijonov dinarjev blokad in sedemnajst stečajev z malo manj kot štiri tisoč delavci.

tako malo sredstev. Ker nismo bili sposobni pripraviti projektov. Znanje in kadri se zbirajo v središčih.

»Problem pa je tudi, kako priti do denarja za dobre programe. Mi imamo v mislih program za razvoj podeželja in odpiranje novih delovnih mest, vendar bo to stalo milijon in 700 tisoč dinarjev. Zato se bojim, da če ne bo razpisa za sredstva za geografsko ogrožena območja, niti konkurirati ne bomo mogli za sredstva iz tega naslova, kaj šele, da bi od tega kaj dobili. Tu pa se srečujemo še z drugim nasprotjem. V republiki boš malokdaj dobil denar za celoten projekt, ampak bomo rekli: Dali bomo tja, kjer so sami že nekaj prispevali ali so pripravljali dati! Zato je referendum edina možnost, da dosežemo sofinanciranje republike,« pravi Anton Tropenauer iz Gornje Radgone.

Zavedanje odgovornosti

Občinske vlade imajo sedaj veliko odgovornost, da s proračunske blagajne dobijo tisti denar, ki je namenjen Pomurju, in da vzpodbujajo pripravo projektov za ponujeni proračunski del denarja, ki bi po pameti gleda na značilnosti življenja in dela ter razvitosti) sem moral priteči. Obračun pa bomo lahko naredili konec leta.

Ali bo pri tem Pomurje nastopalo enotno, pa se morajo najprej dogovoriti predsedniki pomurskih občinskih vlad. V nekaterih stvareh bi morali biti vsaj tako složni, kot so bili za ceste.

Majda Horvat
Foto: Nataša Juhm

Odvisni od neodvisnosti

Ni malo tistih, ki trdijo, da pri nas čas sindikatov šele prihaja. Pa ne samo zaradi socialne krize, ki vedno bolj podaljšuje vrste pred zavodi za zaposlovanje, pač pa tudi zaradi splošnega vtisa o jalovosti političnih strank, ki jih neusmiljen konkurenčni boj žene stran od »podrobnosti«, kot so plače, zaposlitev, cene na drobno in druge. Sindikati so postali naenkrat politično zelo pomembni. Znano je, da v svetu razvite parlamentarne demokracije sindikati sicer niso neposredni politični dejavniki, saj ne delujejo neposredno v parlamentu, toda redno stojijo v ozadju politične scene. Zato se ni čuditi, da se je tudi pri nas vnel boj za sindikate.

Kot je politična scena razdeljena vsaj na dva dela, tako si vsak od njih poskuša organizirati svojo sivo eminenco v sindikatih. Boj, ki poteka, je seveda prikrit, saj je v načelu vsak sindikat neodvisen. Naša največja — Svobodni in Neodvisni sindikat — sta šele v etapi zbiranja članstva, ki naj bi utrdilo njuno moč.

Prav pri tem oba uporabljata v tem času najmočnejše propagandno orožje: drug drugega opisujeta kot podaljšano roko te ali one strankarske grupacije, vsak zase pa trdita, da sta nestrankska. Dejstvo pa je, da je v pluralizmu nujno delovanje več sindikatov, ki se za zdaj še prepočasno otrsajo preobsežnega birokratskega aparata.

Nedvomno pa se prav zdaj začne eno od najresnejših obdobij zorenja sindikatov.

Voluntarizem je namreč vse bolj potisnjen na obrobje, v ospredje pa prihajajo znanje, strokovnost, odgovornost, občutek za pravičnost in spoštnost za delo z ljudmi.

Lahko bi rekli, da v ospredje prihajajo prava delavska in sindikalna vprašanja, ki ne puščajo kaj dosti prostora filozofiranju in parolam, značilnim za preteklo obdobje.

Zgodilo se je tudi to, da so se stranke in njihovi prvaki ob soočenju z delavsko zakonodajo še kako dobro spomnili svojih predvolilnih obljub o socialno pravični državi, o blaginji, tržno in socialno naravnem trgu. In na začetku mnogih jih je na to spomnil svobodni sindikat, kasneje pa še drugi sindikati. Danes v strahu pred volivci nekatere stranke priključujejo nazaj to, kar so namenoma ali pa zaradi neznanja in zaradi pomanjkanja občutka za politiko pri oblikovanju zakonodaje »pozabile«. Ni minilo dolgo časa, kar so v parlamentu opozarjali, da bo, če bo šlo tako naprej, sprejeta taka delavska zakonodaja, da bomo nujno potrebovali zakon o zaščiti delavcev. Takšen preblik socialne in pravične države je resda prišel nekoliko z zamudo, a še vedno dovolj zgodaj, saj tudi v demokraciji ljudje še vedno potrebujejo kruh, streho nad glavo in obleko. Del človekovih pravic — pa če nekateri to priznajo ali ne — so tudi socialne in ekonomske. Zagotovljene morajo biti v ustavi v obliki participacije, tako da delavci sodelujejo pri upravljanju in odločanju o svoji gmotni in socialni sedanjosti in prihodnosti.

Ocene in izjave, da zahteve sindikatov sežejo le do skupščinskih vrat, naravnost silijo, da sindikati s priličnimi javnimi protesti in stavkami dosežejo to, kar bi se dalo v pravi in demokratični državi doseči z dialogom in zapiski v socialnem paktu ali konvenciji med sindikati, delodajalci in vlado. Za mlado demokracijo bi bilo namreč preveč, če bi polok nezadovoljstva, socialnih težav in problemov prerasel v deroko reko družbenih in političnih nemirov.

Milan Jerše

Naložbe v zdraviliščih

Zdraviliški turizem je v Sloveniji na dovolj visoki kakovostni ravni in toliko zanimiv za tuje goste, da bi lahko bile zapolnjene vse zmogljivosti, ki so na voljo. In teh je iz leta v leto več. Turizem, predvsem zdraviliški, je namreč ena redkih gospodarskih panog, ki v teh težkih gospodarskih razmerah obnavlja, gradi in zaposluje.

V Sloveniji imamo kar 14 zdravilišč, ki so povezana v Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč. V zadnjem času so se že priznanim zdraviliščem pridružile še Medijske Toplice in Terme Zreče. Turistična ponudba je bila v letu 1990 bogatejša prav po zaslugi naložb v zdraviliščih. Največja je prav gotovo nov zdraviliški kompleks na približno 6000 m² površine v Zrečah, nadalje nov bazenski kompleks v Atomskih Toplicah, nov avtokamp za 110 mest v Ptujskih Toplicah, v Pomurju pa smo dobili bazen s termalno vodo v zdravilišču v Radencih (le-to doslej ni imelo vroče vode, zato je to kljub majhnosti bazena zelo velika pridobitev) in novi hotel Ajda v Moravskih Toplicah. Poleg tega so v skoraj vseh zdraviliščih obnavljali in izboljševali nastanitvene zmogljivosti in drugo zdraviliško ponudbo.

Tudi v letu 1991 bodo v skoraj vseh slovenskih zdraviliščih ob-

navljali in gradili, v glavnem pa vlagali v izboljšanje ponudbe. V Naravnem zdravilišču Lendava bodo letos dogradili in odprli prizidek k obstoječemu hotelu Lipa, v katerem bo 72 ležišč in terapija. Ponudbo bodo izboljšali tudi z novim bazenom, prostom za razgibanje, savno, solarijem in lepimi saloni, razširili in zaokrožili pa bodo tudi zdravstveno ponudbo. Predvsem lendavsko zdravilišče je lani doživelo pravi razcvet in povečanje števila gostov. Zasluga za to gre predvsem prizadevanju kolektivnih in zmernih cenam. V Moravskih Toplicah morajo letos le še zaokrožiti hotelsko ponudbo, dokončno urediti bazene in zapolniti vse prostore v novem delu, ki so namenjeni dodatni turistični ponudbi. Verjetno pa bodo morali letos največ truda vložiti v pridobivanje gostov — predvsem tistih, za katere je bil prvotno namenjen novi hotel Ajda.

Velike načrte imajo v Radencih. V letu 1991 želijo obnoviti

hotel Radin (po 20 letih je to že nujna) in zdraviliški dom, prav tako pa želijo urediti pivsko (stekleno) dvorano in vrelec. V delu hotelske restavracije naj bi bila igralnica, prav tako pa bodo naročili izdelavo druge etape bazenskega kompleksa s termalno vodo.

Pravilo turističnih delavcev je, da je potrebno graditi in se pripravljati takrat, ko misliš, da je najhujše in da ne boš zmogel. Le tako boš potem, ko bodo ljudje spet željni potovanja, tople vode in zdraviliščem lepo prihodost, saj bodo zaradi splošno znanih razmer »v modi« celinska potovanja, termalna voda pa je že od nekdaj vabila različne prebivalce zemeljske oble. Zavedati pa se moramo, da nismo edini, ki imamo zdravilišča in toplo vodo!

Bernarda B. Peček

Koristna pobuda

Izkoriščanje geotermalne energije

Medtem ko svet prednjači pri izkoriščanju alternativnih energijskih virov, še posebej v izkoriščanju geotermalne vode, s katero je posebej bogato Pomurje, smo pri nas še na začetku. Naredili smo le prve korake in še te bolj stihijo kot organizirano. Čeprav je to energijsko bogastvo dejansko še neizkoriščeno — poleg toplice izkoriščamo še za grejte nekaj stanovanj — smo to izkoriščanje dočakali brez denarja, brez ekološke zavesti in brez zakonske opredelitve geotermalne vode kot rudnega bogastva.

V komisiji pri Območni go-

spodarski zbornici za Pomurje so ugotovili, da geotermalna energija kot energetski vir nikjer ni zakonsko opredeljena. Načrtujejo, da bodo s to problematiko seznanili republiško skupščino, ki naj bi zakonsko uredila izkoriščanje geotermalne vode. Termalna mineralna voda spada med naravna bogastva. Zakon o rudarstvu predpisuje izkoriščanje naravnega bogastva, izkoriščanje geotermalne vode pa je nedoločeno in zato stihijo. Raziskuje in vrta se nenačrtno, voda se neekonomično izkorišča, kar povzroča ekološke probleme. Ker je zanimanje za izkoriščanje

geotermalne vode vedno večje, je pobuda za zakonsko ureditev te problematike dobrodošla in jo kaže podpreti. Slišati je tudi za pobudo o ustanovitvi posebnega pomurskega javnega podjetja, ki bi bilo zadolženo za gospodarjenje z geotermalno energijo in njeno izkoriščanje. To nalogo pa bi prej ko slej lahko opravil Naftin sektor za raziskave izkoriščanje nafte in plina, ki to nalogo že sedaj opravlja za Slovenijo. Omenjeni sektor ima za to delo strokovne kadre in opremo za vrtnje ter vzdrževanje geotermalnih vrtin.

Jani D

Vsak peti umre zaradi raka

Nična je statistika o pogostnosti rakavih obolenj pri nas ali v svetu za tistega, ki se bori z boleznijo, ki je padel na tisto drugo stran, ki je predmet statističnega obdelovanja. Za njega bolezen več ni verjetnost, ampak le edina resničnost, taka, ki spremeni življenje ali pa ga pripelje do njegovega konca. Za vse nas, ki pa smo še na tej strani, statistika mora imeti pomen. Statistične ugotovitve so namreč opomin, da verjetnost je in da je močno odvisna tudi od nas samih, naših ravnanj, ali bo postala resničnost. Kajti statistične številke so ljudje, lahko iz naše pokrajine, mesta, vasi ali sosednje ulice.

V Sloveniji so zločeste novotvorbe že več kot dvajset let na drugem mestu vzroka smrti, takoj za boleznimi srca in ožilja, tako da vsak peti umre zaradi raka. Po podatkih registra raka je v letu 1986 na novo obbolelo 5750 ljudi, to število pa narašča tako, da predvidevajo, da bo leta dva tisoč število novih primerov že doseglo 6 tisoč. Na rast najbolj vplivajo predvsem najbolj pogoste oblike rakavih obolenj, pljučna pri moških in rak dojke pri ženskah. Vsako leto zbolijo za rakom na pljučih 600 moških, med katerimi je več kot 80 odstotkov kadilcev, ter za rakom na dojkah 500 žensk.

Rak je skupina kakih 180 različnih obolenj, s številnimi raziskavami pa so ugotovili, da ga v veliki meri povzročajo dejavniki načina življenja in okolja. Pri-

BOJ PROTI RAKU

sujejo jim 70, celo 90 odstotkov vpliva na nastanek bolezni. Na dejavnike iz načina življenja pomejnik lahko v največji meri vpliva sam. To so kajenje, alkohol, pretirano sončenje, nezdrava prehrana. Drugače pa je z dejavniki okolja, kamor sodijo rakotvorne snovi na delovnih mestih, karcinogena zdravila, ionizirajoča sevanja, onesnaženost zraka, pitne vode in zemlje. In po nekaterih ocenah bi z do sedaj znanimi ukrepi lahko preprečili več kot tretjino vseh rakavih obolenj. Za to pa je potrebna osebna pripravljenost vsakega posameznika ter poslušanje sedem nasvetov, ki jih ponuja Zve-

za slovenskih društev za boj proti raku.

Prvi je opustitev kajenja, saj 90 odstotkom pljučnih rakov botruje cigareta. Drugi: primerna prehrana. Ljudje, ki uživajo premasno hrano, pogostejše zbolijo za boleznimi želodca in prebavil, zlasti še za rakom na debelem črevesju in danki. Če se želimo izogniti raku na koži, je potrebno opustiti pretirano sončenje, še posebej z višinskim soncem za umetno sončenje. Upoštevati je potrebno predpise o zaščiti pri delu in prislunosti svojemu telesu. Samopregledovanje dojke naj za vsako ženo postane samoumevno, prav tako tudi redni ginekološki pregledi.

V boju proti raku vsak posameznik lahko naredi vsaj to.

mh

MURSKA SOBOTA

LOČENE SMETI PRECEJ DRAŽJE

Ko so lani v Murski Soboti uvedli nov sistem zbiranja komunalnih odpadkov — ločene posode za biološke odpadke, papir, steklo, idr. — je ta novost naletele na veliko odobravanje. Gre namreč za to, da ostane na ta na-

čin za okrog 40 odstotkov manj smeti, ki jih je treba odpeljati na skupno odlagališče v Puconcih. Poleg tega lahko vpračajo industriji koristne odpadke (papir, steklo), iz bioloških pa pripravljajo kompost. Vse lepo in prav,

bi torej lahko rekli. Vendar pa se je pokazalo, da je takšen način tudi občutno dražji (približno za 3-krat). Delno je to sicer razumljivo, saj strankam ni bilo treba kupiti posod za smeti, temveč jim jih je pripeljalo podjetje Komunalna — Bio-pag Murska Sobotica. Izvršni svet pa je na zadnji seji odobril nove cene odvoza, ki so za 45 odstotkov višje kot doslej. Odvoz 120-litrne posode — večina stanovanj, hiš in obrtnikov jih ima takšne — bo tako stal poslej 101,50 dinarja.

Občinska vlada je soglašala tudi s 36-odstotnim povišanjem cen za tehnične preglede v Agroservisu Murska Sobotica. Za pregled osebnega avtomobila bo tako treba plačati po novem 245,00 dinarjev, za kmetijske traktorje pa 204 dinarjev.

JOG

In kaj bo z DELAJSKO KONTROLO?

O tem, da je v praksi skoraj dobesedno odpovedala vsakršna kontrola, danes ni treba prepričevati nikogar. Če bi namreč kontrolni mehanizem količičaj deloval, bi morali že zdavnaj dobiti resna opozorila, da se zastavljenemu cilju ne približujemo, temveč oddaljujemo. Ob tem pa se lotevamo obsežnih in korenitih sprememb v gospodarskem in političnem sistemu, čeprav nam marsikdaj manjka prava diagnoza družbene obolenosti. To je menda osnovni razlog, da ni pravega kriterija za selekcijo različnih zamisli o izhodu iz družbene krize. In kako je s (samoupravnimi) delavsko kontrolo?

Na prvi pogled bi dejali, da nič posebnega, ker pač deli usodo družbene kontrole naspoln. Če so mnogokje odpovedale profesionalne ustavnove političnega sistema, ki so jih sestavljali strokovnjaki, le kaj naj bi pričakovali od volunterskega opravljanja funkcije delavske kontrole? To pa ne pomeni, da bi smeli pristajati na predloge in zahteve za ukinitve, odpravo delavske kontrole, češ da je neučinkovita in da se ni obnesla v praksi. Isto bi namreč lahko trdili za katerokoli ustanovo, tudi za delegatske skupščine, ki naj bi nadzirale uresničevanje ustave in zakonov. Vse skupaj torej le ni tako preprosto, kot se zdi na prvi pogled. Če se stvari lotimo bolj analitično, se razkrije osupljivo spoznanje, da sedanje spremembe potekajo precej stihijno, kar velja tudi za kontrolno funkcijo.

Tudi načelna stališča o pluralizmu, konkurenčnosti različnih lastnin ne pomagajo kaj dosti. So bolj ali manj le pilatovsko umivanje rok, ki noče videti neverjetne socialne razslojenosti, ki je posledica sistemskih razlaščenja enih in bogatenja drugih. V takih razmerah je zaenkrat malo možnosti, da bi se lahko tudi delavci pojavili v podjetniški funkciji. Torej jim bo verjetno ostala le možnost, da nastopajo kot lastniki delovne sile, kot mezdni delavci.

V javnosti že prevladuje prepričanje, da je treba ustvariti vse možnosti (tudi zakonske), da vsakdo svobodno razpolaga in kontrolira svojo lastnino. Slej ali prej bo tudi politični pluralizem zadel ob to vprašanje. Z reformo se zaenkrat lotevamo le ostrejša, temelji družbene zgradbe, to so lastninski odnosi, pa ostajajo nerazjasnjeni. Gre predvsem za vprašanje, v kaj se bo transformirala družbena lastnina, ki danes kroji gmotni in socialni položaj oz. usodo večine delavcev. Od tega je odvisna tudi usoda, ali natančneje, jutrišnja vsebina delavske kontrole.

Seveda pa to samo po sebi ni odločilno. Vse je odvisno od tega, kdo bo jutri razpoznan za dejanskega lastnika (titularja) sredstev, ki so danes pravno formalno še vedno družbena. Brez dvoma pa je mogoče trditi, da bo delavska kontrola vedno prisotna, neodvisna od zakonske ureditve. Delavec je namreč bil, je in bo vedno življenjsko zainteresiran, da spremlja in kontrolira vse tisto, kar odločilno vpliva na njegov gmotni in socialni položaj.

Milan Jerše

Svetli žarek gospodarstva

Iz dneva v dan poslušamo, beremo in gledamo poročila o težavah in propadanju podjetij, o odpušcanju delavcev in vse večji nezaposlenosti. Skoraj pravilo je že, da se osrednje informativne oddaje začnejo z vestmi o izgrelih, streljanju, demonstracijah. Kakor da bi bili ljudje željni prav takih informacij!

Ali se je potem treba čuditi, če je obup ljudi še večji, ko pa ne slišijo, ne vidijo in ne preberejo nič dobrega.

Tudi v gospodarstvu se omenjajo le »slaba« podjetja, kritične gospodarske dejavnosti. Pa ni vse tako črno. Le da »pozablamo« na nova podjetja, na zasebnike, na tiste gospodarske dejavnosti, ki morajo niso tipično »gospodarske«, kakor so kovinska, tekstilna, lesna predelovalna, morebiti še kmetijska. In turizem? »Ne, to ni pravo gospodarstvo. S turizmom služijo predvsem posamezniki, najsi bo v družbenih ali zasebnih obratih, pravega dobička pa ni nikoli.« Le kakšni dokazi bodo potrebni, da bi vodilne prepričali, da je prav razvoj turizma skupaj s trgovino in izbrano kmetijsko dejavnostjo mogoče edina rešitev pokrajine ob Muri? Lani in letos, ko gospodarstvo propada, so gradili in zaposlovali le v turistični dejavnosti. Turizem je pravzaprav nekakšen svetli žarek v mračnjastvu gospodarskega razkroja.

Seveda je uspešnost te dejavnosti odvisna od drugačnih dejavnikov. Uspešni so, če so sohe polne, v lokalih pa gostje, ki upajo naročiti še kaj več kot kavo. Skratka — storitve morajo prodajati. Lani so največja turistična podjetja močno prizadele slabe notranje politične razmere, saj se je v zadnjem tromesečju število tujih gostov močno zmanjšalo. Tako kot vsi izvozniki so bili tepeni tudi »pridni hoteli«, ki so povečevali število tujih prenočitev — dinar je bil namreč precejnjen.

Če pogledamo le zdravilišča: na njihovo (ne)uspešnost je vplivalo tudi manjše število pacientov, napotenih na zdravljenje v zdravilišča, in neporavnane obveznosti za že opravljene storitve.

Kljub vsemu se turistična središča še naprej razvijajo! Vlada pa še naprej okleva. Ne le republiška, tudi občinske vlade se ne morejo odločiti, kaj bo njihova naloga. Eno je gotovo: kot industrijska dežela nimamo velikih možnosti. Smo preslabotni, nimamo dovolj surovin, tehnologija je zastarela, primanjkuje nam strokovnih kadrov... Imamo pa še nekaj možnosti, da uspešno kot turistična dežela. Imamo naravo, ki še ni okrnjena, morje, bogastvo iz zemeljskih globlin — mineralno in termalno vodo, smučišča, jezera...

Toda potrebno se je odločiti, kajti turizem ne prenese poleg sebe dejavnosti, ki mu je škodljiva, ki uničuje okolje, vodo, zrak.

Tudi turizem je lahko industrija, zato pa se je potrebno čim prej odločiti. V Pomurju bi bil takšen razvoj najmanjši problem, saj imajo tudi številne druge dejavnosti, značilne za to pokrajino, v svojih programih zapisano besedilo turizem.

Bernarda B. Peček

Trgovsko in storitveno podjetje

BORAK — SOČIČ,

poslovna enota Murska Sobotica, Štefana Kuzmiča 2, telefon 31100

Obveščamo vas, da smo ustanovili Storitveno in trgovsko podjetje »BORAK« d.o.o., ki se ukvarja z veleprodajo in maloprodajo vseh rezervnih delov za kmetijske stroje in mehanizacijo: IMT, TORPEDO, UR-SUS, UNIVERZAL, BELOUS, ZETOR, CREINA, gum, akumulatorev, filtrov, tehnično vodo, svetila, motokultivatorje in rezervne dele zanje.

Blago vam nudimo po ugodnih cenah in prodajnih pogojih.

Se priporočamo.

PEKARNA RŽ BELTINCI

obvešča cenjene stranke, da sprejema

naročila za velikonočni kruh v svojih prodajalnah v Beltincih in na avtobusni postaji v Radencih. ● Pri nas dobite vsak dan sveži domači kruh in pecivo po receptu naših babic.

Zdravstvena skupnost bo plačala bolniške

Ob vseh obremenitvah podjetij z davki in prispevki in ko postaja velik problem zbrati dovolj denarja za izplačilo osebnih dohodkov, je podjetjem v veliko breme tudi to, da morajo ob vseh prispevkih in dajatvah zagotoviti tudi denar za nadomestilo osebnih dohodkov delavcev, ki so na bolniškem dopustu.

Prenos zagotavljanja socialne varnosti za čas boleznij je bil namreč že 1984 prenesen s takrat še občinskih zdravstvenih skupnosti na delovne organizacije, tako da podjetja sedaj lahko zahtevajo povrnitev sredstev le za nadomestilo osebnih dohodkov zaradi nege družinskega člana, uporabniki pa od zdravstvene skupnosti dobijo povrnjene še stroške potovanja, pogrebne in posmrtnine. Ta prenos zagotavljanja zdravstvene varstva delavcev za čas boleznij je bil narejen predvsem z željo, da delovne organizacije bolje in lažje spremljajo odsotnost z dela zaradi boleznij ter upravičenost le-te.

Takrat so se odločili tudi za solidarnost med zaposlenimi in postavili solidarnostni sklad s tako imenovanim solidarnostnim pragom. Soboška občina je imela na primer solidarnostni prag za pridobitev sredstev, če so stroški za zdravstvene storitve v posameznem polletju presegli pet odstotkov sredstev, ki jih je delovna organizacija v istem obdobju združila pri zdravstveni skupnosti. Z ukinitvijo sisov in občinskih zdravstvenih skupnosti je ta prag povečan na deset odstotkov, kot je bilo prej že v republiki. Tega pa dosežejo le redka pomurska podjetja.

Za obrnike in pri njih zaposlene delavce pa velja, da si za trideset dni odsotnosti z dela zaradi ene boleznij varnost zagotavljajo sami. Nadomestilo osebnega dohodka od zdravstvene skupnosti dobijo za čas nad trideset dni.

Za podjetja torej zelo neugodni pogoji, ki pa se bodo po zagotovilih z zdravstvene skupnosti kmalu spremenili. Le-ta bo namreč kmalu prevzela vsa izplačila denarnih nadomestil za čas odsotnosti delavca z dela zaradi boleznij, pa tudi nekatera druga izplačila, na primer za porodniški dopust.

Majda Horvat

● ekspresna izdelava vseh vrst očal ● kontrola vida ● najnovejši modeli okvirjev priznanih domačin in evropskih izdelovalcev

SONJA JUREŠ

Glavni trg 7, LJUTOMER, telefon: 82 445

TIPO

Lendavska 19a MURSKA SOBOTA, tel. 25 493, 31 250

Ponovno smo prejeli **kolesa**: moška, ženska, otroška, gorška ter mopede po **starih cenah**. ● Količina omejena, prodaja na obroke brez obresti.

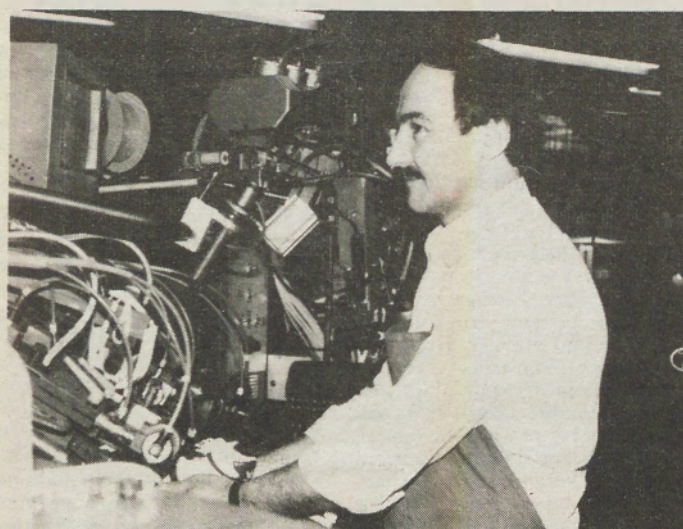
PLANIKA, OBRAT TURNIŠČE

Bitka za večjo produktivnost

Tovarna čevljev v Turnišču je po ukinitvi tozgov obrat Podjetja za trženje in proizvodnjo obutve Planika Kranj. V tem industrijskem gigantu, ki ima ob matičnem še 5 zunanjih obratov, je zaposlenih 4.250 delavcev, od teh v Turnišču 813.

Planika Kranj kot celota v lanskem letu ni dosegla pozitivnega finančnega rezultata. Vzroki za to pa niso v tem, da ne bi imeli dela, da prodaja ne bi šla ..., ampak je izguba (končno prava beseda, boste rekli) nastala zato, ker so za devize, s katerimi so tuji poslovni partnerji plačevali izdelke oziroma delo (dodelavni posli), dobili premalo dinarjev. Skratka: tečaj dinarja ni bil realen, na kar so izvozno usmerjeni gospodarstveniki vseskozi opozarjali. Da bi lahko uspešno prodajali na tuji trg, bi, pravijo v Planiki, morala biti vrednost marke v lanskem letu ne 7, ampak 9 dinarjev; zdaj, ko pa uradno znaša 9 dinarjev, bi morala biti 15 dinarjev. Kriv da je Planika poslovala, kot pač je, je torej gospod Marković, ker pač trmasto vztraja, da je dinar vreden več, kot dejansko je, oziroma ga priznava (zdaj že ne priznava) devizno tržišče.

V Planiki Turnišče so povsem izvozno usmerjeni, kar je sicer želja mnogih tovarn, ko ne gre prodaja na domačem tržišču. S svojimi izdelki so se dokaj uveljavili, zato čez kakovost ni pripomb. Tuj partner pa hoče kar najnižje cene ali pa vsaj ne višjih, zato pri nas nastajajo težave. Te lahko nastanejo tudi, če se neko podjetje poslovno veže samo na enega kupca. Planikin dolgoletni sodelavec je firma Adidas, vendar ta menjava lastnika. Lani, ko je 80 odstotkov delnic kupil Francoz Bernard Tapie, je zavrželo. K sreči se ni zgodilo nič hudega, kar pomeni, da poslovno sodelovanje še teče. Ne glede na to pa so se povezali še s firmama Meindl in Lova, za kateri v Turnišču izdelujejo zelo zahtevne gorske čevlje. Poleg tega so lani izdelovali še golf-, trening- in nogometne čevlje, osvojili pa so še izdelavo obutve z aditex- in goretex-podlago. Ob našem obisku so nas opozorili še na čevlje v torsion izvedbi, katerih značil-

V turniškem obratu Planike bijejo boj za večjo produktivnost ne le z večjim izkoriščanjem delovnega časa (efektivni delovni čas znaša 7,30 ure), ampak tudi s posodabljanjem izdelave z novimi stroji. Alojz Smej je srečen, saj ga avtomatski stroj za lepljenje ni izpodrinil z delovnega mesta.

Foto: S. Sz.

nost je, da nogo ščitijo pred zvonom, izpahom in zlomom. Lani so izvozili 88 odstotkov izdelkov, na domačem tržišču so torej prodali le še 12 odstotkov. Prodaja doma se nasploh zmanjšuje, zato so potrebni toliko večji napori za izvoz. Lani ga je turniška Planika povečala količinsko za 17,4 odstotka, vrednostno pa za 15 odstotkov. Na tujem so za svoje delo in izdelke dobili 14.000.000 dolarjev. Seveda pa ni vseeno, po kakšnem deviznem tečaju so dobili dinarsko protivrednost. In tu je srž problema! Dejavniki, ki vpliva na končni rezultat poslovanja, pa je tudi huda obremenitev gospodarstva, o čemer že vrabci čvinkajo na strahu, premaknile pa se ni nič.

Pa notranje rezerve? Tudi teh je še nekaj. Po domače povedano: v vseh Planikinih obratih naj bi bilo po besedah generalnega direktorja za sedanjí obseg izdelave 1.000 delavcev »preveč«. Ta ugotovitev je zbegala tudi turniške delavce, vendar je za zdaj strah odveč, saj so prav te dni na novo zaposlili 15 delavcev, ki so uspešno opravili izpit po pripravnosti. Res pa je tudi, da ta

čas nimajo doslej najvišjega števila zaposlenih, saj so jih imeli v boljših časih že 850. Svoje je opravilo tudi predčasno upokojevanje, saj od oktobra lanskega leta takim delavcem izplačujejo (v dveh obrokih) razliko med predčasno pokojnino in pokojnino, ki bi jim pripadala, ko bi se redno upokojili, to pa je ob izpolnitvi določene starosti in (ali) polne delovne dobe.

Ljudje pa žal ne pomenijo vse. Na določenih področjih celo vse manj. Človeka nadomešča stroj, ki je produktivnejši. V letošnjem letu bodo v obratu Planike Turnišče modernizirali lepljenje sestavnih delov s stroji. Pridobitev: tako lepljenje je zdravju manj škodljivo kot pa nanašanje lepila s čopičem, čevljev naj bi bil pri nošnji bolj prožen in naj bi lepše izgledal. Pridobitev prihaja tudi v oddelek montaže; tam že preizkušajo niz strojev za strojno napenjanje vrhnjih delov obutve. Resnici na ljubo pa je treba tudi zapisati, da so stroji bolj učinkoviti kot delavci, zato avtomatizacija zmanjšuje število zaposlenih.

Š. Sobočan

Bila je Lina...

Čeprav smo Lino »pokopali« žele lani, so njeni problemi ostali nerešeni. Če smo natančnejši — Linine težave že ogrožajo obstoj njenega nadomestka Gallusa. Vse težave pa imajo skupni imenovalec, to je denar.

Gallusovi delavci so že nekaj časa doma. To in pa dejstvo, da so pred dnevi obiskali občino Gornja Radgona najodgovornejši možje Elexa, je dokaz, da gre zares. Slišali smo celo, da bo mogoče potrebna ponovna posebna poravnava, kajti Ellex je že dovolj vložil v rešitev majhnega podjetja, zdaj je na vrsti tudi občina, da kaj stori za pokrajino ob avstrijski meji. Ellex bo lahko izplačal upnike le tako, da dobi sredstva, ki naj bi jih občina Gornja Radgona dobila za prodajo Line. Če ne, bodo morali denar najeti v bankah pod zelo slabimi pogoji.

Leon Petrač (Ellex) svari, da bo mogoče še enkrat potrebna prisilna poravnava za Lino, zavodu za zaposlovanje pa bodo morali vrniti tudi 3,5 milijona dinarjev, ki so jih dobili za 57 Gallusovih delavcev.

Gornjeradgonski izvršniki so tej zahtevi napsrotovali, pisni odgovor vam bodo že poslali. Kaj če tega predloga ne bodo sprejeli? »Mislim, da kaj prav hudega ne bo. Proizvodnja v Gallusu sicer nekaj dni stoji in bo še, vendar je to posledica pomanjkanja reprodukcijskega materiala. Ellex je namreč vložil v proizvodnjo že veliko sredstev, več jih ne more, dokler ne bo vedel, kakšen bo konkreten zaključek tega stečajnega postopka, in s tem prenos sredstev Line v stečaj v novo podjetje Gallus.«

Slišali smo tudi besedo izsiljevanje?

»Mislim, da tu ne gre za izsiljevanje! Ellex ima v stečajnem postopku 85 odstotkov upniških terjatev do Line, tako da bodo sredstva, ki jih bo dal za nakup njenih prostorov in opreme, prvenstveno porabljeni za plačilo Ellexovih terjatev. Del sredstev

gre za poravnavo ostalim upnikom (gre za približno milijon in pol dinarjev), ostala sredstva pa pripadajo družbenopolitični skupnosti. Le-ta pa se lahko odloči, da ta sredstva naloži v novo podjetje Gallus, ki bo nadaljevalo s proizvodnjo v istih prostorih. Nadaljnji problem so sredstva, ki ostanejo v obliki stanovanj, terjatev do drugih partnerjev oziroma sredstev v bančnih skladih, kajti ta sredstva želimo dati nazaj v Gallus. To pomeni namreč tudi podlago za normalno poslovanje, saj bomo s pomočjo teh sredstev lahko dobili v banki dodatna sredstva, ki jih nujno potrebujemo za nabavo repromateriala in opreme za funkcioniranje ter večjo rentabilnost Gallusa.«

Vi ste v Ljubljani, Gallus je tukaj v Apačah. Kakšno prihodnost vidite za to majhno tovarnico?

»Najprej moram povedati, da smo se v Ellexu odločili, da razvijemo izdelovanje glasbil. V Jugoslaviji sta dva pomembna izdelovalca glasbil, Melodija in pa ... bila je Lina. V Melodiji izdelujejo kitare in harmonike, v Lini so izdelovali pianine. Ker predstavlja ta proizvodnja 80 odstotkov jugoslovanske proizvodnje in je v veliki meri usmerjena v izvoz, smo jo želeli ohraniti. Prepričani smo, da sta oba projekta zanimiva za nadaljnji razvoj, zato smo tudi dodatno vlagali in se vključili v obnovo ene in druge firme oziroma smo največji upnik v samem stečajnem postopku.«

So možnosti za izvoz? Kolikor je znano, sta kupca še vedno ista kot pred leti?

»Res je, izvoz je izredno zanimiv. Jugoslovanski trg se je v veliki meri zaprt, predvsem jug. Razloga sta dva: eden je blokada v lanskem letu, drugi pa prosti uvoz, saj so podjetja lahko uvažala praktično vse brez omejitev. Prišlo je do vsesplošne ponudbe blaga po ne le nekonkurenčnih, ampak celo dampniških cenah. Letos načrtujemo normalne uvozne pogoje, tako da bo jugoslovanski trg postal stabilnejši. Vendar ocenjujemo, da bo mogoče prodati doma od 30 do 40 odstotkov izdelkov, ostalo pa bomo izvozili. Gre za več kupcev iz Nemčije, Francije in deloma Italije. Pogovarjamo se tudi z možnimi partnerji, s katerimi bi vzpostavili kooperacijske odnose, tako da bi v prvi etapi v Jugoslaviji pianine sestavljali, v naslednji pa bi precejšen del proizvodnje posameznih delov uresničili v Jugoslaviji.«

Torej vi načrtujete prihodnost Gallusa?

»Absolutno. Glede na to, da ima Gallus v primeru, če se zadeva dobro konča, dovolj prostorov za dodatne dejavnosti, bi poskušali uveljaviti tudi druge programe. Toda zaenkrat zadeve še niso tako daleč, da bi lahko o tem z gotovostjo govorili.«

Bernarda B. Peček

ZASEBNO PODJETNIŠTVO: VIRJE, d.o.o., Boreci

ČE SE NE ZADOVOLJIŠ Z MALIM

Marjan in Cvetka Mertukova iz Borec pri Križevcih zaposlujeta v obrti in podjetju že 17 delavcev. Bo nova izdelavalna hala ostala na papirju?

Večkrat slišim kakega obrtnika, ko pravi, da bo do pokoja že nekako zvožil, potem pa delavnico zaprl. Veliko je tudi takih, ki hočejo po vsej sili biti sami, torej ne zaposlujejo delavcev, čeprav bi imeli delo. To pa tudi (mladi) obrtniki, kar podjetje jim lahko rečemo, ki hočejo vsakdanji kruhek ne le zase, ampak še za tiste, ki se z lastno (obratniško) pobudo do njega ne vedo dokopati.

Med tiste, ki jih kaže pohvaliti, gotovo sodita zakonca Marjan in Cvetka Mertukova iz Borec. Leta 1986 sta namreč zapustila službe in začela krojaško dejavnost.

»Cvetka je poklicna šivilja in je dotlej delala v družbenem sektorju. Jaz pa sem po izobrazbi ekonomist, nazadnje sem bil tr-

»Ustanovila sva tudi zasebno podjetje in ga poimenovala z domačim imenom Virje. Ta družba z omejeno odgovornostjo pa ni zgolj na papirju, ampak teče prek nje glavčina poslovanja (nabava, prodaja itn.), ohranila pa sva tudi obrt, ki pa opravlja le dodelavne posle (plačilo zgolj za delo, material pa gre prek podjetja).« je povedal Marjan Mertuk, ki je uradno direktor podjetja.

Razkril je še, da si je vedno želel, da bi imel svojo firmo, kajti v družbenem sektorju, kjer je delal, ne bi mogel uresničiti vseh ambicij. Ni pa vedel odgovoriti, kakšna usoda bo doletela načrte in gradbeno dovoljenje za izdelavo in poslovno stavbo, 1500 kvadratnih metrov, ki jo njegovo za-

Marjan Mertuk bo moral pohiteti pri gradnji večje izdelavalne hale, kajti sedanjí prostori v nekdanji gostilni so že pretesni. Tako tudi objektiv fotoaparata ni mogel zajeti vseh »njegovih« deklet in žena.

Foto: Š. S.

govski potnik tovarne Slavonija Osijek. Z raziskavo tržišča sem ugotovil, da je na njem sicer precejšnja ponudba delovnih in zaščitnih obte, vendar so predrage, pa tudi roki dobave niso bili prilagodljivi pri vseh izdelovalcih. Tako sem spoznal, da sem lahko kot obrtnik cenejši, lažje se prilagodim dobavnim pogojem in tako naprej, skratka: konkurennejši. Začela sva praktično delo. Že v prvem letu poslovanja sva zaposlila 3 krojačice.

Ker ni bilo ne primernih prostorov ne denarja zanje, sva za začetek uredila delavnico kar v stanovanjski hiši.

Zdaj, v 1991. letu, pa je že drugače! Mertukova sta najela stavbo blizu bencinske postaje, kjer je bila nekoč znana Jureševa gostilna. Prostori za delo niso ravno idealni, so pa za 11 šivilj še zadovoljivi. Pomembno je tudi, da imajo nekatere delavke službo tako rekoč pred nosom in jim ni treba v Ljutomer ali Soboto.

Vse so tudi strokovno usposobljene. Drugi člani kolektiva so še: 2 trgovska potnika, 2 trgovca v drobnoprodajni trgovini in seveda lastnika firme Marjan in Cvetka, kar pomeni, da je na plačilni listi 17 delavcev. To pa je že lepa številka in bi je bili veseli v marsikaterem kraju, kjer imajo opouščne vaške ali zadružne domove, stare šole ... kjer bi lahko stekla izdelava, a ni nikogar, ki bi se zagrizel v delo.

Š. Sobočan

TIGOP

BELTINCI — Gančani 87

Nudimo ves gradbeni material in stavbno pohištvo na obročno odplačevanje — do 40 obrokov brez obresti

● Informacije po telefonu 42 101 od 7. do 19. ure ali se zglasite osebno v Gančanih na št. 87.

TEHNO IMPEKS, d.o.o.

Titova 26 (hotel Diana, vhod z dvorišča) MURSKA SOBOTA. tel.: (069) 25 049. odprto od 8. do 12. in od 13. do 16. ure.

PRODAJA AVTOMOBILOV IN MOTORNIH KOLES

RENAULT

mazda

TOYOTA

ALFA ROMEO

DOGNOJEVANJE OZIMNIH ŽIT

Davek za gobe?

Sedanji zakon o gozdovih sicer še nima dolge življenjske dobe, vendar že nekaj časa tečejo priprave na sprejem novega. Poznavalci pravijo, da je preživel in neustrezen sedanji družbeni razmeram, zato so se pri pripravi novega zakona o gozdovih so na zadnji seji razpravljali tudi poslanci slovenskega parlamenta, njihove predloge in pripombe pa bodo upoštevali sestavljatelji osnutka zakona. Kot novost in zanimivost zapišimo, da bo prišlo tudi do drugega obdobja obdelave gozdnih površin, od katerih bodo lastniki plačevali katastrski dohodek, uvedli pa bodo tudi posebne pristojbine za nabiranje rastlin, plodov, gob in živali. Te naj bi znašale 10 odstotkov od njihove vrednosti, plačevali pa jih bodo tisti, ki jih odkupujejo.

L. Kovač

Pomlad se prebujala in nas kličila na polja. Med prva spomladanska opravila spada dognojevanje ozimnih z dušičnimi gnojili. Za nemoteno rast in razvoj potrebujejo rastline dovolj hranil, predvsem fosforja, kalija in dušika. Fosfor vpliva na odpornost rastlin proti mrazu, kalij pa proti suši, medtem ko je dušik in kakovost pridelka odvisna predvsem od dušika. Dušik pa ima to slabo lastnost, da se z območja korenin hitro izpira v nižje plasti tal. Posebno močno se izpira izven vegetacijskega obdobja, t. j. v zimskih mesecih, zato priporočamo za gnojenje ozimnih ob setvi največ 40 kg dušika na hektar. Ozimna pšenica pa potrebuje za rast in formiranje pridelka med vegetacijo 160–180 kg čistega dušika na hektar. Nekaj dušika se sprosti iz organske mase v tleh, ostalo pa moramo dodati v obliki mineralnih gnojil.

Prvo dognojevanje opravimo takoj ob koncu zime, ko se pri ozimnih žitih oblikuje število klasov (faza razraščanja), drugo (ob koncu aprila) pa v fazi kolencenja, ko se formira dolžina klase. Težo klase lahko povečamo s tretjim dognojevanjem v fazi klase.

To so tri kritična obdobja, ko žitom ne sme primanjkovati dušika. Pomanjkanje dušika v teh fazah razvoja (razraščanje, kolencenje, klaseenje) lahko bistveno zniža pridelek.

PŠENICA

Posevki, ki so bili posejani do konca oktobra, so sedaj v fazi začetnega razraščanja (imajo prvi stranski poganjki), medtem ko so novembrske setve v fazi treh listov (še se ne razraščajo). Nizke zimske temperature (kritično –12 do –15 °C brez snežne odeje) niso izrazito poškodovale po-

sevkov, razen če so bili posejani v slabo pripravljeno, nesedeeno zemljo in s fosforjem premalo gnojene površine. V teh primerih so poškodbe delno opazne. Ponekod so škodo na posevkih povzročile tudi poljske miši in divjad. Propadanje rastlin lahko pričakujemo tudi tam, kjer na površini zastaja voda, zato je priporočljivo odvajanje vode z njivskih površin.

Prvo dognojevanje je to leto potrebno zaradi nekoliko poznejše vegetacije opraviti čimprej oz. takoj, ko je to mogoče. Najprej je potrebno dognojiti slabše razvite in redke posevke. Za dognojevanje priporočamo uporabo dušičnega mineralnega gnojila KAN v količini 150–250 kg/ha. Z večjimi odmerki gnojimo slabše razvite posevke (tiste, ki se še ne razraščajo, in redke posevke – (tam, kjer je manj kot 300 rastlin/m²) in tiste na slabše rodovitnih tleh, ki niso bila gnojena z organskimi gnojili.

Z nižjimi odmerki gnojimo dobro razvite, primerno goste (400–500 rastlin/m²) posevke na rodovitnih tleh, ki so bila v kolobarju bogato gnojena z organskimi gnojili.

V primeru, ko jesensko gnojenje ni bilo opravljeno z NPK-gnojili, lahko uporabimo za prvo dognojevanje NPK 13–10–12 v količini 400–500 kg/ha.

Zelo pomembno je, da opravimo prvo dognojevanje dovolj zgodaj, v fazi razraščanja, kajti podaljša prvi internodij od 3 do 4 cm na 7 do 10 cm, kar vpliva tudi na podaljšanje drugega internodija. V takem primeru posevek poleže. Poleganju se izognemo le s pravih (vsaj dvakratnim) in pravočasnim dognojevanjem.

Drugo dognojevanje opravimo šele takrat, ko je izoblikovano že prvo kolence (konec aprila). Za

drugo dognojevanje priporočamo KAN v količini 150–250 kg/ha, odvisno od stanja posevka. Izpuščeno drugo dognojevanje lahko povzroči skrajšanje klase (del klase zakrni) in s tem zmanjšanje pridelka.

Težo zrna v klasu lahko povečamo s tretjim dognojevanjem v fazi začetnega klaseenja (100 kg/ha KAN ali raztopina UREA-e).

RŽ

Rž je prišla v zimo dobro razvita in je sedaj glede na fazo razvoja pri koncu razraščanja. Spomladi začne rasti prej kot pšenica, zato jo je potrebno tudi prej dognojiti (preden se konča razraščanje), vendar moramo biti pri dognojevanju previdni. Dobro razvitih, primerno gostih posevkov ne dognojujemo, nikakor pa ne v začetku kolencenja. Rž kolenci prej kot pšenica. Dognojujemo jo, ko ima že izoblikovani dve kolenci z do 100 kg KAN-a na hektar. Poznejšemu dognojevanju se izogibamo, ker lahko povzroči zmanjšano oplodnjo klase in poslabša kakovost pridelka.

JEČMEN

Razraščanje ječmena se zaključuje v jeseni, zato s pomladanskim dognojevanjem ne moremo vplivati na povečanje števila klasov (za razliko od pšenice). Ječmen ima tudi zelo krhko in tanko slamo (poleganje), kar pomeni, da moramo biti previdni pri dognojevanju z dušičnimi gnojili. Zato se priporoča enkratno dognojevanje v količini 100–150 kg KAN-a na hektar.

Zita Flisar-Novak, dip. inž. agr.

Predpomladansko škropljenje

jablan in hrušk

V zadnjem času govorimo o predpomladanskem škropljenju, ker klasičnih zimskih škropljenj ne opravljamo več, to pa zaradi prepovedi uporabe rumenih sredstev (PASTA KREOZAN, OLJE RUMESAN), ki so se uporabljala v ta namen.

Predpomladanska škropljenja se v plantažnih nasadih izvajajo po temeljtem pregledu nasada. Škropljenje se opravi le, če jajčeca rdeče sadne pršice listnih uši in ameriškega kaparja presega praga škodljivosti. Za razliko od plantažnih sadovnjakov ljubiteljski sadovnjaki niso pod takšno kontrolo, pa tudi poletna škropljenja niso usmerjena proti tem škodljivcem (razen uši). Zato priporočam sadjarjem ljubiteljem, da opravijo predpomladansko škropljenje.

KATERA SREDSTVA BOMO IZBRALI?

V sadovnjakih, kjer ni nevarnosti jablanovega cvetočerja, bi dali prednost mineralnim oljem: BIJELO ULJE (2–3%), FRUTAPON (2–3%), BLANCOIL (2–3%) in GALMIN (2–3%).

ČAS ŠKROPLJENJA

Ti pripravki delujejo na kaparja, jajčeca listnih uši in na jajčeca rdeče sadne pršice. Ravno v tem njihovem delovanju na jajčeca pajka je njihova prednost pred najbolj pogosto uporabljanimi kombinacijami mineralnih olj in fosfornih insekticidov FOLI-DOL OLJE (0,5–1%), OLEOEKALUX (1%), OLEULTRACID (0,5%), OLEODIAZINON 1,5%,

ki na jajčeca pajka slabo delujejo. Omenjene pripravke uporabljamo tam, kjer je vsakoletna nevarnost cvetočerja (nasadi v bližini gozdov). Okužbo s tem škodljivcem preverimo tako, da stresamo veje v zgodnjih jutranjih urah na podstavljeno ponjavo. Če je napad močan in cvetni nastavek slab, moramo škropljenje ponoviti z enim od naslednjih pripravkov: CHROMOREL D, LE-BAYCID ali FOLIMAT. Predpomladansko škropljenje opravimo, ko so jablane in hruške v fazi mišjega ušesa! (C–D)

Insekticidom za predpomladansko škropljenje dodamo enega izmed bakrenih fungicidov: CHAMPION (0,5%), BAKRENO APNO (0,5%), CUPRABLAU Z (0,5%), KUPROPIN (0,5%). Tako zaščitimo prve lističe pred zgodnjo okužbo s škrlupom.

KROMPIR IN OSKRBA S SEMENOM

Krompir spada med poljščine, kjer je redna zamenjava semena poleg drugih ukrepov pridelave najpomembnejša. Za doseganje visokih pridelkov je še tako obilno gnojenje, varstvo pred boleznimi, škodljivci in pleveli in skrbna mehanična obdelava premalo, če posadimo slabo seme. Če želeli obdržati najmanjše zdravstveno stanje krompirjevih nasadov, bi morali v povprečju vsaj 20 % površine zasadi s primernim semenskim materialom, mi ga porabimo 15–20-krat manj. Izjema so izrazita krompirjeva območja. Kaj je prava prava primeren semenski krompir, oziroma kaj morajo pridelati pridelovalci semenskega krompirja?

Pidelovalci semenskega krompirja morajo pridelati gomolje, ki niso okuženi z boleznimi. Le iz takih gomoljev se prihodnje leto razvijejo močne in zdrave rastline, ki zmorejeto dati velik pridelek.

Vse bolezni in škodljivci niso enako nevarni. Posebno nevarni so tisti, ki so razglazili za karantenske. Pri nas so to krompirjev rak, suha trohoba, obročkasta gniloba, rjava bakterijska gniloba, krompirjevi ogorčici in krompirjev molj. Z naštetimi boleznimi in škodljivci seme sploh ne sme biti okuženo in ga ne smemo pridelovati na okuženih tleh.

V drugo skupino sodijo virusne bolezni. Te so krompirju še posebno nevarne iz dveh razlogov:

ne moremo jih zatirati s kemičnimi pripravki tako kot glivične bolezni, saj je razmnoževanje virusov najzgodnejše povezano s samo presnovo rastline gostitelja. Vsi dolge znani pripravki, ki preprečujejo razvoj virusov, so namreč strupeni tudi za rastline;

zaradi nesplošnega razmnoževanja krompirja te bolezni z gomolji prenašamo iz roda v rod; zato je škoda, nastala zaradi okužbe z virusi, trajna.

V letih 1988 in 1989 se je pri nas močno razširil sov virusa, ki povzroča nekroze tkiva na gomoljih in je močno prizadel pri nas najbolj razširjeno sorto IGOR. To postavlja pred semenskarstvo krompirja nove naloge, ki si jih pred leti nismo predstavljali. Izkazalo se je, da ni možno pridelovanje semenskega krompirja v razpršeni

pridelavi, ampak je nujna združitev te pridelave na ekološko najugodnejših predelih v izoliranem območju.

Poleg virusnih imamo še nekaj drugih bolezni, ki močno zmanjšujejo pridelek krompirja in se tudi širijo z gomolji. Pri nas sta zlasti škodljivi bela in črna noga. Bela noga je bolj razširjena, črna noga pa nevarnejša.

PRIDELOVANJE IN PROMET SLOVENSKEGA KROMPIRJA

Kakovostno kmetijsko seme je najpomembnejši del kmetijske dejavnosti, saj je od kakovostnega semena zelo odvisno, kakšen bo kmetov pridelek in dohodek.

S pridelovanjem in dodelovanjem semenskega krompirja se lahko ukvarjajo organizacije, ki izpolnjujejo določene pogoje glede strokovne izobrazbe, obsega razpoložljivih površin in opremljenosti s stroji ter so registrirane za to dejavnost. Pridelovanje semenskega krompirja mora biti pod strokovno in zdravstveno kontrolo pooblaščenega organizacije, ki opravi tri preglede v času vegetacije in enega po uničenju cime. V času vegetacije se ugotavljajo poreklo semena, gostota, sortna čistost, zdravstveno stanje, splošno stanje posevka, izenačenost, morebitna zapletenost in izolacija. Pri zadnjem pregledu vegetacije se oceni pričakovani pridelek s poskusnim izkopom. Četrty pregled se opravi 5 do 8 dni po uničenju cime in vzamejo se reprezentativni vzorci za laboratorijsko zdravstveno kontrolo. Nasadi semenskega krompirja se potrdijo po opravljeni postkontroli.

Uvoz semenskega krompirja je kontingiran, uvažajo se sorte, ki so vpisane na jugoslovansko sortno listo. Vzorci uvoženega semenskega krompirja se morajo posaditi na centralnem kontrolnem polju za dokazovanje zatečenega zdravstvenega stanja.

V prometu je lahko samo dodelan semenski krompir v izvirnem pakiranju dodelovalca, ki ga mora spremljati deklaracija (na embalaži in odpremnici), izdana na podlagi uradnega izvida iz kontrolnega vzorca. Z deklaracijo dodelovalec jamči za predpisano kakovost, zato mora vsebovati osnovne podatke o semenskem krompirju in ugotovljeno kakovost. Med osnovne podatke sodi sorta, kategorija pridelanega semena, leto pridelave, pridelovalec, dodelovalec, poobl. organizacija, ki je opravila strokovno kontrolo posevka, št. pakiranja v partiji in neto masa enega pakiranja. Po pravilniku o kakovosti semena kmetijskih rastlin pa pri kakovosti ugotavljamo: sortno čistost, kjer gomoljev drugih sort sme biti prisotnih do 0,05 %, mehanskih primesti je lahko do 1 %, mehansko poškodovanih gomoljev (poškodbe, globlje od 5 mm) do 1,5 %. Semenski krompir ne sme biti okužen s karantenskimi in določenimi gospodarsko škodljivimi boleznimi in škodljivci. Okuženost z drugimi boleznimi in škodljivci pa mora biti navedena z odstotki. Semenski krompir v prometu mora biti kalibriran. Najmanjši premer gomoljev je 28 mm, največji pa 55 mm. Dopustno je odstopanje, ki pa zgornje meje ne sme presegati za 4 odstotke in spodnje za 6 %.

Kakovost semenskega krompirja v prometu in točnost navedb v deklaraciji preverjamo z odvzemom vzorcev in rezultatov analiz. Iz prometa smo dolžni izlučati semenski krompir, ki ni dodelan, opremljen s predpisano dokumentacijo in ki ne ustreza predpisani kakovosti. Vsem pridelovalcem krompirja, ki načrtujejo nakup semenskega krompirja, priporočamo, da le-tega kupijo v priznanih semenarskih hišah.

Irena Sinko

nimi. Seme, ki ga uporabljamo za pridelovanje krompirja za drugo uporabo, imenujemo potrjeno seme. Pri tem semenu so zahteve glede okužbe z virusnimi in drugimi boleznimi nekoliko milejše, vendar ne toliko, da bi to škodovalo pridelku.

Pidelovalci krompirja, delno tržni, predvsem pa listni, ki pridelujejo krompir za domačo porabo, si pomagajo na preproste načine, ki pa dajejo slabe rezultate:

odbiro drobniš frakcij od pridelka jedilnega krompirja je najslabša možnost, nakup nepotrjenega semena v okolju, kjer pridelujejo semenski krompir, je zelo tvegan in nesmiseln posel in tako nam ostane le

namenska pridelava krompirja za lastno oskrbo, kjer moramo upoštevati vsaj minimalna pravila, ki veljajo za semenarjenje, in to: saditev semenskega krompirja višje vzgojne stopnje (original ali elita), zgodnja prekinitev vegetacije in izločanje očistno bolnih rastlin med vegetacijo.

Neprimerno zahtevnejša pa je pridelava semena, ki se prodaja kot semenski krompir z vsemi potrebnimi dokumenti. Zato je v Sloveniji izdelan predlog ukrepov za sanacijo pridelovanja semena krompirja.

Če hočemo v prihodnje zagotoviti v Sloveniji pridelovanje kakovostnega semenskega krompirja, moramo koncentrirati pridelovanje v območjih z dovolj veliko naravno izolacijo, kjer bo prepovedano pridelovanje jedilnega krompirja. Če zaprtih območij ne bomo uspeli oživiti, potem se lahko tudi poslovimo od semenarstva krompirja, saj nam bo tako uvoz elitnega semena ali pa brezvirusni material iz laboratorijev in mrežnikov v letu, največ pa v dveh, propadel. Ostala bo le neugodna možnost močno povečanega vsakoletnega uvoza oziroma slabega doma pridelanega semena.

Območje Pomurja po predlogu Kmetijskega inštituta Slovenije ni zajeto med območja za pridelovanje semenskega krompirja, kljub temu, da bi na določenih izoliranih področjih morda imeli možnost pridelati tudi semenski krompir. Seveda bi bilo potrebno izpolniti tudi nekatere dodatne zahteve, ki jih predpisuje zakon.

Džuban Geza, dipl. inž. kmet.

OCENJEVANJE VIN

Društvo vinogradnikov Goričko pripravlja v torek, 19. marca, že šesto tradicionalno društveno ocenjevanje vin svojih članov. Iz leta v leto komisija priznanih slovenskih enologov ugotavlja, da se kakovost goriških vin dviga. Ocenjevanje želi vinogradnike-kletarje opozoriti na nepravilnosti v kletarjenju. Na drugi strani pa ima tudi tekmovalni značaj, saj se marsikateri vinogradnik upravičeno rad pohvali z dobro oceno svojega vina. Na kratko bi vinogradnike opozorili, kako naj pravilno vzamejo vzorec vina za ocenjevanje. Marsikdaj je površno vzorčenje krivo za slabšo oceno vina ali celo za izločitev vina. Steklenice, v katere točimo vino za ocenjevanje, naj bodo vinske (buteljke ali litrske steklenice). Vino ne nalivajmo v steklenice od sokov ali žganih pijač. Čisto vinsko steklenico ovijmo, preden natočimo v njo vino, in to s tistim vinom, ki ga bomo natočili. Vino jemljemo (potegnemo) iz sredine sode. Čev poprej dobro izperemo z vodo. Prvo vino, ki smo ga potegnili (približno 0,3–0,5 l), damo posebej ali ga uporabimo za ovijanje steklenic. Steklenic poprej NE ŽVEPLAMO! Na ocenitev damo vina, ki so čista in brez napak, bolezni.

Najpogostejše napake pri ocenjevanju so: okus po zraku (vino iz nepolnega sode), vonj po gnilih jajcih in razni priokus po pečevini, lesu, plesni ita. Pazimo tudi na čistoto zamaškov. Če nimamo originalnih etiket, napišimo na samolepilne etikete sorto vina oziroma vrsto (belo mešano), letnik vina, svoj polni naslov in kraj vinograda. Za društveno ocenjevanje naj vinogradniki prinesejo 3 x 1 l oziroma 3 x 0,7 l vina posameznega vzorca. Vzorce zbira na ŽVZ za Pomurje v petek, 15. marca, do 15. ure in v ponedeljek, 18. marca, prav tako do 15. ure. Uradna razglasitev rezultatov, podelitev priznanj, strokovni komentar in poskušnja vseh vin pa bo v petek, 22. marca, ob 19. uri v kavarni Hotela Diana v Murski Soboti. Tja lahko pridejo vsi, ki želijo poskusiti čez sto različnih goriških vin.

E. NOVAK, DIPL. INŽ. AGR.

Vključevanje v svet pomeni tudi obvladovanje tujih jezikov.

Se jih želite učiti ali osvežiti in izboljšati že pridobljeno znanje?

Lahko vam pomagamo!

Imamo: začetne,

nadaljevalne,

konverzacijske tečaje za otroke,

mladino,

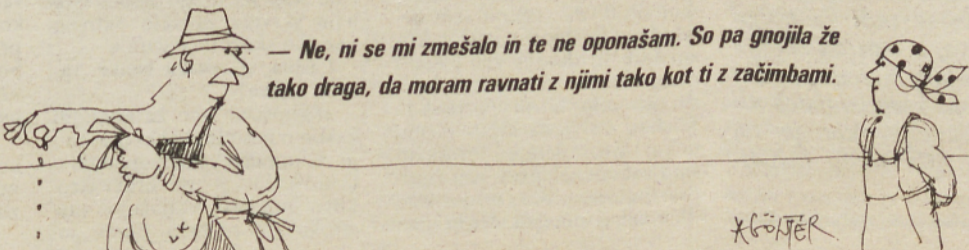
odrasle.

NEMŠKO, ANGLEŠKO in MADŽARSKO se boste lahko učili v majhnih skupinah ob pomoči tuje, v svetu priznane literature.

Informacije in prijave po telefonu (069) 23 928 ali pisno na naslov A & B, Tečaji tujih jezikov, Kopališka 19, 69000 Murska Sobotica.

UGODNE CENE, MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE.

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

»Néj se čemeriti na mené, če néjde fsê ták, kák trbéj!«

Sezona pogona na vlado se začela ali pa intenzivneje nadaljuje — bi izvedeli iz vašega večerajšnjega nastopnega govora v parlamentu, ki ste ga začeli v vojaškem, sklenili pa v lovskem besednjaku. Gotovo ne po naključju?

»K temu so me navedle razprave oz. prvi odmevi na osnutek proračuna, ki smo ga doživeli s strani strank oz. s terena. Mislimo, da je bilo pri tem marsikaj namenoma brano narobe in tudi kritiki so pozabili na to, da gre za osnutek. V tem smislu se mi je pač zdelo primerno, s šalo začeti moj večerajšnji nastop.«

Ste po večerajšnjem zasedanju mirno počivali, dobro spali?

»Mirno sem spal. Tudi razprave so bile bolj umirjene, kot sem pričakoval. Dejstvo je, da opoziciji nikoli ne bo lažje in lepše, kot ji je sedaj, ker je pač vse na kupu in vlada dejansko vsega tega ni sposobna reševati v tako kratkem času in tako idealno, kot bi si opozicija in sami občani želeli. V tem smislu je lov res odprt.«

(Smeh)

Kaj se sicer ta čas dogaja v trikotniku vlada-predsedstvo-parlament?

»Na ravni vseh treh omenjenih vrst oblasti, se ne dogaja nič posebnega, ampak sprotna koordinacija, sprotno informiranje in dogovarjanje o tem, kako reagirati na določene pojave v jugoslovanskem in širšem političnem prostoru. Vprašanje pa je seveda, kako bo deloval in deluje sam parlament, ker imam včasih vtis, da ne gre

dogovorili, da bomo proračun zastopali enotno, in predpostavljamo, da se ta zgodba ne bo ponovila.«

Velika tema je odcepitev. Je zgolj besedna igra izrazov, če se govori zdaj o odklapanju, razdruževanju, razhodu po mirni poti, ko pa vendar vsi dobro vemo, za kaj gre?

»Dejansko so razlike med besedami, kot so odcepitev, razdružitev, odklapanje. Odcepitev pomeni za Slovenijo povsem druge pravne posledice kakor razdružitev, kajti slednja predpostavlja sporazum oz. pomeni vsaj dve državi v Jugoslaviji, ki se priznata, si razdelita pravice in dolžnosti ter dolžne in imetje. Če bi se mi enostransko odcepili, bi bilo to nekaj povsem drugega. V tem smislu poudarjamo besedo razdružitev, ki je tudi Evropi in svetu neprimerno bolj simpatična kot odcepitev. Ta seveda ostaja opcija, izbira v primeru, če bi bili v to prisiljeni. Če bi bili po principu separatisti, bi odcepitev izvedli verjetno v bolj primernem trenutku, kakor je zdaj — recimo v času združevanja obeh Nemčij ali prej. Tako pa se že zmeraj trudimo za razdružitev, če pa to ne bo šlo — tako je tudi jasno stališče skupščine — potem seveda to opravimo enostransko. Zdaj prehajamo v ključne mesece našega osamosvajanja, začeni s proračunom. Pomembno je, da smo z zadnjo odločitvijo v skupščini prekinili s pravnim redom federacije, kar nam omogoča izgradnjo novega lastnega pravnega sistema. V prehodnem obdobju seveda še veljajo jugoslovanski, zvezni zakoni, razen novih, ki jih pač naša skupščina ne sprejema, ali tistih, ki jih je že razveljavila. V tem času bo najpomembnejša izgradnja pravnega reda na gospodarskem področju, kjer smo zdaj izrazito vezani na Beograd. Za tem pridejo druge prvine samostojnosti in vlada deluje v tej smeri, da bi konec junija dosegli vse bistvene prvine slovenske suverenosti in da bi po oz. ob sprejetju nove ustave tudi dejansko razglasili suvereno slovensko državo.«

Kaj pa konfederacija s Hrvaško? Je to bolj alternativni scenarij ali vendarle realna opcija?

»Za vsakršno povezovanje v Jugoslaviji ali kako drugače je naša predpostavka samostojna slovenska država. Edino samostojen političen subjekt se lahko povezuje z drugimi v sodržavje in to velja tudi za Hrvaško. Se pravi, da bi morala Hrvaška doseči podoben status, status samostojne države in potem se lahko formalno dokončno dogovorimo za takšno ali drugačno sožitje. Ta opcija ostaja torej povsem odprta.«

Če bi hoteli ta hip dobiti telefonsko zvezo z dr. Franjem Tučmanom, bi jo dobili? Sprašujemo vas po vsakodnevnih, pragmatičnih, operativnih povezavah s hrvaško skupščino, vlado, predsednikom.

»Včasih se z njimi dnevno posvetujemo o določenih političnih in gospodarskih vprašanjih in ni problem dobiti po telefonu gospoda Tučmana ali predsednika vlade Manolića ali koga drugega.«

Pomembno razvojno poglavje za Slovenijo so gotovo procesi centralizacije in decentralizacije, regionalizacije in rajonizacije. Čemu ne bi v Sloveniji razvili razvojnega vzorca po zgledu švicarskih kantonov, francoskih departmajev, avstrijskih in nemških dežel?

»Mislim, da bi bilo mogoče tak koncept uresničiti v nekoliko bolj oddaljeni prihodnosti. Mislim, da ta čas ne moremo postavljati pod vprašaj vseh dimenzij urejenosti naše države — torej prestrukturirati občine, ustanoviti dežele, okraje in tako naprej. To so zelo zahtevni posli. Na to moramo gledati v nekem zaporedju, v neki hierarhiji. Osebnost se zavzemam za to, da bi opravili zdaj tiste korake, ki so ta čas nujni, in da bi potem v miru opravljali naslednje. Preprosto ne moremo hkrati narediti vsega in tudi nismo zreli za to. Sodim, da je sedaj, po času, ko je bila tako rekoč vsaka občina republika zase, nekako naravna stopnja, da se Slovenija tudi nekoliko centralizira, uredi in da potem spet nastopi, kakor je to vedno v razvojni biologiji administra-

Bil je miren in zbran. Kot vselej. Morda rahlo utrujen. V pisarni (vladnem prostoru) številka 105 v hramu slovenske državnosti. Točno sredi vročice tridnevnega parlamentarnega sejanja v prestolnici prihodnje države, zdaj dežele Slovenije. Pod udarom so republiški proračun, vojska, davščine. Veliko (preveč!) poslancev in poslank je »raztepenih« po predverjih sejnih dvoran, polna jih je skupščinska restavracija, sumljivo malo predstavnikov slovenskega naroda sedi v klopih, kjer naj bi se uradno delalo.

Do zadnjega trenutka ni bilo gotovo, ali bo rok za intervju potrjen ali bo vse skupaj treba preložiti. K sreči gre vse po načrtu — po dogovoru s Peterletovo tajnico.

Med nesklepčnim parlamentom z Lojzetom Peterletom

tivnih organizmov oz. držav, decentralizacija. Vedno vlada neka napetost med centralizacijo in decentralizacijo. Prepričan sem, da bo tudi pri nas prišlo do decentralizacije. Sedaj sem pa — ponavljam — prepričan, da je na mestu nekakšna centralizacija, vendar ne v taki smeri, da bi kogarkoli oškodovala.«

Ste morda slišali za kartografski poskus Madžarov, da bi radi (spet) dobili izhod na Jadran? Nekakšne promadžarske težnje torej?

»Sam tega nisem videl, slišal pa sem že za različne zemljevide. Upoštevati je treba, da obstajajo različne politične formacije, večje in manjše, tudi take, ki imajo ozemeljske aspiracije — naj gre za Madžarsko ali Italijo. Mislim, da pa je tukaj le dokaj trdna helsinkiška zaveza vseh držav, da ne spreminjajo meja in da te želje ali zemljevidi ožjih skupin ne morejo priti do izraza na vsedržavni ravni oz. ne morejo dobiti parlamentarne večine. Zaenkrat nimam informacij, ki bi me v zvezi s tem spravljale v posebno budnost.«

Bolj za šalo kot zares vzemite špekulacijo o Prekmurju kot republiki. Pri tem vselej merimo na katastrofalno infrastrukturo in naklepamo, češ, morda bi bilo pod Madžari bolje?

»Teško sodim, ali bi bilo bolje, glede na to, da sem tudi tam videl ceste. Prekmurje oz. Pomurje bo dobilo primerno infrastrukturo v skladu s tem, kar pač zmoremo. Nimam vtisa, da bi bila Madžarska tukaj v kakšni prednosti — pri gradnji infrastrukture namreč; tako da to dejansko jemljem (smeh) tako, kot ste sami rekli na začetku.«

Kaj pa mejni prehod Martinje—Gornji Senik. Govorilo se je, da si bosta gospod Kučan in gospod Antal menda že oktobra lani podala roki na novem mejnem prehodu oz. na tem mestu legalno prestopila državno mejo.

»Ko smo bili nazadnje pri ministru Jesenskem v Budimpešti, smo ponovno dobili zagotovilo, da bo Madžarska pospešila te postopke. Kolikor sem obveščen, je sedaj zadeva/poteza na njihovi strani.«

Razvoj kmetijstva? Pomurje naj bi bilo — v vidika t.i. rajonizacije — nekakšen rezervat za prašičerejo, govedorejo in podobno bi imeli v hribih.

»Gotovo je primerno, da okrepimo vlogo pokrajina, ki so naši kmetijski oskrbovalci v

tem smislu, da upoštevamo njihov proizvodni značaj oz. njihove naravne možnosti. V tej zvezi se mi zdi ta usmeritev normalna, ob predpostavki, da moramo uravnovežiti skrb za posamezne sektorje kmetijske pridelave in proizvodnje. Zdaj imam primer, da smo šli pri podpiranju proizvodnje mleka predaleč in ga je preveč, manjkajo pa nam subvencije na drugih področjih. V tem smislu bo treba popraviti kmetijsko politiko.«

Usoda narodnosti? V Pomurju Madžari, čez mejo na severu štajerski Slovenci, na vzhodu porabski Slovenci, pa seveda tudi Romi, ki so v zadnjem času postali nekakšen poligon za merjenje strankarskih moči v smislu nabiranja točk in bližajoče se volitve?

»Precej sem se ukvarjal z vprašanji naših manjšin povsod okrog Slovenije — iz neke posebne nagnjenosti. Sicer pa se lahko takih tem na Slovenskem odpre še več. Srbi pravijo, da so avtohtona manjšina, in tudi drugi narodi lahko pridejo na vrsto. V Mariboru je nastalo društvo z nemškimi prebivalstvom, ki želi doseči status manjšine. Na vse to je treba pogledati s strokovnega vidika. Seveda so Romi razsežnost našega prostora, ne samo v Pomurju, so tudi na Dolenjskem in drugod malo bolj prisotni. Vse to so realna dejstva, realni problemi, do katerih bo treba zavzeti strokovno in politično stališče. Nisem pa za to, da bi se tu merile stranke, čeprav bo to seveda vedno tudi zadeva strankarskega prestiža.«

Kakšni pa so ta hip vaši odnosi z vlado v senci gospoda Emila Milana Pintarja?

»Ta vlada ima predvsem nekoliko močnejše ime, kot je v resnici močna. Dejansko gre za vlado, ki se omejuje na eno samo stranko, ni vlada opozicije v celem. Z gospodom Pintarjem se normalno pogovarjamo in se tudi že dolgo poznavamo, s tem da seveda odklanjam metodo, kadar gre za kakšen izmislek ali kvalifikacijo, kot je ta, naj bi bila vlada fašistična. S takimi oznakami se seveda ne morem strinjati in mislim, da tudi vladi v senci ne prinašajo nobenega posebnega ugleda. Ta vlada nam včasih pošlje kakšen dokument, kakšna svoja stališča, mi jih damo ministrom oz. strokovnim službam in te jih obravnavajo, upoštevajo ali pa ne upoštevajo.«

Se vedno niso potihnila zamlisli o neke vrste vladi narodne enotnosti, o nekakšnem nacionalnem kriznem štabu?

»Tega zdaj je nekaj časa nisem slišal. Že večkrat sem dejal, da je ta vlada zadosten krizni štab in da ves čas (smeh) delujemo kot krizni štab, včasih po zelo hitrih postopkih. Mislim, da vlada kljub vsemu dokaj hitro deluje. Pripravili smo zakone, ki jih v svetu pripravljajo leto, dve, mi pa smo jih v nekaj mesecih. Ne bi imel

vlade za tisto, ki zavira potrebne spremembe v naši družbi. Seveda bodo še težave, vendar ne vidim potrebe po neki posebni vladi narodne enotnosti; tudi zato, ker je že ta vlada tako široko sestavljena, da ima precej ministrov iz opozicijskih strank in neodvisnih, četudi jih niso delegirale stranke, ampak smo jih vključili kot strokovnjake. Ne vidim potrebe po vladi narodne enotnosti tudi zaradi tega, ker smo v strokovne svete za posamezna področja po posameznih resorjih povabili k sodelovanju veliko strokovnjakov, ki so sicer v opozicijskih strankah.«

Nekaj pragmatičnih zadev! Na pohodu so stečaj, vse očitnejši so socialni nemiri, stavke, brezposelnost narašča. Kaj storiti?

— V tem trenutku je vstopila tajnica, rekoč: »Oprostite. Predsednik, pomanjkanje sklepčnosti!« Peterle: »Ja, potem pa moram iti.« In je odšel — zagotavlja sklepčnost v družbenopolitični zbor. (Ob tem poglejte spet uvod v intervju — kje vse so poslanci in poslanke. Samo tam jih ni dovolj, kjer bi morali biti!) Vrnil se je čez kakšne pol ure. V tem času so nam posreгли s kavico.

Ostala sva pri vprašanju razpadanja velikih gospodarskih/poslovnih sistemov v slovenskem prostoru in prodora malih podjetij, kar se kaže na način stečajev, stavk, brezposelnosti in podobnega. Bo vlada ponujala ljudstvu samo znoj, kri in solze, ali ima še kaj drugega na zalogi — kratkoročno, srednjeročno, dolgoročno?

»V letošnjem proračunu, pripravljenem po novih kriterijih, je precej sredstev namenjenih za delovna mesta. Torej naš cilj ni zadržati zaposlenost za vsako ceno; če bi jo hoteli kot dolejš, potem bi še naprej ohranjali nekonkurenčnost oz. nizko produktivnost našega gospodarstva. Nam gre za to, da podjetja, kjer je 20 do 30 odstotkov preveč zaposlenih, spremenijo status, in da jih mi, vlada, pričakamo z ustreznimi politiki, s kreiranjem novih delovnih mest, kjer naj bi bili produktivno zaposleni. Tukaj bo torej ta prehod nujen. Zdaj smo na stopnji nezaposlenosti, ki je taka kot v Avstriji ali Belgiji, med 6 in 7 odstotki. V Evropi je to nekaj normalnega, pri nas pa, kjer nismo bili navajeni na brezposelnost, pa je to nekaj nenormalnega in za vsakega, ki ga zadene, boleča zadeva. Hkrati ugotavljamo, da še vedno ni pravih pritiskov na delovna mesta, ker se nekaterim, ki so imeli prej visoke dohodke, bolj splača dobivati socialne prejemke kot iskati zaposlitev. To bo treba spremeniti. Ne gre pa samo za delovna mesta skozi zaposlovanje. Ponujamo tudi sredstva za nova delovna mesta in za pospeševanje razvojnih projektov na manj razvitih območjih in pri intervencijah v gospodarstvu. Eno redkih področij, kamor bomo dali več denarja, je področje znanosti in tehnologije, saj mislimo, da moramo nastaviti neke razvojne osnove, ki bodo pozneje omogočila nova delovna mesta. Seveda vlada ponuja rešitve, ki niso hipne oz. ne takoj donosne. Še dolgo časa bomo v prehodnem obdobju, kjer se bodo še vedno iztekali nekateri procesi iz preteklosti in bomo postavljali novo gospodarsko in družbeno stavbo. Danes sem govoril z generalnim konzulom države Poljske iz Zagreba, ki je dejal, da pri njih računajo, da bodo nekatere stvari trajale celo 30 do 40 let. No, to so zelo dolgi roki. Bistveno mora naša vlada opraviti v prihodnjih letih, gotovo pa se bodo vse posledice prejšnjega sistema izkale tudi na dolgo dobo. Gre nam skratka za zelo aktivno politiko skozi proračun.«

Lastna, slovenska banka, valuta, vojska?

»Skupščini smo že ponudili zakon o narodni banki Slovenije. Pripravili smo zakonodajo o lastni valuti — po široki strokovni razpravi, vključujoč tuje strokovnjake, med njimi go-

spoda Sachsa. Odločili smo se za zakonodajo v paketu in za paketno izvajanje. Torej ne postopno, eno za drugim, marveč v okviru dveh mesecev vse skupaj. Osebnost sem za tisti minimum obrambe, ki je pač prvina naše suverenosti. Ne bi rad bil udeležen pri početju, ki bi to državo in ta narod že tretjič spravilo ob vojsko. Mi smo po lastni nemarnosti, po nemarnosti slovenskih politikov izgubili vojaško moč ob koncu prve svetovne vojne. Vemo, kako in kaj se je dogajalo ob koncu druge svetovne vojne. Prepričan sem, da bi tisti hip, ko bi se nekaj zgodilo, pa ne bi bili dovolj močni, opozicija takoj rekla, saj je vendar ustavna dolžnost, da se branimo, vlada pa za to ne poskrbi. Tu je argument zdaj na eni, zdaj na drugi strani. Kot kristjan sem globoko proti militarizaciji. Nikakor pa ne bi mogel pristati na to,

»Kot kristjan sem globoko proti militarizaciji, nikakor pa ne bi mogel pristati na to, da ima zdajšnje početje vlade, ko je zmanjšala vojaški del proračuna za 40 odstotkov, kakršnokoli zvezo z militarizacijo.«

da ima zdajšnje početje vlade, ko je zmanjšala vojaški del proračuna za 40 odstotkov, kakršnokoli zvezo z militarizacijo. Sem za slovensko vojsko v tem času, ki bo branila Slovenijo, in nisem za enostranske korake. Sem pa spet za to, da ko bo zagotovljena naša varnost, Slovenija nemudoma začne z obsežnimi procesi razvojačenja.

Kako se potrjuje, ali točneje, uveljavlja slovenska državnost na tujem? Kako je s priznavanjem države Slovenije?

»Ko hodimo po svetu, ugotavljamo vse več razumevanja za naše politične cilje. Vidimo, da so države sorazmerno dobro obveščene. Kljub temu po nekaterih državah — v Franciji, Španiji, Angliji — v javnosti ni pravega vpogleda v to, kaj se pri nas dogaja in za kaj nam gre. Zelo uspešna je bila turneja po državah Beneluksa in moramo veliko vlagati v našo zunanje politično navzočnost oz. v informiranje o tej dejavnosti. Tako rekoč nikjer ne naletimo na nerazumevanje, ker so naše želje povsem v skladu z demokratično tradicijo, ki jo pozna Evropa, s pravico do samoodločbe, razumemo pa, da se bojijo, da bi jim kakšni nepremišljeni koraki povzročili neljube dogodke v Jugoslaviji. Svet tudi jasno opaža in ugotavlja, da dve tako različni koncepciji, kot sta v Jugoslaviji, ne moreta živeti v skupni državi. V tem smislu dejansko vidim veliko odpiranje do tega, kar želi Slovenija.«

Vam je morda uspelo v zadnjem času napisati kakšno nevladno, neparlamentarno, nestrankarsko besedilo?

»Napisal sem nekaj strani odgovorov na vprašanja urednika Sodobnosti gospoda Zlobca in to smatram za velik uspeh, da sem našel toliko časa. Uspelo mi je narediti še nekaj krajših zapisov, ampak to je bilo res ob robu vsega drugega.« (Smeh)

Kaj ste pripravljali ko smo vstopili k vam, če ni skrivnost?

»Pregledoval sem program, ki so ga pripravili naši ljudje v Ameriki na čelu s predstavnikom slovenske vlade v Washingtonu dr. Milonigom, program, kako naj bi potekala letošnja diplomatska prisotnost Slovenije v Združenih državah Amerike.«

Verjetno imate lepe spomine na lanski obisk — 15. in 16. oktobra — v Pomurju. Bi hoteli nasloviti kakšno krajše sporočilo na tukajšnje ljudstvo, na Pomurje?

»Ja, (smeh) veliko bi rad povedal, ampak dovolite samo kratek stavek, ki ne bo povsem prekmurski, ampak skušal ga bom povedati po domače: »Nej se čemeriti na mene, če nejde fsê tak, kák trbéj!«

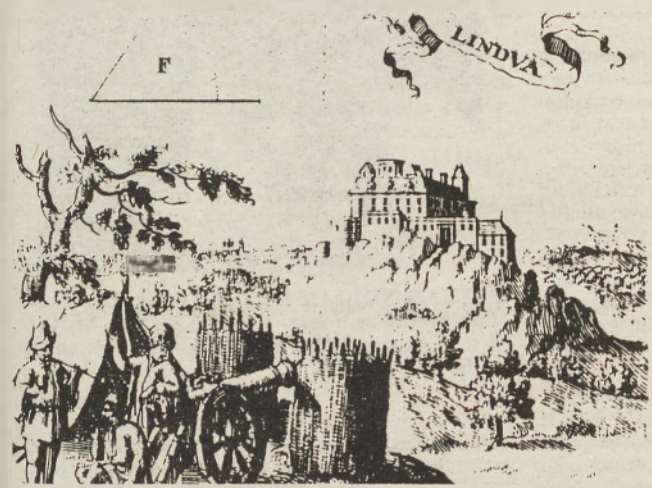
In že spet je ministrski predsednik Lojze Peterle moral odbrzti. Le še stisk roke in pozdrav Pomurju.

BRANKO ŽUNEC

RAZSTAVA O ZGODOVINI LENDAVE IN OKOLICE

V galeriji lendavskega gradu je odprta razstava o zgodovini Lendave in okolice. Razstavljeni so dokumenti in listine iz arhiva zalske županije, katere del je več stoletij bila tudi lendavska občina. Razstavljeni predmeti so prav gotovo dragoceno zgodovinskega, znanstvenega in kulturnega pomena. Listine in dokumenti nam približujejo generacije, ki so živele v tem prostoru pred nami, njihovo življenje in organiziranost skupnosti. So pričje življenja od srednjega veka do našega stoletja in pričajo o delu županijskih upravnih organov, vaških odborov, nekdanjih uglednih družin, tovarn, šol in drugih institucij, ki so bile po dokumentih že v preteklosti zelo dobro organizirane.

Vsi, ki jih zanima preteklost občine, si lahko ogledajo zbirko zgodovinskih dokumentov, med katerimi je najstarejši iz leta 1391, s katerim je »kraljica Marija podarila semenjsko pravico«
trem kranjom. V istem prostoru so zbrani dokumenti, ki so nastali med letom 1391 in 1848. Poleg Banffyjev listine, s katero leta 1599 »kralj Ludvik II. poziva Sigmunda Banffyja iz Dolnje Lendave k sebi«, so v zbirki tudi pisma Nikolaja Zrinyja in Józsefa Eszterházyja. O preteklem času pa pričajo različni popisi, pritož-

Ta risba je bila tiskana v lendavski tiskarni že leta 1695. V ozadju je stara podoba lendavskega gradu.

be, prošnje ter zapisniki kazenskih zasliševanj. Razen predmetov iz celovite dejavnosti v 18. stoletju je zanimivo tudi družinsko steblo Banffyjev, za katero niti dvometski papir ni bil dovolj. Poleg grbov plemiških družin iz okolice Lendave pa si zasluži posebno pozornost natančno izdelan zemljevid zalske županije, ki ga je leta 1792 izdelal Janez Tomášcs. Zanimivost pa so tudi kopije tiskovin iz 16. stoletja, ki so bile tiskane v Lendavi.

Med predmeti iz druge polovice 19. stoletja poleg pečatov najdemo še lesorez lendavskega gradu. Med razstavljenimi predmeti pa so še različni zemljevidi, načrti, zapisi, zanimivost pa so tudi dokumenti, ki opisujejo odstop upravnikov mesta Lendava in nove volitve. Ogledamo si lahko med drugim načrt medkrajevnih cest naselij Beltinci, Melinci, Izakovci iz leta 1859, popis zemljiškega davka naselij lendavskega okraja iz leta 1853 ter trgovine v lendavskem okraju iz leta 1860.

V tretjem delu razstave pa so predstavljeni dokumenti iz zadnjega obdobja preteklega in z začetka 20. stoletja. Pričajo pa o gospodarskem in družbenem življenju ter o duhovnem razvoju lendavske občine. Med njimi so tudi seznam izplačila dñnskega dela na čisti Dolnja Lendava-Beltinci iz leta 1918, pravilnik Meščanskega čitalniškega društva iz Beltincev iz leta 1903, načrt železniške postaje v Dolnji Lendavi in drugi dokumenti.

J. Gabor

FRANCI JUST

»KO ČLOVEK KONČA, TEDAJ ŠELE PRAV ZAČENJA.«

(Franc Miklošič v uvodu v Primerjalno besedotvorje slovanskih jezikov 1875)

V zelo nemirno in ustvarjalno prvo polovico 19. stoletja je slovenski prostor vstopil razdeljen na »vojvodino«
Kranjsko, Koroško in Štajersko, na »grofijo«
Goriško s tržaškimi ozemljem in na današnje Prekmurje, takrat pod Ogrsko. Razgibano duhovno življenje je izoblikovalo dve preročni gibanji, ljubljansko in graško. Čeprav takrat ni zmeraj izgledalo tako, lahko danes, ko opazujemo dogajanje z večje časovne razdalje in iz širšega, evropskega zornega kota, rečemo, da sta se obe preročni gibanji pred očmi Evrope dopolnjevali. Prvo je doseglo svoj vrh v literarni praksi in slovensko literaturo dvignilo na raven moderne evropske romantične literature, drugo je kulminiralo v jezikovni teoriji; prvo je dalo Slovencem in Evropi zlahtno ime Franceta Prešerna, drugo pa v njegovem času še znamenitejše ime — panonskega rojaka, primerjalnega jezikoslovca Franca Miklošiča. Sodobni slovenski nadaljevalec Miklošičevega dela dr. France Bezlaj je tole spoznanje izrazil takole: »Brez dvoma je Miklošič poleg Prešerna največja slovenska osebnost devetnajstega stoletja. Nič manj globoko ni zaoral v usodo naroda, čeprav na drugačen način in zasluži, da bi se obeh velikanov stalno in z enako pietetjo spominjali.«
Naj bo tale spominski zapis ob 100-letnici znanstvenikove smrti skromen prispevek k počastitvi njegovega spomina.

Miklošič se je rodil 20. novembra 1813 v Radomersčaku pri Ljutomeru vinogradniku (pozneje gostilničarju) Juriju Miklošiču in Mariji Zobovič. Bil je prvi od devetero otrok. Po osnovni šoli v

Ljutomeru in gimnaziji v Varaždinu in Mariboru se je leta 1830 v Gradcu vpisal v I. letnik filozofije. Po končanem filozofskem študiju je v štirih letih končal še študij prava. Ko si je tako zagotovil vsakdanji kruh, se je poglubil v filozofski študij in leta 1838 postal doktor »svobodnih umetnosti in filozofije«. Že v Gradcu je izpopolnjeval svoje znanje jezikov, tako da je poleg nemščine in latinščine govoril še italijansko, francosko, angleško, razumel staro in novo grščino, v stiku s predstavniki drugih slovanskih narodov pa je spoznal tudi slovanske jezike. Po doktoratu iz filozofije je odšel na Dunaj, kjer se je zaposlil in po dveh letih, leta 1840 postal še doktor prava. Tukaj je spoznal Jerneja Kopitarja, ob katerem je svoje jezikoslovno znanje izpopolnil. Da ga je izpopolnil temeljito in v nekaterih pogledih že takrat presegele Kopitarja, je dokazal s svojo oceno znamenite primerjalne slovnice Franza Boppa. Ta ocena mu je po Kopitarjevi smrti tudi zagotovila mesto cenzorja za slovanske in romunske tiske. Njegovo nadaljnje znanstveno jezikoslovno delo, ki ga je pospešila ustanovitev slavistične katedre na dunajski univerzi, mu je poleg velikega ugleda prineslo tudi članstvo v dunajski in drugih akademijah, mesto v gospodski zbornici in dedni plemiški naslov.

Miklošičevi predhodniki in (vsak v določenem smislu) učitelji v proučevanju slovanskih jezikov so bili Josip Dobrovsky, starosta slovanske filologije, njegov

vzpodbujevalec in prijatelj iz Repenja Jernej Kopitar (sicer avtor pomembne Grammatike slovanskega jezika na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem ter izdajatelj starocerkvenoslovanskega spomenika Glagolita Clozianus), ruski filolog A. H. Vostokov in P. J. Safarik. Življenjsko delo te velike četverice je Miklošič ne samo nadaljeval in dopolnil, ampak ga je postavil na resnično znanstvene temelje in ga nadgradil z najsodobnejšimi znanstvenimi spoznanji. S temi se je seznanil pri Jakobu Grimmu, Franzu Boppu in Augustu Friedrichu Potu. Prvi je s svojim delom Deutsche Grammatik (1819–37) uvedel v jezikoslovje historično metodo in po njej obdelal vsa obdobja/faze nemškega jezika, pri tem pa upošteval tudi vsa glavna nemška narečja. Bopp pa je v svoji znameniti Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Zend, Griechischen, Lateinischen, Litthauischen, Gotischen und Deutschen (1833–52) utrdil primerjalno metodo, ki ne upošteva le zunanjih in naključnih podobnosti med jeziki, ampak se opira na celotno notranjo strukturo jezika. S to metodo je dokazal indoevropsko sorodstvo večine evropskih jezikov. Na podlagi takaj pridobljenega znanja je Miklošič odpravil pomanjkljivosti starega t.i. empiričnega jezikoslovja in ga izpopolnil s historično-komparativno metodo, ki mu je omogočila, da je proučevanje slovanskih jezikov dvignil na raven primerjalnega jezikoslovja in utemeljil t. i. primerjalno slovansko jezikoslovje.

Na svoj prvi nastop se je Miklošič pripravil dolgo, vendar temeljito. Da popolnoma obvlada slovanske jezike in da je večje tudi primerjalnega jezikoslovja, je dokazal leta 1844 s kritično in obširno oceno Boppove primerjalne slovnice. Od drugega dela svoje slovnice naprej je avtor namreč upošteval tudi slovanske jezike. Miklošič je opozoril na napake, ki jih je zagrešil Bopp, in podal pravilne slovanske oblike ter prikazal slovansko glasoslovje.

Tej oceni je leta 1845 dodal Radices linguae slovenicae veteris dialecti, ki so pravzaprav kratke etimološki slovar stare cerkvene slovanščine, urejen po abecednem redu, in ki vsebujejo marsikatero še danes priznano etimologijo.

Oba spisa sta Miklošiču prinesla slavo najboljšega slovanskega filologa. Vendar pa pomenita še le začetek njegovega znanstvenega zanimanja, ki je seglo na različna področja slavistike in tudi preko nje. Svojo znanstveno energijo je Miklošič usmerjal v izdajanje starih besedil in obravnavo vprašanj primerjalne slovanske grammatike; poleg tega je temeljito in obširno raziskoval slovansko besedje ter se posvečal slovarskemu in etimološkemu delu. Ob tem pa je našel čas še za zgodovinske, filološkozgodovinske in pravnozgodovinske razprave, za študije o slovanskem ljudskem slovstvu in slovanski mitologiji ter za pripravo učbenikov in recenzij (slednjim se je močno izogibal).

(dalje prihodnjič)

Uspešna proslava

V vaškem domu v Dolnjem Lakošu je kulturno društvo pripravilo praznovanje dneva žena, obenem pa tudi praznovanje ob madžarskem kulturnem prazniku. Na proslavi je sodelovalo tudi kulturno društvo Zala György iz Pince. Domači kulturni delavci so uprizorili dve krajši dramski deli, gostje pa so nastopili z recitacijami in petjem. Skupno praznovanje je bilo uspešno, to je potrdil tudi obisk, saj je bila dvorana polna. Kulturno društvo iz D. Lakoša pripravlja za to leto več nastopov doma in v drugih krajih. Člani kulturnega društva se bodo udeležili tudi osrednje proslave ob madžarskem kulturnem prazniku v Dobrovniku. JD

ŠIROK PROGRAM SKD V RADGONI

Občinska organizacija Slovenskih krščanskih demokratov v Gornji Radgoni, ki deluje od januarja lanskega leta, si je za letošnje leto zadala pester program dela. Predvsem bodo veliko skrbi namenili družini, družinskim kmetijam, zaščiti vodnih virov v Apaški kotlini, od koder se večji del radgonske občine oskrbuje z vodo. Na vsak način pa ne bodo pozabili na kulturno področje. V letošnjem letu bodo pripravili več takih prireditve. Poskrbeli bodo, da bi imel del G. Radgone v starem središču čim lepši videz. Zavzemali pa se bodo tudi za to, da bi bilo v G. Radgoni čim prej odprta potrebna tržnica. Še na poseben način pa bodo skrbeli tudi za izobraževanje članstva in drugih. V ta namen bodo imeli skozi vse leto vrsto razgovorov z vidnimi slovenskimi ljudmi. Tako imajo že dogovorjeno nekaj takih razgovorov. Prvi bo že ta petek, 15. marca, v kongresni dvorani Radin ob 19. uri, ko bo nastopil dr. Peter VENCELJ, minister za šolstvo Republike Slovenije. Govorili bodo o vlogi družine in šole pri uresničevanju kakovosti življenja. Prihodnje srečanje bo 5. aprila, ko bo prišla Spomenka HRIBAR, 17. maja bo gost večera dr. Tone STRES in 28. junija dr. Anton TRSTENJAK. V poletnih mesecih bo tovrstna dejavnost prekinjena, zaživela pa bo zopet v septembru. Franci Klemenčič

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

PRIREDITVE

RADENCI: Slovenski krščanski demokrati, občinska organizacija Gornja Radgona, pripravljajo pogovore z naslovom Naš trenutek. Prvi bo v petek, 15. marca, ob 19. uri v kongresni dvorani hotela Radin, gosti večera pa bo slovenski minister za šolstvo dr. Peter Vencelj. Tema: Vloga družine in šole pri uresničevanju kakovosti življenja.

DOBOVNIK: 15. marca ob 19. uri bo v kulturnem domu gledališče Szigliget iz Nagyvarada v Romuniji uprizorilo delo A. Kovacha Zimski psalm. Na predstavo bodo vozili avtobusi iz vasi, kjer živijo pripadniki madžarske narodnosti v lendavski in soboški občini.

DOBOVNIK: 16. marca ob 18. uri bo v kulturnem domu osrednja proslava v počastitev madžarskega kulturnega dneva. Nastopili bodo domači kulturni ustvarjalci.

BELTINCI: 16. marca (v soboto) ob 19. uri bo v šoli kulturna prireditev, posvečena prazniku žena. Nastopili bodo otroci iz vrta, solarji in člani domačega kuda.

BODONCI: 17. marca ob 11. uri bo v vaškem domu kulturno-zabavna prireditev ob letošnjem dnevu žena.

RADENCI: 16. marca (v soboto)

to) ob 16. in 19. uri bo v kongresni dvorani hotela Radin predaval Tomo Česen ob pomoči multivizije, predvajali bodo tudi film, katedralska Lhotse. Predavanje organizirata turistično društvo in župnijski urad sv. Cirila in Metoda.

M. SOBOTA: V ponedeljek, 18. marca ob 19.00 bo Tomo Česen predaval v kinu Park.

G. RADGONA: 21. in 22. marca bo območno srečanje lutkovnih skupin, predstave bodo v G. Radgoni in Apačah.

RAZSTAVE

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je odprta stalna razstava likovnih in kiparskih del udeležencev dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

LENDAVA: V prostorih lendavskega gradu je na ogled razstava o zgodovini Lendave in okolice. Razstavljeni so dokumenti in listine arhiva Zalske županije.

MURSKA SOBOTA: V Pokrajinskem muzeju je odprta razstava življenje na listkih. Na ogled bo do 31. marca vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure ter v soboto in nedeljo od 9. do 12. ure.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bo v petek, 22. marca, ob 18. uri, otvoritev 2. medregionalne li-

kovne razstave. Na razstavi bodo razstavljeni likovna dela umetnikov s celjskega območja, iz Gorenjske, Dolenjske, Koroške, Pomurja in Primorske. Razstava bo odprta do 14. aprila.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, čitalnica pa vsak dan od 7. do 15. ure.

MURSKA SOBOTA: Vsak dan je odprt prodajni oddelek galerije Kulturnega centra Miško Kranjec. Ljubitelji umetnin, vabljeni.

USPEŠNICE TEDNA

V knjigarni Dobra knjiga za ta teden priporočajo: Moje sobne rastline — CVETLIČNI KOLENDAR I. in II. — Mladinska knjiga.

Ingrid Trobisch — KO OSTANES SAM — Mohorjeva založba Janez Kopač — DAVKI PO NOVEM — Črp Enotnost

DARKO ZOBARIČ

Rimski nagrobnik v Soboti

Skromni publicirani podatki o rimskem nagrobniku, še posebej pa njegove mere, ki v metriskem merskem sistemu ničesar ne povedo, so me spodbudili k natančnejši raziskavi.

Tako sem decembra leta 1990 nagrobnik podrobno izmeril.

Osnovne mere nagrobnika so zasnovane kot dvojni kvadrati (razmerje 1 : 2,414) in znašajo 187,32 cm krat 78,88 cm (kar da skoraj točno razmerje, namreč 1 : 2,375).

Izmerjeni podatki se od teh kompozicijsko predvidenih nekoliko razlikujejo; izmerjena višina je bila 184 cm. Kje se torej skrivajo »manjkajoči«
centimetri?

Zob časa je našel gornji del nagrobnika (timpanon oz. motiv nad njim). Izmeril sem 43 cm, točna mera pa je bila 44,36 cm. Obrabljenih je torej 1,36 cm.

Prav tako je nagrobnik prelomljen na dva dela. Kompozicijsko je napisno polje kvadrat, in ker je njegova širina 78,88 cm, znaša toliko tudi višina. Izmeril sem 77 cm. V prelomu manjka torej natanko 18 mm.

Višino spodnjega dela sem izmeril 44 cm. Od prave mere se tako razlikuje za 0,36 cm, kar je gotovo merilna napaka. Velja pripomniti, da je levi del spodnjega pravokotnika ohranjen do vogala, desni del pa je že precej obrabljen.

Razmerja širine proti ostalim delom nagrobnika so zelo zanimiva. Rezultat so osnovni principi rimskih kompozicij. Pa poglejmo:

Širina proti gornjima dvema deloma je v razmerju kvadrata (1 : 1,207); 78,88 / (44,36 + 19,72) = 1,23

Širina proti spodnjemu delu (z delfinom) je v razmerju dvojne diagonale (1 : 1,828); 78,88 / 44,36 = 1,78

Enako razmerje da širina proti gornjemu delu (samo timpanon);

Širina proti višini napisnega polja je v razmerju kvadrata (1 : 1);

Višine celotnega nagrobnika proti njegovi širini da razmerje dvojne diagonale (1 : 2,414); 187,32 cm / 78,88 cm = 2,375.

Kaj nam povedo črke v napisnem polju in koliko merijo?

V objavljenih podatkih zasledimo pomen napisa, moje osebno mnenje pa je, da pomen črk NI v celoti točen. Namreč:

PAELIO oz. **P AELIO** (Publico) **AELIO** bi pomenilo objaviti ali javno objaviti (P), **AELIO** pa je lahko pesem žalostinka;

V drugi vrsti je napis **VIA-TOR**, po čem sklepamo, da je bila celotna beseda **VIATOR** ali **VIATORI**; za črko **O** je plošča prelomljena. V rimski državi so z **VIATOR** označevali sla oz. glasnika (ali morda popotnika).

Napis **VIATOR** tako ne pomeni imena osebe, ampak njen naziv!

V tretji vrsti je napis **ET-LIC**...; publicirani podatki navajajo **ETLIO**, vendar oster pogled na zadnjo črko pokaže črko **C** in ne **O**. Oseba je imela torej še drug naziv. Bila je **VIA-TOR ET LIC**...

Menim, da je bila tudi **LICTOR**. Z **LICTOR** so v rimski državi označevali slugo najvišjih državnih oblastnikov, ki so delali državnikom pot in nosili simbolna znamenja ter izvrševali kazni. Lahko pa je bila **LICENTIS** (svoboden) ali **LICITATOR**.

Ker pa je večina napisnega polja odlomljena, imena osebe, ki so ji postavili ta nagrobni spomenik, ne moremo izvesti. V odlomljenem delu je najbrž bila vklesana tudi letnica.

S pomeni živali v nagrobnem spomeniku se ne bi podrobneje ukvarjal, ker so deloma že bile razložene, dodal bi le, da je v nagrobniku vklesanih skupaj sedem (7) živali, razlagatelji pa so jih vedno omenjali le pet (5). Če nagrobnik pogledamo s primerne razdalje, bomo pod levoma opazili še dve živalski glavi. Glava živali pod desnim levom, kakor tudi lev sam so že precej izbrisani, medtem ko sta levi lev in živalska glava pod njim še precej dobro vidna.

Glava pod levom je najbolj podobna ovnu. Poleg očesa in gobca je dobro viden tudi zavrt rog.

KONEC

JANEZ JAKLIČ

KITAJSKA

7

Xian je bila zadnja postaja na najini poti po Kitajski. Pred nama je bil samo in spet le še Peking, vendar samo še kot štart za vrtni-
tev proti domu. Xian je bil v zgodovini prestolnice enajstih dinastij
in kot po pravilu je to na Kitajskem pomenilo tudi bogato zgodovinsko
zapuščino. Že samo mestno jedro pravih pravokotnih oblik,
ogrjeno z obnovljenim zidom, iz časov dinastije Ming je kljub no-
vim stavbam v stari lupini naredilo name veličasten vtis. V obzidju je
več stavb starejšega porekla. To sta predvsem dva stolpa značilnih
kitajskih oblik, in sicer zvonarski in bobnarski stolp iz 16. stoletja. V
starih časih sta imela pomembno vlogo mestne ure in obrambnega
sistema. V neposredni bližini bobnarskega stolpa je mošeja iz 14.
stoletja. Njena zunanost je popolnoma identična kitajskim tem-
pljem, saj ima tudi minaret obliko kitajskega paviljona. Da je to
pravzaprav svetilišče, posvečeno Alahu, pričajo le arabski izpisi iz
korana, ki tu delujejo nenavadno, eksotično. V neposredni bližini
najinega bivališča, ki sva ga imela v Viktorijinem hotelu, pa se je
skrival še en dragulj — provincialni muzej, ki mu daje zavetišče
Konfucijev tempelj. Prav vrednost tega muzeja je v njegovi zbirki
zapisov na ogromnih kamnitih ploščah, ki so neprecenljiv vir infor-
macij kitajskim in svetovnim zgodovinarjem. Zunan obzidja pa se v
daljavi vzpenjata dve zidani pagodi kot večni spomenik nekemu
verskemu dogodku v daljni preteklosti.

Poplava koles, značilnost Kitajske.

Tisto, kar je kar naenkrat spremenilo uspavano mesto v svetov-
no znano turistično prestolnico, je kakih 30 kilometrov vzhodno
od Xiana. Leta 1974 so tukajšnji kmetje po naključju ob kopanju
vodnjaka našli na ogromno predmetov iz gline. To se je kasneje
izkazalo za najpomembnejša arheološka najdišča tega stoletja. Tu
počiva cesar Qin. »On je reformiral državo in jo združil, tako da je
postala zelo močna. Vsi kralji se tresejo ob omembi njegovega ime-
na. Vsaki stvari je dal pravo ime in vsebino ter določil način njenega
zapisa. V njem so združene vse vrline cesarstva,« je zapisal kronist
tistega časa. »Kralj Qin je človek šijastega nosu, velikih oči, ima pri-
si kot ujeđa. Njegov glas je kakor glas šakala, v njem je malo do-
brote. Njegovo srce je srce tigra in volka, kadar je potrebno, se pla-
zi okoli ljudi, toda ko svoje doseže, jih enostavno požre,« je mnenje
pogumnega generala o svojem vladarju. To in še več je moral biti
cesar Qin, ko je v 3. stoletju pred našim štetjem prvič v zgodovini
združil kitajske dežele. Njegovo orožje so bili zvijača, krutost in
močna vojska, ki ga še vedno čuva. Tisoči glinastih vojakov v pravil-
nih vojaških formacijah čuvajo dostop h grobnici svojega cesarja, ki
je še vedno zaprt in neodkopan. Tu so figure strelcev, pešcev,
konjskih vpreg, izdelane v naravni velikosti, različni obrazi, izdelani
do najmanjših podrobnosti. V pokriti dvorani, obsijani s sojem ru-
mene luči, so dajali vtis, da bodo zdaj zdaj oživele in se postavili v
bran za cesarja, ki mu v življenju ni uspelo najti zdravila za nesmrtnost.
Ob tem veličastnem spomeniku človeške moči nekakega časa
je lepota cesarjevih toplic in neolitske kulture Banpo kar zbledela.

Bil je že 55. dan najinega potovanja. Otvorjena sva v zgod-
njem jutru čakala na pekinški postaji vlak za domovino. Za mano so
bile noči brez spanja na kitajskih vlakih, naporni dnevi ogledov,
dnevi pešačenja in nemirna noč na pekinški postaji. Bil sem shuj-
šan in neizmerno utrujen. Dejstvo, da sem v teh dneh s skrivnostne
Kitajske uspel odgniti le nekaj kopren, in da je bila pred mano še
vedno vsa meglena in nejasna, me je begalo, hkrati pa sem bil ves-
el, da se lahko umaknem iz te množice, iz tega čebelnjaka, ki me
je začel hromiti in me navdajati z občutkom brezizidnosti in ne-
moči. Bil sem vesel, da usoda običajnega Kitajca ni moja usoda.

KONEC

ODMEV

SMELI NAČRTI —
KAJ PA MOŽNOSTI?!

K pisanju novinarjev Milana Jeršeta in Jožeta Graja (Vestnik, 28. febr. 1991,
št. 8, str. 4), v katerem javnost seznanjata z osnutki referendumskih programov za
uvredbo občinskih samoprispevkov, bi rad dodal naslednje:

1. murskoboški pokrajinski knjižnici zaradi velike prostorske stiske res bje
zadnja ura, brez »menda« in narekovanje pri sintagmi bje zadnja ura,
2. tudi njena matičnost je v resnični nevarnosti, a to zopet in predvsem zaradi pro-
stora,
3. ne gre za 3175 m² načrtovane površine stavbe, temveč za 2928, in
4. ne za vrednost čez 90,8 milijonov dinarjev, temveč za okroglo 20 milijonov
manj.

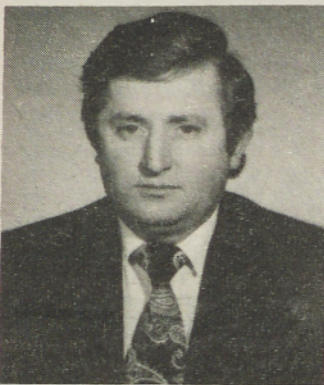
Če je bil na javnih razpravah v soboški občini največ spotike deležen prav pred-
log o zidavi nove knjižnice, ne vem. Če je bil, je to le ena potrditev več, da je v
večini naših ljudi, naših občanov, vse manj naklonjenosti kulturi, znanju in ustvar-
jalnosti. Kulturo, znanje in ustvarjalnost pa potrebujemo danes bolj, kot smo jih
kadarkoli doslej. In prav zategadelj rabimo novo knjižnično zgradbo v pokrajini,
nov, sodoben knjižnično-informacijski center.

Da teh in takih potreb ni v nas, je že prava nesreča, greh pa, da smo tudi nevošč-
ljivi. Nekdo mi je že dolgo nazaj rekel: »Če bi nevoščnost Prekmurca gorejala, bi
cejni svetj zgor.« Ves svet torej, ne npr. samo knjižnica ali Vestnikova hiša. No,
morda bi (kljub razdejanju) ostala kaka cesta?! Cestica prav gotovo bi ostala ...

Jože Vugrinec

KRAJEVNA SKUPNOST
TIŠINAČakajo
jih
zahtevne
naloge

V krajevni skupnosti Tišina, ki
vključuje osem naselij in zaselek
Romov, so za letos sprejeli obse-
žen program dela, katerega ures-
ničitev bo zahtevala veliko napo-
rov, dela in sredstev. Med nalo-
gami, ki zadevajo celotno kraje-
vno skupnost, je ureditev odvoza
smeti, čiščenje potoka Mokoš na
območju Gradišča, Tropovec in
Tišine ter potoka Dobel v Vanči
vasi, urejanje gradbenih parcel v
Murskih Črncih, Gradišču, Tro-
povcih in Tišini. Kot nam je po-
vedal predsednik sveta KS Tiši-
na Alojz Gomboc, urejanja potok-
ov sami ne bodo zmogli in bi
potrebovali pomoč Vodne skup-
nosti Drava Mura. Težave pa
imajo tudi pri urejanju gradbenih
parcel, saj občinski organi to
problematiko vse prepočasi rešu-
jejo. V Krajevni skupnosti Tišina
tudi niso zadovoljni, ker v pred-
log novega občinskega referen-

ALOJZ GOMBOC — predsednik
sveta KS Tišina

dumskega programa ni vključena
občinska cesta Tropovci—Sa-
tahovci in pa cesta Tišina—Van-
ča vas. Sicer pa imajo izdelan
podroben program razvoja v po-
sameznih naseljih. V Borejih
načrtujejo gradnjo mrliške veže,
za kar že imajo potrebno doku-
mentacijo in večino materiala.
Pripravljajo se tudi na ureditev
kabelske televizije. V Gradišču
želijo dokončati mrliško vežo,
katere gradnja je v sklepi fazi in
bi jo naj v enem mesecu predali
namenu. Pri pokopališču želijo
urediti tudi parkirni prostor in
asfaltirati približno 500 metrov
makadamske ceste v novem na-
selju ter obnoviti ulično razsvet-
ljavo. Prednostna naloga v Pe-
tanjcih je ureditev ulične razsvet-
ljave. Teh del se bodo lotili že
spomlad. Načrtujejo tudi uredi-
tev kabelske televizije. V Ran-
kovcih želijo do maja dokončati
skupno mrliško vežo za naselja
Rankovci, Vanča vas in Tropovci
ter zaselek Romov. Letos pa naj
bi začeli graditi tudi evangeličansko
mrliško vežo. Prav tako kot v
ostalih naseljih želijo imeti ka-
belsko televizijo. Mrliško vežo
želijo letos dokončati tudi na Ti-
šini. V Tropovcih bodo sofinan-
cirali nabavo gasilskega vozila, v
Vanči vasi pa gradnjo vaško-ga-
silskega doma. Uredili bodo tudi
kabelsko televizijo. V Murskih
Črncih želijo dokončati vaško-
gasilski dom (potrebno je urediti
notranjost in fasado). To zahte-
vno nalogo želijo opraviti do je-
seni, ko naj bi dom predali na-
menu. V domu bodo dobili svoje
prostore tudi rokometarji. Asfal-
tirati nameravajo tudi približno
400 metrov makadamske ceste v
novem naselju. Del sredstev pa
bodo vložili v ureditev kraja in
vzdrževanje zelenic. Krajani
romskega zaselka želijo letos do-
končati vaško-gasilski dom in
urediti kabelsko televizijo. Čaka-
jo jih zahtevne naloge, vendar
upajo, da jih bodo ob pomoči
krajanoj tudi uresničili.

F. Maučec

ZIMA — ČAS KOLIN IN PREKAJEVANJA

ŠTIRI DESETLETJA ZA DOMAČE SPECIALITETE

Ana Čor iz Beltinec ima nenavaden ko-
njček: prekajevanje mesa • Domače
izdelke prinaša tudi predsednik vlade.

Zima — čas kolin in prekajevanja mesa? Da,
zimsko obdobje je najprimernejše za kolino, zato
so domači mesarji v tem času najbolj zaposleni.
Res pa je tudi, da odkar imamo zamrzovalne
skrinje, čisto čujemo cviljenje prašičev tudi v
drugih letnih časih, pač tedaj, ko poidejo mesne
zaloge. Ker pa vse več ljudi ugotavlja, da tudi
brez dobre domače šunke, klobas, mesnate slani-
ne ... ne gre, ljudje znova dajejo meso v preka-
jevalnice. Nekateri si jo uredi sami, drugi pa to
prijetno opravilo prepustijo tistemu, ki se na to
bolj spozna. Na Ravenskem je to prav gotovo
Čuričeva Ana iz Beltinec, kot jo po domače ogo-
varjajo.

»Menda mi je bilo 17 let, ko sem šla zdoma v
Zagreb, kjer sem pri neki židovski družini naj-
prej bila gospodinjstva pomočnica, nato pa kuha-
rica. Tam sem ostala 13 let, domov pa sem se vr-
nila z dobrimi priporočili. Vendar se nisem zno-
va zaposlila, ampak poročila z mesarjem Jože-
tom Čuričem. Naselila sva se v najeti hišici, nato
pa sčasoma sezidala svojo, v kateri sva uredila
tudi prekajevalnico mesa. To je bilo okrog 1950.
leta. Medtem ko je mož delal predvsem v mesni-
ci, sem se jaz specializirala za prekajevanje me-
sa. Z izdelki mesnice oziroma prekajevalnice sva
oskrbovala družbene in zasebne gostinske loka-
le. Žal pa je Jože umrl zelo zgodaj, star komajda
50 let. Ni mi preostalo drugega kot nadaljevati z
delom. Pet let pozneje sem se znova poročila, to-
krat z mizarskim mojstrom Ludvikom Čorjem, ki
pa je zdaj tudi že med ranjenimi. Meni je že 80
let, pa vseeno še ne mirujem. Niti ne morem, ko
pa ljudje še vedno prinašajo mesne izdelke. Ver-
jetno so s prekajevanjem pri nas zadovoljni.«

Res, nekaj je na tem, sicer se s polnimi cekarji
ne bi oglašali Ravenčani, Dolinčani ... Celo
predsednik neke občinske vlade. Osemdesetlet-
na prekajevalka nam je povedala, da jo to delo
še vedno veseli, z njim pa se ukvarja tudi zato,
ker tako prihajajo k hiši ljudje in se z njimi la-
hko pogovarja. Ana Čor namreč ni imela otrok.
Ker pa je s prekajevanjem povezano veliko fizi-
čnega dela — ni namreč dovolj, da v prekajeval-
nici le kurš — jo dnevno večkrat obišče sosed.
Meso, ki je v prekajevalnici, je treba po 2 do 3

PREKAJENE KLOBASE — Se vam cedijo slinje?
Tudi nam so se, vendar je ostalo pri tem, kajti ta
in ta je prinesel toliko in toliko klobas, zato nobe-
na ne sme manjkati.

Foto: Š. S.

urah odnesti ven, da se ohladi, potem spet nazaj
v prekajevalnico. Prekajevanje poteka v pov-
prečju tri dni in tri noči, odvisno pač od velikosti
posameznih kosov.

»Sezona prekajevanja je od novembra do kon-
ca marca. Meso oziroma mesni izdelki, ki jih lju-
dje prinesejo v mojo prekajevalnico, se prvi dan
morajo posušiti, zato v peči kurimo s plamenom.
Pozneje nalagamo ogenj tako, da je čim več di-
ma. Kurimo bukovca, akacijeva in gabrova drva,
za prekajevanje klobas pa jelševa.«

Ana je sicer zgovorna ženska, a vseh skrivno-
sti le ni hotela izdati. Več kot teh pa je izkušnja,
ki si jih človek pridobi le z dolgoletnim delom.

Š. Sobočan

Izprazniti morajo negovski grad

Obrtna zadruga Vizija je že pred meseci začela s pripravljalnimi
deli za obnovo in ožvitev negovskega gradu. Že aprila naj bi pričeli s
konkretnimi gradbenimi deli, vendar so ovira stanovalci.

Minuli teden so se na Negovi
srečali stanovalci gradu, pred-
stavniki šole, cerkve, krajeve
skupnosti in Skupščine občine
Gornja Radgona ter Obrtne za-
druge Vizija. Po pogodbi, ki so
jo sklenili lani, naj bi Obrtna za-
druha Vizija organizirala obnovo
in ožvitev Negovskega gradu, to
pomeni, da bi našla interese, ki
bi bili pripravljeni investirati v
obnovo. Čeprav je Ivan Lovce
pri imenih možnih interesentov
zelo skrivnostni, pa smo slišali,
da jih je precej: med njimi je naj-
več tujcev. Seveda pa je vlaganje
v sedanjih negovskih razmerah
lahko zelo tvegano.

Nekateri stanovalci živijo v
gradu že čez štirideset let, zato
jim verjetno ne bo lahko zapusti-
ti te stare zgradbe. V novih sta-
novanjih bo sicer udobnejše, ven-
dar bodo dobili le garsonjere,
kvečjemu enosobna stanovanja,
poleg tega pa bodo morali odsej
tudi plačevati stanarino in kurja-
vo. Terezija Cipot, referentka za
pravno-stanovniške zadeve pri
SO Gornja Radgona, je poveda-
la:

»Namen srečanja je bil pred-
vsem seznaniti stanovalce, sku-
paj z izvajalcem in predstavniki

skupščine občine o roku, v kate-
rem bi stanovalci morali izpraz-
niti prostore, saj so izvajalci z de-
li že tako daleč, da stanovalci
motijo njihovo nadaljevanje. Za-
dolženi smo bili, da v skladu z
zakonom poiščemo stanovalcem
drugo primerno stanovanje. Ne-
kateri živijo tam že več kot štiri-
deset let, nekateri pa so uporab-
ni grajskih prostorov le krajši
čas. Prizadevali smo si, da bi
vsem našli ustrezna stanovanja v
samem kraju Negova. Zelo nam
je pomagala Osnovna šola Nego-
va, ki ima ta čas na voljo dve gar-
sonjeri. Vanju se bosta preselili
Franciška Trstenjak in Verica
Vindiš, ki najdlje prebivata v gra-

du. Terezija Rojko in Jožica Le-
pej bosta dobili stanovanja v ob-
novljeni stanovanjski hiši v Pa-
ričaku. Mirko Vrbancič, peti sta-
novalec, je solastnik stanovanj-
ske hiše.«

Prostori negovskega gradu
morajo biti izpraznjeni do 1.
aprila. Nove stanovalke v stano-
vanjskih blokih bodo lahko vlo-
žile tudi prošnjo za nadomestilo
pri plačevanju stanarine.

Svoj grajski atelje bo moral iz-
prazniti tudi akademski kipar
Mirko Bratuša, ki je ta čas na po-
diplomskem študiju v Nemčiji.
Kakor so zagotovili v Izvršnem
svetu SO Gornja Radgona, se bo
zanj in za druge umetnike našel
prostor v gornjeradganskem gra-
du.

Bernarda B. Peček

KAPELSKI UČENCI NA AREHU

Zaradi skromnih snežnih razmer na domačih terenih so učenci OŠ
25. maj na Kapelskem vrhu izkoristili športni dan na smučiščih na Are-
hu. Seveda so se na Pohorje odpeljali le tisti učenci in učitelji, ki smuča-
jo. Ob smučanju, sankanju in pohodu so preživeli lep dan ter se zado-
voljno vračali domov. Zadovoljni pa so bili tudi starši, ki so se na Areh
pripravili s svojimi avtomobili. Ob povprečnih cenah, malico smo pripel-
jali s seboj, so otroci plačali le stroške smučarske vozovnice in 50 di-
narjev za avtobusni prevoz.

B. Macuh

Spet »bogato« leto v Radencih

Najbolj množično in eno najaktivnejših turističnih društev v Slove-
niji je prav gotovo Turistično društvo Radenci. Lep dokaz, kako krajani
z veseljem sodelujejo v tem ponovno oživilnem društvu in kako si priza-
devajo za lepšo podobo kraja, je množična udeležba in bogata razprava
na minulem občnem zboru.

K lepši podobi kraja in boljše-
mu počutju krajanov in gostov
zdraviliškega kraja Radenci pa
lahko prispevajo ne le člani turi-
stičnega društva, ampak tudi
Zdravilišče Radenci, krajevna
skupnost in Skupščina občine
Gornja Radgona. Zasluga dru-
štva je tudi, da sta začeli tesneje
sodelovati krajevni skupnosti
Kapela in Radenci. Tako bi mo-
ralo biti v prihodnje na vseh po-
dročjih, saj je največ uspeha mo-
gode doseči prav s sodelovanjem
in skupno akcijo. Sprehajalna
pot na Kapelski Vrh, boračevski
in radenski potok, mladostniki
na motornih kolesih v raden-
skem parku, urejenost dvorišč,
balkonov in okenskih polic, dr-

sališče, vlečnica na kapelskem
hribu (še bi lahko naštevali), vse
to so naloge, ki bi jih moral
opraviti nekdo drug in ne turisti-
čno društvo. Kot kaže, pa je po-
stalo TD Radenci nekakšen
»sprejemnik« za vse predloge,
vprašanja in pritožbe oziroma
opravlja delno tudi vlogo kraje-
vne skupnosti.

Njihov program je tudi letos
pester, dopolnjujejo ga številne
novosti. Že aprila bodo organi-
zirali kulinarčno razstavo in 2. tu-
ristični ples (27. aprila), 4. maja
bo v Radencih Srečanje glasbeni-
kov Pomurja, 25. maja pa tradi-
cionalni Maraton treh src. 22. in
23. junija, v najbolj »cvetočem«
mesecu, bo Festival cvetja (22.

junija bo tudi turistični ples), ju-
lija pa bo spet Teden treh src in
Radenska noč (od 15. do 20. juli-
ja). 7. septembra se bodo v Ra-
dencih srečali priznani izdelovalci
domače obrti, od 14. do 21.
istega meseca pa bo v restavraciji
Vikend razstava ljubiteljskih in
poklicnih fotografov na temo
Moji Radenci. Zanimiva je tudi
zamisel za razstavo o zgodovini
embalaže, ki naj bi bila od 19. do
26. oktobra, 16. november pa je
(kot so se dogovorili lani) rezer-
viran za praznik Turističnega
društva Radenci. Konec leta bo
spet otroški Živ-Žav.

Pri organiziranju vseh načrto-
vanih prireditev bodo prav goto-
vo potrebovali pomoč vseh kra-
janov, pa tudi strokovnjakov. Po-
leg tega bodo za člane organizi-
rali strokovne in družabne izlete.

bbp

pričeli prodajati
sadno drevje

in okrasno grmičevje.

OBZORJE,

Lendavska 39, Murska Sobota,
tel. 31 126

KMETOVALCI, v zalogi imamo po ugodnih cenah:

- semensko koruzo, semenski krompir in travne mešanice,
- krmila vseh vrst,
- umetna gnojila,
- barve, lake, razredčila,
- zaščitno opremo (zaščitne obleke, rokavice)

OBZORJE MISLI NA VAS!

JOŽE STOLNIK
Kleparstvo, krovstvo
ALU fasade, stropovi
69240 LJUTOMER
Prešernova 23,
telefon: 069/ 81-277

Na podlagi 9. člena Zakona o
temeljnih pravicah iz delovnega
razmerja

objavljam

prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE — ADMINISTRATORJA

v obratovalnici Jožeta Stolnika, Splošno kleparstvo in krovstvo,
Ljutomer, Prešernova 23
za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

POGOJI:

končana višja ekonomska šola in 3 leta delovnih izkušenj ali
srednja ekonomska šola in 5 let delovnih izkušenj, znanje upo-
rabe računalnika, 70-dnevna poskusna dobaKandidati naj pošljejo pisne prijave s podatki o dosedanjem de-
lu in dokazili o strokovni izobrazbi v 8 dneh od dneva objave na
naslov:JOŽE STOLNIK, Splošno kleparstvo in krovstvo, Prešernova 23
Ljutomer.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v zakonitem roku.

Pri predsedniku zbora KS SO Ljutomer

Dolg po 15 letih čakanja

48-letni Alojz Štuhec, predsednik zbora krajevnih skupnosti pri
Skupščini občine Ljutomer, je doma v Bolehnečicah. Je gospodar dokaj
velike kmetije. Vse delo opravi z ženo skoraj sama, saj sta večja otro-
ka že na šolanju v Mariboru, manjša pa sta komaj v prvem in drugem
razredu osnovne šole. Alojz je zaradi številnih sestankov na občini, v
kmečki zvezi ali drugod pogosto zdoma in potem obleži vse delo na oje-
govi ženi, ki si kljub vsemu najde čas tudi za pripravo domačega sira.
Kdor ga poskuša, skoraj ne bo verjel, da je to res njen izdelek. Sicer pa
bi bilo mogoče Štuhčevi kmetiji zapisati še marsikaj zanimivega, naš na-
men pa je bil tokrat spregovoriti z Alojzom predvsem o nedeljskem ob-
činskem referendumu za samoprispevek.

Zakaj je po vašem še potrebno
na takšen način zbirati sredstva?
Ali ste imeli pred odločitvijo na
zbora občinske skupščine tudi
pomisleke?

»Zakaj gremo v to akcijo? Za-
to, ker smo že 3-krat po 5 let
gradili skupaj šole in reševali druge
probleme v občini. Sedaj je na
vrsti predvsem najbolj nerazvito
bučkovsko območje. Po 15. letih
si tudi ti ljudje zaslužijo, da pri-
dejo s svojimi potrebami v ob-
činski program. In moja želja je,
da bi referendum uspel. Sprva
pa sem res imel pomisleke, ali je
takšen način zbiranja sredstev še
potrben, in bil sem na strani ti-
stih, ki so menili, da so prišli
drugačni časi, da bi morali te
stvari načrtovati in reševati s pro-
računom. Toda naenkrat se ne
da vsega spremeniti. Mislim, da
imamo moralno dolžnost, da vr-
nemo solidarnost tistim, ki je še
niso bili deležni.«

Ali ste bili v zboru krajevnih
skupnosti okrog tega enotnega
mnenja?

»Kolikor vem, nobena kraje-
vna skupnost ni izrecno naspro-
tovala razpisu občinskega refe-
renduma za samoprispevek, ne-
kam pomislekov pa je bilo. V na-
šem zboru smo si predvsem pri-
zadevali, da bi bilo razmerje
ugodnejše za ceste, in sicer smo
predlagali 60 odstotkov zbranih
sredstev za šolstvo, 40 pa za po-
dobljanje cest. To razmerje je
sedaj določeno na 70:30, sprva
pa je bilo predlagano 80:20. To-
pa je bilo predlagano za kompromi-
sno rešitev.«

Kako pa na sploh ocenjujete de-
lo v novem skupščinskem sistemu?
»Mislim, da je precej drugače,
kot je bilo pred volitvami. Zdaj
poslanci oziroma delegati veliko
več razpravljajo in imajo bolj ra-

zlična mnenja. Prej so govorili v
glavem le poklicni politiki ali
strokovni delavci v občinski
skupščini. Vseeno pa nisem po-
vsem zadovoljen. Moti me pred-

vsem to, da nekateri razpravljajo
brez argumentov. Enostavno po-
vedo, kar so nekje slišali, in po-
tem zgrabimo veliko časa, da tisto
preverjamo. Nazadnje pa ugotov-
vimo, da ni dokazov za trditev.
Mislim, da bi se morali v stran-
kah dogovoriti, kdo bo razpra-
vil in podal stališče. Še najbolj
ljudje bi bilo, če bi bilo to v pisni
obliki. Tako bi se naše seje
najbrž precej skrajšale. Po 10 ur
sedanja v skupščinskih klopetih
pa je očitno preveč. Zadnjič smo
prvič poskušali delati ločeno po
zbirah. Mislim, da se to ni najbo-
lje obneslo. Zdi se mi tudi, da je
za politično dejavnost namenje-
no preveč denarja. Izdatke bi se
dalo zmanjšati za 20 odstotkov
in sredstva nameniti za pospeše-
vanje proizvodnje hrane. Zdaj je
ta delež preveč skromen glede na
to, da smo ena od najbolj kmetij-
skih občin v Sloveniji.«

Jože Graj

Ljutomerska občina pred referendumom

ŠOLE IN CESTE

Skupščina občine Ljutomer je 21. februarja 1991 sprejela pro-
gram občinskega samoprispevka za sofinanciranje investicijskega
programa in izobraževanja in investicij komunalno-cestne dejavnosti
ter s sklepom razpisala občinski referendum, ki bo v nedeljo, 17. mar-
ca 1991.

Program vzgoje in izobraževanja:

1. dograditev prizidka pri osnovni šoli »Ivan Cankar« v Ljuto-
meru,
2. nova osnovna šola v Bučkovcih.

Plan investicij komunalno-cestne dejavnosti

- KS BUČKOVCI 2,6 km ceste Bučkovci—Grabinski Vrh
2,5 km ceste Moravski Breg
KS CEZANJEVCI 1,8 km ceste Zg. Kamenščak—občinska
meja
KS CVEN 1,3 km ceste Krapje—Veržej
KS KRIŽEVCI 1,0 km ceste Boreci—Logarovci
0,8 km ceste Bunčani—Stara Nova vas
KS LJUTOMER 1,0 km ceste Ljutomer—Krapje
KS LOGAROVCI 1,9 km ceste Grabe—Branoslavci
KS RADOSLAVCI 1,8 km ceste Radoslavci—krajevna meja
1,6 km ceste Kokorič—Sitarovci
0,3 km ceste Sitarovci—Logarovci
KS RAZKRIŽJE 2,1 km ceste Razkrižje—Mota
KS STARA CESTA 2,1 km ceste Mekotnjak—Kamenščak
KS VERŽEJ 2,1 km ceste Krapje—Veržej
KS STROČJA VAS 0,8 km ceste Veržej—Stara Nova vas
KS ŽELEZNE DVERI 2,5 km ceste Pristava—Razkrižje
1,6 km ceste Radomerje—Kotnikov Breg

Samoprispevek — da ali

ne je v tem času najmanj
dvakrat izpostavljen dile-
ma. Politično stališče no-
vih strank je o tem jasno.
Gmotno stanje »daroval-
cev«, ki bodo ali bi posegli
v svoj plitki žep s svojim
zavestnim »ZA« je tudi
očitno. Pa vendar! Ali naj
državno-sistemski pre-
obrat manifestiramo ravno
pri odločanju o samopri-
spevku na naših najmanj
razvitih krajih v sicer slab-
še razviti občini! Krajevni
skupnosti Bučkovci — naši
bivši in bodoči Mali Nede-
lji je tokrat namenjenih
največ občinske solidarnos-
ti.

Vse druge krajevne
skupnosti naše občine so
imele prednost v prejšnjih
referendumskih programih
in bodo tokrat zapadene s
skromnejšim deležem.
Večja postavka je tudi do-
končanje telovadnice pri
ljutomerski osnovni šoli,
kar pa je sprito hiperinfla-
cijskega obdobja ob izteku
dosedanjega referendum-
skega programa — le za-
pozneli — preneseni dolg.
V upanju, da bo mlada

suverena država Slovenija
v nekaj letih res lahko go-
spodarsko in civilizacijsko
reševala in prevzela skrb
za družbeno infrastrukturo,
smo se v Predsedstvu in
tudi v Skupščini zavestno
odločili, da se še enkrat lo-
timo tega nepopolnega
zbiranja sredstev in zato
razpišemo referendum.
Naše občane in volilce pro-
sim, da nas poskušajo ra-
zumeti in na referendumu
v nedeljo, 17. marca 1991,
tudi podpreti s svojim ZA!
PRESEDNIK SDZ
LJUTOMER IN
PRESEDNIK SKUP-
ŠČINE OBČINE
LJUTOMER
Mirko PRELOG

FRANC ROŠKAR, poslanec Socialistične stranke:

»Vsekakor podpiram občinski referendumski program v
upanju, da bi tudi v celoti uresničen. Doslej smo naredili
mnogo za napredek naših krajev, predvsem na področju
šolstva in pri urejanju cest. Zato ne bi bilo prav, da bi ra-
vno sedaj izostala novogradnja šole v manj razviti krajevni
skupnosti Bučkovci. Tamkajšnji krajanji so vedno pozitivno
glasovali na dosedanjih referendumi. V sedanjem pro-
gramu pa je tudi precej kilometrov cest, ki bi jih asfaltirali.«

DARJA ODAR, poslanka Liberalne-demokratske stranke:

»S takšnim načinom zbiranja sredstev za zadovoljevanje
infrastrukturnih potreb občanov (šole, vrtci, ceste idr.) se
načelno doslej nisem strinjala, in tudi sedaj ne. Vendar gle-
de na splošno stanje v naši družbi menim, da je vsaj še ne-
kak časa nerealno pričakovati drugačen način zagotavljanja
sredstev za te potrebe. Torej sem vseeno za izvedbo refe-
renduma, saj je potrebno uresničiti tudi nekatere naloge iz
dosedanjega referendumskega programa. Sem pa skeptična
glede pozitivnega izida, razen v okoljih, kjer največ pričau-
jejo. Mislim, da je tudi čas za prodajo vseh stavb, ki so
bile zgrajene za potrebe vzgoje in izobraževanja, pa je v njih sedaj druga dejavnost.
Denar pa naj se vloži v šolstvo.«

JOŽKO SLAVIČ, predsednik občinske podružnice Slove-
nske kmečke zveze Ljutomer: »V občini Ljutomer imamo še
veliko makadamskih cest, po katerih se vozimo večinoma
kmetovalci. Zdaj je priložnost, da jih posodobimo okrog 28
kilometrov. Mislim, da to vsi podpiramo. V Kmečki zvezi
smo sprejeli pozitivno stališče do referenduma, čeprav je
bil govor, da ne bomo več »fehtali«. Če ne bomo solidarni,
bomo še težje kaj dosegli. Tudi na našem območju je veči-
nsko mnenje, da je treba glasovati za samoprispevek, saj si
tako obetamo, da bo asfaltirana cesta Grabe—Branoslavci.
Podpiramo pa tudi bučkovsko območje, saj ne bi bilo prav, da jih sedaj pustimo na
cedilu.«

— Bučkovci —

ZATIŠJE PRED VELIKIM PRIČAKOVANJEM

Koliko bregov in vrhov, dolov in grab in...! Težko je redkemu
popotniku, ki tamkaj prvič išče to ali ono domačijo ali kaj drugega.
Za domačine pa je prav to najlažji način medsebojnega prepoznav-
anja. Sicer pa se je treba najprej podati v središče kraja, tja, kjer so
šola, cerkev, krajevni urad, pošta, gostilna in še prej nova trgovina.
Še kar dobro se sliši, mar ne? Človek bi torej dejal, da gre za dokaj
razvito krajevno središče. Toda kdor nekoliko bolje pozna razmere v
ljutomerski občini, mu je gotovo znano, da je okrog Bučkovec naj-
manj razvito območje. Zdaj jim je to celo v majhno tolažbo, kajti
uvrstitev med demografsko ogrožena območja jim vliva upanje, da
bodo naposled tudi oni deležni večje družbene pomoči.

V SKRBEH ZA ŠOLO

Najbolj si želijo novo šolo z
vrtcem, kajti stavba, v kateri se
odvija pouk sedaj, je že v dokaj
klavrnem stanju. Zaradi slabe
oziroma nikakršne izolacije je
zidovje spodaj vlažno, stropi
pa grozijo, da se bo kateri od
njih zrušil. V enem od razredov
so ga zato raje zavarovali s
podpornim zidom. In tudi na
tesnem so precej. O kuhinji in
jedilnici je zato bolje, da sploh
ne pišemo. Sicer pa smo pred
nedavnim o razmerah v tej šoli
že pisali nekoliko podrobneje.
Zdaj so vsa njihova upanja
usmerjena na nedeljo, ko bo re-
ferendum za občinski samopri-
spevek, ki bo namenjen tudi za
gradnjo nove bučkovske šole.
Ker so skoraj povsod šolske
probleme že rešili, se bojijo, da
morda drugi zanje ne bodo
imeli toliko razumevanja, kot
so ga imeli krajevni Bučkovec
in okoliških vasi, ko so kar 15 let
odvajali samoprispevek za šole
na Šafarskem, v Cezanjevcih,
Križevcih pri Ljutomeru, v
Stročji in Vučji vasi ter Ljuto-
meru. Te dni, ko smo jih pono-
vno obiskali, so bili nekam
mirni, vendar le na videz, kajti
neprestano so jih begale misli.
kako bo v nedeljo.

ČE BI IMELI BOLJŠE CE-
STE...

Če bo referendum splaval po

vodi, potem bodo obrnjeni na
glavo tudi načrti za asfaltiranje
cestnih odsekov Bučkovci—
Moravski Vrh in Moravski
Breg. Prvi vodi mimo kopališča
s termalno vodo, ki je last kra-
jevne skupnosti in od katerega
si obetajo boljše čase, če se bo
našlo kakšno večje podjetje ali
zasebnik, ki bi bil pripravljen
vložiti denar v razširitev kopa-
lišča in izgradnjo potrebnih ob-
jektov. Morda je bodoče inve-
stitorje od tega odvrčala ra-
vno slaba makadamska cesta,
ki pelje tam mimo. Že lani pa
so se pripravljali, da bi z lastni-
mi sredstvi posodobili zgornjo
cesto. Okrog 70 odstotkov do-
mačinov je že podpisalo sogla-
sje, v Moravski Grab pa so te-
mu odločno nasprotovali ozi-
roma so se zavzemali za spod-
njo cesto. Zdaj naj bi dobili as-
faltno prevleko obe, toda vsaka
le okrog 2,5 kilometra. O tem
so se končno sporazumeli v
obeh »taborih«. Pa bodo zmogli
lasten, 20-odstotni delež od
skupne naložbe? Drugod smo
lahko slišali, da jim to ne bo
uspelo.

»To nai drugih ne skrbi, kajti
zavedamo se, da dokler ne
bomo zagotovili lastnega dele-
ža, ne bomo prišli na vrsto. Mi
smo prepričani, da bomo uspe-
li. Mogoče celo med prvimi.«
nam je povedal član sveta kra-

Predsednik komunalne komisije pri svetu KS Bučkovci upa, tako kot
večina drugih, da bodo naposled tudi oni deležni solidarnostne po-
moči pri gradnji nove šole in posodobitvi dveh odsekov občinskih
cest. (Foto: J. G.)

jevne skupnosti in predsednik
komunalne komisije Franc
Majcen. Skoraj s ponosom je
pripovedoval tudi, kaj vse so
postorili na cestah v minulih
letih. Tako so opravili večja
vzdrževalna dela na odseku va-
ške ceste v Novem Vrhu, na ce-
stah iz Moravske grabe so
spodnjega dela Moravskega
Vrha, skozi Kolmenščak, od
Moravske grabe do Doliča, iz
Bodislavca do Cerkvenjaka in
iz Bodislavca do zaselka Vinš-
čak. Del ceste skozi Kuršen-
čak pa so celo asfaltirali. Pre-
cejšnjo skrb so namenili tudi
pični vodi.

»Lansko jesen smo uredili
novo zajetje v Kuršincih, še
prej pa je bilo aktivirano novo
zajetje v Zgornjih Drakovcih.
Imamo tudi zajetje v zaselku
Vrhovnjak za okrog 30 doma-
čin. Žal je voda v tem omrežju
letos zamrznila, tako da so lju-
dje že mesec in pol brez vode.

Te dni bo treba ugotoviti, zakaj
in kje se je to zgodilo.«
Ob obisku v Bučkovcih smo
zvedeli tudi to, da se gasilci
pripravljajo na gradnjo garaže,
nad njo pa naj bi bili novi pro-
stori krajevne skupnosti.

Nekateri pa so nam potožili,
da pogrešajo prostore — telo-
vadnico in kulturno dvorano
— kjer bi se lahko zbirali in
imeli razne dejavnosti mladi,
pa tudi zdravstveno in zobo-
zdravstveno ambulanto. Oboje
so imeli, pa so lani ostali brez
vsega. Zdaj morajo k zdravni-
ku precej daleč v Križevce ali
Ljutomer. Najbrž pa bi bilo
drugače, če bi bil v bližini kak-
šen proizvodni obrat ali če bi
se razvile toplice v Moravcih
— tiste pri Mali Nedelji seve-
da.

Sicer pa nudijo Bučkovci z
okolico še kar idilično podobo.
Ampak od idilike se ne da žive-
ti...
Jože Graj

FERROMOTO**AVTO ŠPORT**

d.o.o.

SEKTOR DROBNO GOSPODARSTVO IN KOOPERACIJE

OBRTNIKI, PODJETNIKI

**POSTANITE
NAŠ PARTNER**

Skupaj z vami smo pripravljeni uresničiti vaše zamisli, finančno podpreti vaš perspektivni proizvodni program ali razširitev obstoječe proizvodne dejavnosti. Zainteresirane vabimo, da nas obiščejo, predstavijo svojo dejavnost oz. razvojni program in oceno tržnih možnosti.

**PRI IZBIRI PARTNERJA IMAJO
PREDNOST IZVOZNO
USMERJENI PROGRAMI.**

Pričakujemo vas v roku 30 dni. Vse informacije lahko dobite osebno v FERROMOTU, AVTO ŠPORT, d.o.o. — sektor drobnega gospodarstva Maribor, Partizanska c. 3—5/II, soba 220, ali po telefonu 062/221 211, int. 230.

ZANIMIVOST

Večina ljudi lahko v eni uri preplava 6,45 kilometra, jegulja v tem času preplava 12 km, ščuka 33, losos 40 in težki kit celo 48 kilometrov. Med rekorderji je delfin, ki preplava v uri 60 km, toda tuna zmore preplavati tudi do 100 km v eni sami uri.

KORENJAŠKA PRABABICA

Lucy Christmas je dvainpetdeset let sanjnila o tem, da bi mogla skočiti s padalom. Za sedeminsedemdeseti rojstni dan se ji je želja uresničila. Vnuk, ki se ukvarja s padalstvom, je poskrbel za veselo presenečenje — za darilo je babici omogočil skok v spremstvu padalskega inštruktorja.

Lucy Christmas, trikrat babica in enkrat prababica, se je strašansko razveselila. Prijateljice so ji rekle, da je nora, in ko je šla vprašat za nasvet še svojega zdravnika, se je držal za trebuh od smeha. Zatem ji je zagotovil, da se ji glede zdravja ni treba bati, le na doskoku naj pazi, da si ne bi polomila kosti.

Inštruktor jo je pred skokom kake pol ure poučeval o tem, kaj se bo dogajalo in na

kaj naj bo pozorna. Letalo ju je poneslo pod nebo v bližini Vancouverja v Kanadi. Babica je bila pripeta na inštruktorja, ki je uravnaval padalo. Izskočila sta na višini deset ti-

soč čevljev. »Počutila sem se kot ptica,« je po doskoku navdušeno pripovedovala Lucy. »Več kot tisoč metrov sva prosto padala, veter nama je brlil v obraz, povsod naokrog je bila praznina. Pomislila sem: »Zaboga, kako čudovito! Ne morem verjeti, res letim kot ptica!«

Malo je bila huda na inštruktorja, češ da je prehitro razprl padalo. Lucy pravi, da sta pristala mehko kot na žimnici. Inštruktor jo hvali: »Bila je mirna, zbrana in prisebna — tako vrle učenke še nisem učil skakanja s padalom.«

Lucy Christmas že načrtuje, kako bo za osemindesetdeseti rojstni dan pripeta na debelo elastično vrv skočila z mostu. V praznino naj bi se pognala z višine šestdeset metrov. »Ta most je blizu kraja, kjer živim,« pravi Lucy. »Komaj čakam, da bo leto naokrog, tako me mika poskusiti!«

Tomahavk z lastno »pametjo«

Vojna v Zlatu je pomembna prelomnica v tehnologiji vojskovanja. Vojaški strokovnjaki pravijo, da so v tej vojni vsebovani že vsi elementi, ki bodo značilni za morebitne vojne v bodočnosti, če bo do njih seveda še prihajalo. Predvsem gre za močan prodor računalniške tehnologije v vojaško opremo in oborožitev, kar omogoča, da vojskovanje kar najmanj mogoče prizadene civilno prebivalstvo. To drži seveda le v primeru, da vojska ne izrablja civilnega prebivalstva kot živi ščit. Vojna v Zlatu kaže, da se tudi to dogaja.

Med sodobnimi orožji, ki omogočajo nov način vojskovanja, zbuja veliko zanimanja rakete križarke. To so najsodob-

nejše in najbolj izpopolnjene bojne rakete, pravi elektronski čudež. Dobrih 6 metrov dolga raketa, ki jo lahko izstrelijo s podmornice ali z ladje, se sama usmerja z veliko natančnostjo do zelo oddaljenih ciljev. Preleti velike razdalje, do 2.500 kilometrov, prek sovražnega ozemlja pa leti nizko nad zemljo in se z vijuganjem izmika morebitni sestrelitvi.

Raketo vodi samostojen računalniški sistem, ki prepozna zemljišče, prek katerega raketa leti, in seveda tudi cilj sam, ki ga zadene na poprej natančno določeno mesto. V zalivski vojni so rakete križarke zadevale v sama vrata vojaških objektov. Možno je tudi, da raketa na poti bombardira več različnih ciljev.

Čeprav gre za orožje, ki so ga začeli načrtovati že pred 20 leti, rakete križarke doživljajo svoj ognjeni krst in pravo preizkušnjo šele v zalivski vojni. Raketa križarka, ki ji pravijo tomahavk, se je izvršno izkazala. Od prve serije 51 izstreljenih tomahavkov, jih je 51 zadelo cilj, vsega skupaj pa so doslej izstrelili okrog 300 tomahavkov. Skupna učinkovitost tomahavkov v zalivski vojni je 85-odstotna, kar je celo boljše, kot so kazali testi in manevrske izstreljevanje. Vojaški strokovnjaki sicer nekoliko dvomijo o teh podatkih in menijo, da gre za napihnjene številke, kljub temu pa se strinjajo, da tomahavki pomenijo bistveno preokretnico v vojni in da bodo za vedno spremenili način vojskovanja.

KJE SE SKRIVA VELIKA NOGA

Je to bitje legenda ali resničnost? Na to vprašanje naj bi dala dokončni odgovor iskalna akcija. To je menda največja iskalna akcija v ZDA po lovu FBI-ja na sovražnika države številka 1, Johna Dillingerja, leta 1934.

V gozdni divjini Modrih gor (Blue Mountains) med Oregonom in državo Washington iščejo bigfoota znanstveniki in njihovi sodelavci z washingtonske državne univerze. Na voljo imajo helikopterje, majhna letala in terenska vozila.

Njihove kamere reagirajo na toploto, ki jo oddaja telo, pa naj bo še tako skrito v goščavi. Znanstveniki upajo, da bodo ujeli živega yetija ali veliko nogo ali pa našli vsaj truplo katerega od teh bitij, ki ga je pobrala zima. Zoolog Edward Cronin ml. je dejal: »Tedad bi bila pojasnjena ena zadnjih velikih skrivnosti sveta.

18-letna pastirica Lhakpa Doman je sedela pri pasoci se čredi v 3700 metrov visokih nepalskih hribih. Junjsko sonce je prijetno grelo. Nenadoma se je dekle zdrznilo: »Za mano je nekaj zakašljalo. Obrnila sem se in zagledala strašno pošast — ne opico, pa vendar tudi ne človeka. Celo je imela nagubano, mogočno rumenkasto

glavo brez vratu, telo pokrito z rdečkasto rjavo dlako.

Bitje me je zgrabilo s svojimi močnimi rokami. Vpila sem, brčala. Bitje me je vrglo na tla...«

Tako je pripovedovala pastirica kasneje in nadaljevala: »Bitje me je nekaj časa opazovalo s svojimi velikimi, globoko vsajenimi očmi. Potem me je spustilo in planilo nad passoče se vole.« Policisti so res našli dva mrtva vola.

Našli so tudi sledi nog, ki niso mogle biti človeške: vsak odtis je bil dolg 32 centimetrov, kar ustreza velikosti čevlja številka 60.

Več kot 2000 ljudi je imelo v zadnjih 20 letih podobna doživetja. Živalski človek, ki ga opisujejo, je višji od dveh metrov. Včasih ima rdeče, včasih pa črne oči, včasih belo, včasih pa sivo ali rjavo dlako. Eni poročajo o majhnih, gladkih zobeh, drugi o velikih rumenih konjskih zobeh. Vedno pa teče po dveh (zadnjih) nogah.

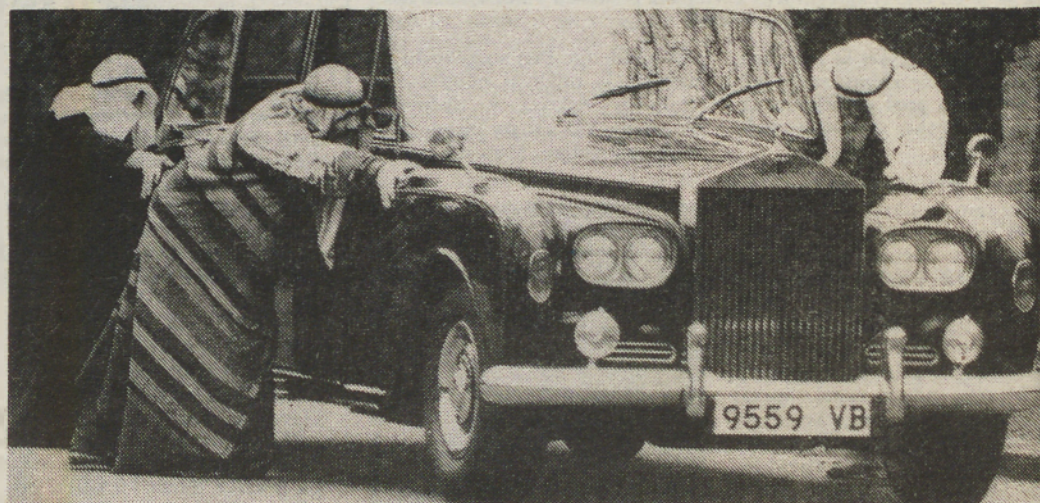
V Ameriki pravijo takemu bitju bigfoot (velika noga), v Mongoliji ahman, v Himalaji yeti.

INDICI ZA YETIJEV OBSTOJ

Vedno več znanstvenikov hodi po yetijevih sledih, odprave poš-

**ZELENE
VRTNICE**

V barvni paleti vrtnic, ki so jih doslej vzgojili vrtnarji, je manjkala samo še zelena vrtnica. Francoski vrtnarji so skušali to vrzel zapolniti že od leta 1970, vendar so potrebovali kar dvajset let, da so najprej s križanjem tri tisoč matičnih vrtnic dobili zeleno paleto 30 vrtnic, iz katerih so z zadnjim križanjem dobili vrtnico z zadovoljivo zeleno barvo. Krstili so jo za »zeleni uspeh«. Zelena vrtnica, ki se je uradno že uvrstila na svetovno vrtnarsko karto, dolguje svojo barvo natančnemu ravnovesju barvila v celicah cvetnih listov. Zelene vrtnice prodajajo v Franciji po 30 do 50 frankov, kar je od 78 do 130 dinarjev.

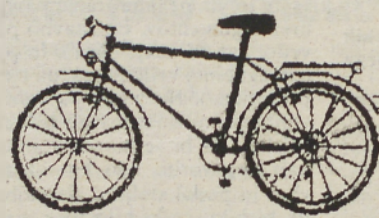
MALO BESED

Naftna kriza — v živo

Telički — trojčki

Narava se je tokrat poigrala v Andrejcih. Gospodarju Karlu Lainščku je krava skotila tri teleta. Ta čas so stari teden dni in vsi se dobro držijo, tako pravijo veterinarji. Kotitev je bila ob pravem času, krava pa ima dovolj mleka, da si bo mladi naraščaj lahko opomogel. Česa takega seveda pri Lainščkovih niso pričakovali, saj se redko zgodi, da krava okoli kar tri zdrava teleta. Gospodar Karel pa je sicer več takih kotitev, saj pomaga pri njih tudi sovaščanom. Foto: N. J. — J. D.

KO SESTOPATE NA TEDNA TLA

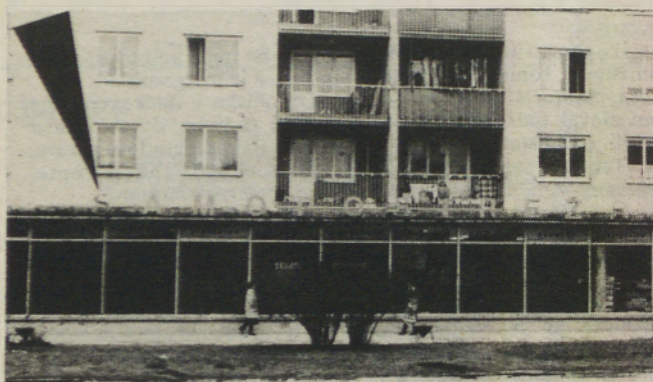
SESTAVNI DELI:
SHIMANO
UNION
BARETTA
SCUBITEZ
thun
THOMPSON

**GORSKO KOLO
B.P. CYCLE**

18 PRIBITKOV

BESS - PRO MARKET

Šmarčinska 11, 61000 LJUBLJANA
tel.: (061) 310-935, fax: (061) 302-556

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

NAPIS NA SAMOPOSTREŽBI — Lendavsko trgovsko podjetje Univerzal je v zadnjih letih uredilo veliko novih trgovin, precej starih pa obnovilo. Uspešno kljubuje tudi konkurenci zasebnih prodajal. Kar zadeva ponudbo in način prodaje torej ni večjih pripomb. Povsem nedolžni pa le niso! Tale reklamni napis na samopostrežni trgovini v središču mesta (nasproti bencinskega servisa) bode v oči. Da, oči, kajti fotografski objektivi nam ne razkriva dovolj: črke so polomljene, napis ne gori, povrh pa je pločevinasti rob med izložbenimi okni in zidom ves zarjavel. Le kaj si mislijo tuji, ko se vozijo tod mimo?

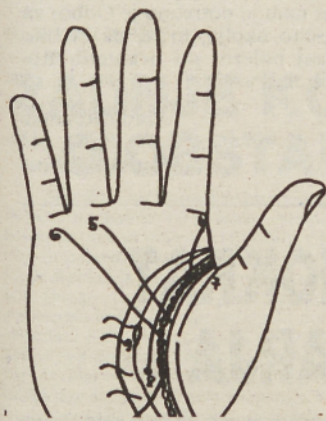
Foto: Š. S.

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

ČRTA ŽIVLJENJA

V hiromantiji pripada življenjski črti častno mesto. Kje je? Začenja se med Jupitrovim in gornjim Marsovim hribom in v blagem loku obkroža Venerin hrib do zunanje strani dlani, kjer se po navadi tudi konča. O čem nam govori? O dolgotrajnem življenju, zdravju in življenjski energiji, o moralnosti, čulnosti in emotivnosti, o križah v življenju in o tem, kako dolgo bomo živeli. Če je življenjska črta krajša na levi in daljša na desni dlani, boste živeli dlje, kot vam je sojeno. Za primer nekaj možnih modifikacij življenjske črte.

- 1 — dolgo življenje, dobro zdravje, močni živci.
- 2 — nestanovitnost proti koncu življenja, depresivnost
- 3 — problemi, težave, nesreče
- 4 — visoka moralna načela
- 5 — uspeh v umetnosti z lastnim trudom
- 6 — krasen uspeh v trgovini, znanosti
- 7 — srečno preprečena smrtna nevarnost
- 8 — kruta smrt
- 9 — bolezen, osamljenost
- 10 — vpliv sorodnikov na vaše življenje

OPOZORILO

Na naslov uredništva so prispeli prvi odtisi vaših dlani. Na žalost vsi niso primerni za analizo. Da se napake ne bi ponovile, nekaj dodatnih nasvetov: narediti morate odtis cele dlani s prsti vred, barva mora biti črna in enakomerno nanešena, na liste z odtisi ne pišite, ker jih bomo objavili. Za danes smo izbrali dva odtisa.

Šifra — UPANJE

Ste oseba, ki vse naloge opravi pridno in vestno. Pred akcijo vse natančno preanalizirate, zato vam na poslovnem področju ne bo zmanjkalo uspehov. Vaše ambicije so zdrave in prilagojene vašim sposobnostim. Ste optimist, prijateljski v občevanju z ljudmi. Včasih vam zmanjka taktosti. O sebi imate kar visoko mnenje, ste preveč zaprti vase, škrti in preponosni znate biti. V življenju se boste dobro znašli, zlasti na denarnem področju. Zelo se naslanjate na tradicionalne vrednote. Družina, dom, otroci, to bodo uresničene želje ob pravem partnerju. Senzibilni in nestalni ter neodločni, kot ste, se boste umirili šele v krogu družine. Nimate prevelikih ambicij, do sredine življenja jih boste v glavnem tudi uresničili. Zdravje vam ne bo delalo večjih težav, pazite na ledvice. Izkoristite dane možnosti, vse kar načrtujete, tudi izpeljite. Zaupajte ljudem.

Šifra — ŠKORPIJON

Oseba, kot ste vi, bo v življenju naredila več, kot ji je dano. Delate in živite v okviru zdravega razmišljanja s smislom za praktično in s pravo mero domisljije. Čustva skrivate in jih izpovedate v silovitih izbruhih, toda samo pravim ljudem. Stalno ste aktivni pri nekem delu. Včasih si

odpočijte. O sebi in svojih značajskih lastnostih redko podvomite. V življenju želite uspeti, pa četudi ob pomoči partnerja. Radi izstopate, lahko ste celo nepremišljeni. V pogovorih ste dober sobesednik. Zelo ste spretni v finančnih transakcijah. Energični lahko daleč pridete kot predavatelj, odvetnik. Na tej poti so možne manjše ovire. Na vaši življenjski poti ni večjih nevarnosti ali boleznih. Ko se boste odločili za življenjskega partnerja, bo ta moral imeti bogat mošnjiček ali biti kaj. V življenju nam sicer ne gre vse tako kot si želimo, tudi vi se morate pripraviti na to.

Čas, ko se lahko zavarujemo pred klopi

Zdaj pa vse do marca, ko se bodo v nižinah s prvim zelenjem pojavili tudi prvi klopi, je čas, da se pred njimi zavarujemo. Na zavodih za zdravstveno varstvo po vsej Sloveniji so že začeli cepiti proti

klopovemu virusnemu meningitisu. Kljub temu, da to cepivo ne zavaruje človeka pred okužbo z boreliozo, ki jo prav tako prenašajo klopi, je pomembna zaščita pred vnetjem možganske ovojnice, ki lahko pusti hude

posledice. Če se odločite za cepljenje, morate vedeti, da ga morate plačati sami.

V presledku enega meseca dobite prvi dve injekciji, čez leto dni pa še tretjo, tako boste zavarovani tri leta.

ZA LJUBITELJE CVETJA

Nepozabna mimoza pri zimskih šopkih

»Bodi nežen kot mimoza.« Poznate ta rek? Kdor jo zna občudovati, dojeti v vsej njeni kratki, a polni radoživosti, se zaveda življenja. Ta rek trka na marsikatera čuteča, občutljiva in ranjena srca.

Mimoza spominja s svojimi nežnimi živorumenimi puhačnimi cvetovi na občutljivo dušo, ki jo prizadene nezaželjena grobost. Rumena mimoza (Acacia) spada med metuljnice. Poznanah je približno 500 vrst. Izvira iz zahodne Avstralije. Vzgojajo jo na veliko na plantažah tudi v Italiji in Franciji. Mimoza ima majhne volnate zlatorumene glavice, ki zrastejo kot grozdi v listnih pazduhah. Listi so suhičasti. V stanovanju jih imamo tudi zaradi prijetnega duha. Mimoza ovne, a duh ostane. Ko jo kupimo v cvetličarni, kako z njo ravnati? Lesnate vejice posevno obrežemo in jih damo v mlačno vodo. Čez noč poiščemo čim bolj hladen prostor in ovito v svilen papir poškopimo. V normalno ogrevanih prostorih se namreč glavice oziroma cvetovi hitro zgrbančijo in posušijo ter izgubijo svoj videz. Strokovnjaki so s številnimi poskusi želeli podaljšati njihovo življenjsko dobo, njihovo ob-

stojnost in rešiti hkrati vprašanje, zakaj se popki mimoze ne razvijejo naprej pri sobni temperaturi. Ugotovljeno je, da se v listih mimoz tvorijo kemične spojine polifenoli, ki prehajajo iz listov v vodo v vazo in ovirajo razvoj popkov. Tako se je pojavil na tržišču rumeni mimoza crysal, ki je hkrati hranilo za razcvetele popke. Ne pozabimo odstraniti spodnje liste, ki segajo v vodo, ker zmanjšujejo učinek rumenega mimoza crysala. Vsebinsa zavijka zadostuje za 1 liter vode.

In kje pri nas rastejo mimo-

ze? Največje doživetje in mimozin bal je v Hercegovnem. Zelo priljubljena je tudi mimoza s srebrnimi listi, vendar z manj številnimi cvetovi. Ko se je mimoza že posušila, glavice zgrbančile, je ne odvržimo.

Ne pozabimo, da nam lahko služi v raznih dekoracijah, kot dopolnilno zelenje v suhih aranžmajih.

Privoščimo si šopek mimoze, morda s frezijami, to je prava paša za oči. Poznate osebo, ki je čuteča kot mimoza? Poklonite ji jo!

Olga Varga

V mesecu marcu trkajo na naša vrata cvetlični dnevi. Predvsem ob 8. marcu — dnevu žena, 19. marcu — Jožefovo in sploh vse do 21. marca se nežne cvetke prepletajo v harmoničnih barvah Ribe. Njene barve, dragi bralci, že tako in tako poznate iz prejšnje številke Vestnika. Tokrat vam predstavljamo še eno Ribo, ki prav v teh dneh praznuje rojstni dan. To je Zdenka Matuš, vodja cvetličarne Cvet iz Murske Sobotice. Ker si rojstnega dneva pač ne moremo zamisliti brez cvetličnega pozdrava, se tudi naša slavljenska predstavlja na fotografiji s cvetličnim horoskopom.

Ste vedeli, da se ženske Ribe odlikuje z lepimi očmi, poltjo, postavo, da so nagnjene k sanjarjenju, in da jih kavalirji radi obletavajo...? Iskreno čestitamo slavljenci in vsem Ribam!

SESTAVIL MARKO NARAST	PODOFICIRSKI ČIN V STARI AVSTRIJI	VERDJEVA OPERA	MESTO V PAKISTANU	GLASBENIK SOSS	TIP FIATOVEGA AVTOMOBILA	MOČEN ČLOVEK, ORJAK	PREPROSTA RISBA, OSNUTEK
AVSTRUSKI SKLADATELJ VALČKOV							
SLOVENSKE SIKAR (FRAN)							
AM. FILM IGRALKA GARDNER							
ANITA EKBERG				ANTA EKBERG	AKTIVNI ČAROVNIK PRIMITIVNIH PLEMEN		
ODLIČNO HERCEGOVSKO VINO							
RISAR VOJAŠKIH ZEMLJEVIDOV						AMERIŠKI VEŠOLJEC V APOLLOV (EUGENE)	DEFEKT, POŠKODBA
REKA V GANI, PRITOK VOLTE				PESNIK SOPOV FR. SKLADATELJ			
ČEŠKI SKLADATELJ (JENUFA)							
AVTOMOBILSKA OZNAKA ŠVEDSKE	DUBROVNIK NIZOZEMSKI ŠAHIST				RAF VALLONE KANTON V SVICI		
ZVIŠEN PROSTOR ZA GLEDALCE							
ENAKA VOKALA			ORZAVNA BLAGAJNA BELGIJA				
NAGNEN SVET, STRMINA, REBER							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: dialekt, oktober, Bolgari, Iza, Nat, čast, LO, KE, Oman, Adamo, resorji, srp, gon, T, Erard, Vikingi, Otto, ej.

Kupon za brezplačno analizo

Ime in priimek _____
Datum rojstva _____
Točen naslov _____
Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29, Murska Sobota (Za Skrivnost vaših dlani).

DOBRO JE VEDETI

Polaganje preprog

Preprogo je mogoče položiti na več načinov. Kateri je najboljši, je odvisno od hrbtni strani preproge.

Preproge iz sisala ali kokosa in tiste, ki imajo tkano hrbtno stran, je treba dobro prilepiti na tla. Nova lepila omogočajo tudi enostavno lepljenje nestrokovnjaku, saj so že pripravljena za uporabo, ali pa jih je treba le pomešati. Odstranimo jih lahko z milnico. Pri teh preprogah pride torej v poštev lepljenje po vsej površini.

Mrežice in folije so priporočljive predvsem za talne obloge s plutovinasto zadnjo stranjo. Položimo jih po vsej dolžini preproge. Tudi te je mogoče zlahka odstraniti. Za tiste, ki sami polagajo preprogo, je prosto polaganje najenostavnejši način. Vendar ga lahko uporabimo le pri preprogah, ki imajo gladko zadnjo stran in le v prostorih, ki so veliki do petindvajset kvadratnih metrov, saj preprogo pritrdimo le ob robovih pri vratih.

Kuhajte z nami

KVAŠENA JABOLČNA POGAČA Z OREHI

Gospodinj, ki poznajo osnovna pravila kvašenega testa, jih tudi upoštevajo, da ga je pravzaprav preprosto pripravljati. Kvašeno testo je mogoče kombinirati z različnimi nadevi, sadnimi ali zelenjavnimi. Takšno pecivo je potem rahlo in sočno z značilnim okusom. Pripravljamo ga lahko v vseh letnih časih, saj uporabimo zdaj sveže, drugič vloženo (vkuhano) ali zamrznjeno sadje ali zelenjavo (npr. rabarbaro in bučke). Kvašeno testo najpogosteje pečemo, redkeje cvremo ali kuhamo.

Za izvrstno jabolčno pogačo z orehi (velik pekač) potrebujemo: — za testo: 60 dag moka, 3 dag kvasa, 1 žlica sladkorja, 1 jajce, 5 dag margarine ali belega olja, približno 2,5 dcl mleka; — za nadev: 10 do 12 srednje debelih kislih olupljenih in naribanih jabolč, 15 dag mletih orehov, 4 žlice sladkorja, 1 žlica ruma, 2 dcl kisle smetane.

Iz vzhajenega kvasa in drugih sestavin za testo zamesimo bolj mehko testo. Mesimo toliko časa, da se loči od posode in roke. Nato počakamo, da pokrito na toplem vzhaja na dvojno količino. Vzhajano testo z rokami razgrnemo in rahlo potlačimo v dobro pomaščen pekač. Testo pokrijemo s krpo in počakamo 15 do 20 minut, da ponovno vzhaja. Tedaj po testu razgrnemo za prst na debelo naribanih jabolč, ki jih potresemo z mešanico sladkorja in orehov. Nadev rahlo potlačimo z vilico in damo v vročo pečico. Proti koncu pečenja pogačo pokapljamo z 2 dcl ne preveč goste kisle smetane (smetano po potrebi razredčimo z žlico mleka). Spečemo do konca. Po želji potresemo s sladkorjem v prahu.

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

Skladba:

KUPON 5

LESTVICA SKLADB ZA ODDAJO ZAIGRAJMO IN ZAPOJMO PO DOMAČE:

1. OB BISTRICI — Ans. Nika Zajca
2. MI MEJAŠI SMO PAJDAŠI — Šimek Sagner
3. ROJSTNA VASICA — Ans. Toneta Čučka
4. REKA ŽIVLJENJA — Fantje treh dolin
5. NAŠA KOVAČIJA — Štirje kovači

Predloge pošljite (izključno na dopisnici) na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, Murska Sobota. Glasovnice bomo izžrebali in nagradili.

Lestvico domačih pesmi lahko poslušate vsak četrtek od 18.00 do 19.00 v oddaji Radia Murska Sobota Zaigrajmo in zapojmo po domače.

NAGRAJENCI:

1. Elizabeta Kocet, Prosenjakovci 33, 69207 Prosenjakovci
2. Štefan Šafarič, Panonska 18, 69252 Radenci
3. Tomaž Bračko, Paričjak 22, 69252 Radenci

MESEČNI ZMAGOVALEC:

Ob Bistrici: Ans. Nika Zajca

Problem Finžgarjeve ulice

Verjetno je večina bralcev Vestnika slišala vprašanje na Radiu M. Sobota v oddaji »Poslušamo vas« dne 27. 2. 1991, ki je bilo v zvezi z avtopralnico Žižek iz Čopove ul. v Murski Soboti. Mogoče je bilo vprašanje za nepoznavalce razmer nekoliko nejasno oziroma nerazumljivo, zato smo dolžni dati nekaj pojasnil.

V Finžgarjevem naselju v M. Soboti, ki je strnjeno naselje vrstnih stanovanjskih hiš z zelo majhnimi parcelami imamo nekoliko ožjo dovozno pot — cesto za naselje. Cesta je namenjena stanovalcem in ne splošnemu prometu, zato je ta tudi slepa ulica. K cesti sodi tudi pločnik, ki je namenjen pešcem. Cesto in pločnik smo plačali stanivalci Finžgarjevega naselja izključno sami, ko smo kupili parcele. Tu ni bilo vloženega nobenega dinarja iz samoprispevka. Lastnik omenjene avtopralnice si je ta »naša« pločnik brez vsakega vprašanja prisvojil — porušil steno, naredil velik vhod in enostavno pločnik zabetoniral. Tako, da pločnika ni več! Tako je zaprl pešcem pot, z obratovanjem avtopralnice je spravil v našo slepo ulico povečan promet. Pešci, večina naši otroci so prisiljeni hoditi med »brnečimi« avtomobili, ki stojijo v koloni pod našimi okni in pred našimi vhodi. Izpuščajo pline, da sploh ne moremo zračiti stanovanj. Obenem nam onemogočajo dohodek k našim hišam. Čakajoč na pranje avtomobila, nekateri bolj domiselni in delovni šoferji »očistijo« predpražnike in preproge iz avtomobilov kar na pločnik ali ob naše ograje, nekateri svoje pepelnike kar sredi ceste. Nekaj takih »grešnikov« smo že opozorili, vendar so »oni« imeli prav. Sicer pa imamo določene stvari tudi dokumentirane na fotografijah, tudi zapisane reg. številke. Ogroženi stanovalci Finžgarjeve ulice mislimo, da naša ulica ne predstavlja pepelnika, smetnjaka ali pa pljuvalnika mesta M. Sobota. Zato se odločno postavljamo proti tej sramoti v naši ulici in zahtevamo, da se postopek za ureditev tega objekta obnovi.

Če so si oni priskrbeli obrt, na naš račun jim ne dovolimo. Ne moremo dovoliti, da bodo naši otroci in tudi mi zaradi teh neurejenih razmer (zabetoniran pločnik, izpušni plini, umazana voda, ki teče iz pralnice na cesto, nesnaga in smeti, hrup) bolj izpostavljeni nevarnostim in boleznim.

Po celem svetu so aktivni »zeleniki«, ki se bojujejo proti onesnaževanju in uničevanju okolja, nam so pa »podtaknili ekološko bombo«. Tega enostavno ne moremo dovoliti!

Če imajo obrt, delo in zaslužek, nesnaga mi ne potrebujemo, naj jo imajo kar sami, na svojem! Vso umazanijo in grdobijo bi pustili nam! Njihova parcela je 3 x večja od naših, svojo obrt si naj uredijo na svojem. Saj noben obrtnik nima delavnice ali obrti na sosedovem zemljišču!

Ze pred mesecem smo se pismeno pritožili na Krajevno skupnost M. Sobota in na Komite za urejanje in varstvo okolja ter na inšpekcijo. Svojo pismeno pritožbo smo podkrepili s petindvajsetimi podpisi (25 hiš). Vendar še do danes nismo dobili konkretnega odgovora, z enega mesta nas pošiljajo na drugo, krivca pa ni.

Čeprav nas stanovalce Finžgarjeve ulice nekateri imajo za norce, prišleke in pritepence, nismo toliko neumni, da ne bi vedeli, kakšna dovoljenja so potrebna za tako avtopralnico.

Med drugim smo že tudi to informirani, da je za pridobitev lokacijskega dovoljenja potrebno soglasje stanovalcev tako Finžgarjeve kot Čopove ulice, pravtako tudi dovoljenje Komunale zaradi preobremenjenosti soboške kanalizacije.

Stranka soglasja ogroženih stanovalcev ni dobila, mogoče le soglasje tretjega ali četrtega sosesa. Ogroženi stanovalci omenjenih ulic nismo pooblastili nobenega tajnika in ne načelnika, da bi v našem imenu lahko podpisal!

Zato prosimo pristojne, da nekaj naredijo, ker tako ne more biti in tudi ne bo! Naj poiščejo krivca, ki je za to odgovoren.

Če tukaj v M. Soboti pri pristojnih ne bomo nič dosegli, bomo prisiljeni intervenirati naprej. Najprej bomo informirali celotno slovensko javnost preko javnih medijev: TV Slovenija v TV tedniku, preko Radia Slovenija in drugih časopisov, ki izhajajo v večji nakladi, prav tako pa tudi Republiški Izvršni svet.

Naj tudi drugi zvedo, kako se dela v naši lepi M. Soboti, da demokracija tudi to dovoljuje, pa če tudi preko vez in vezic ter poznanstev. Naj se potem ugotovi krivec, ki pa naj za svoje napake tudi odgovarja!

Ogroženi stanovalci Finžgarjeve ulice

Na osnovi sklepa časopisno-radijskega sveta Vestnika in Radia Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridržuje pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko zasnovano Vestnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pisno skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma, mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja. Prispevki na tej strani niso lektorirani.

Romi v novi Slovenski državi

Tudi Romi morajo spremeniti način življenja. Danes so se Romi v Sloveniji znašli na križišču med preteklostjo in bodočnostjo. Kajti, če hočemo razumeti in živeti v novi državi in z novo Ustavo, potem nam drugo ne preostane, da mislimo na bodočnost, posebno za naše potomstvo in bodoči naraščaj, da nebi še vedno živeli iz dneva v dan. Nujno je potrebno, da usmerimo naše otroke v šole, da si pridobijo izobrazbo, da jih spravimo do poklica, da nebi bili celo življenje odvisni od drugih in od družbene pomoči, da se naslonimo na svoje moči. Da bi v to smer vzgajali svoje otroke, moramo tudi sami iti po tej poti, tako, da bi bili vzor našim bodočim generacijam.

Med leti 1958 do 1975 se je naselje Pušča zelo spremenilo, da ne govorimo o letih med 1945 do 1958. To je bila doba, v kateri se nismo mogli ali nismo vedeli znajti. Živeli smo v dobi, ki se je še prav dobro spominjam: 1945, ko so prišli Sovjetski vojaki, ko so osvobodili Prekmurje, pri nas na Pušči so imeli štab, bilo jih je ogromno. Seveda smo se jih zelo bali, posebno pa ženske. Tako je eden od starejših Romov vprašal Sovjetskega vojaka kaj bo z nami po osvoboditvi in kako živijo Romi v Sovjetski zvezi. Ta mu je odgovoril z velikim nasmehom »Harašo cihami izrali a Ruski tansavali. Tako smo še naprej živeli v pričakovanju.

To pričakovanje se nam seveda nikoli ni uresničilo. Zato se je bilo potrebno opreti na svoje sile in moči, razmišljati o izobrazbi

in se zaposliti, misliti na bodočnost naših otrok, o stanovanjskih razmerah in se opreti vsega, kar je bilo napredno. Tako nam je uspelo do leta 1958, ko so se nam začele sanje uresničevati. Začelo se je pri otrocih. Začeli so masovno obiskovati osnovno šolo, srednjo šolo in se začeli zaposlovati. Počasi so bili vidni rezultati. Tako smo od 1958 do 1975 ter naprej do 1980 leta imeli 84 % populacije zaposlene, dobili smo otroški vrtec, kjer so se začeli vzgajati najmlajši, kateri so potem obiskovali osnovno šolo z 8. razredi, odhajali v poklicne šole. Tako smo imeli v naselju Pušča ljudi, ki so se izšolali za medicinske sestre, administrativne delavce do krojača, šivilje, strojne ključavničarje. Ljudje so začeli masovno odhajati v sosednjo Avstrijo ter v Nemčijo na delo. Rezultati so bili vidni, dobili smo elektriko, pozneje tudi asfaltne ceste. Začeli smo razmišljati tudi o vodovodu, katerega smo tudi pozneje zgradili. Tako smo ugotovili, da ni res, da se romski otrok ne more vzgojiti in usposobiti za naprednega državljanja naše družbe in dobrega in pridnega delavca in strokovnjaka. Potrebna je samo dobra volja staršev in nekaj pomoči družbe, da mlado populacijo na to pripravimo.

Vse te našteje dobrine smo uspeli uresničiti tako, da smo se naslanjali na svoje moči in tudi sredstva, ker smo se zavedali, da brez lastne volje in brez lastne moči nebi bilo uspeha. Zato smo tudi dobili več prostora v družbi, posebno v okolju, v katerem živimo.

Kamorkoli smo prišli, smo našli na razumevanje in dobili oporo. Vrata so nam bila odprta v Občinski skupščini in njenih organih, tudi pri ljudeh smo našli na razumevanje. V zadnjem času pa se je vse to spremenilo na slabše. V tem času nas ni zanimalo in ni bil problem ali nas v Ustavi uvrščajo v etnično skupino ali v nacionalno manjšino, niti nismo potrebovali kakšne stranke ali zveze Romov. Zavedali smo se, da nam niti partijska izkaznica ne bo prinesla privilegijev, če se ne bomo sami uveljavili s pridnim delom in si s poštenjem priborili mesto, ki nam pripada v družbi, kot enakopraven človek, ki hoče v korak z družbo in kateri ne zahteva samo svoje pravice, temveč se zavedamo, da ima vsaka pravica tudi svoje obveznosti in, da brez obveznosti ni pravice.

Tega bi se mogli zavedati tudi danes, ko iščemo posebne pravice. Take pravice v družbi in današnji državi lahko dosegamo samo, če bodo prebivalci Pušče in ostalih Romov, ki živijo v Prekmurju in ostali Sloveniji začeli razmišljati o nadaljnji civilizaciji tega dela prebivalstva, o svoji izobrazbi o zaposlitvi in, da se naslanjamo na svoje moči in svoje sposobnosti. Tisto, kar nam ni potrebno, Zveza Romov, kajti če ne moremo urediti z Ustavo, da bi nas sprejeli kot nacionalno manjšino, potem ne vidimo rešitve v etničnosti niti v Zvezi Romov, da bi bilo vprašanje Rom-

ske problematike rešeno po pravični poti, dokler bomo imeli v romskih družinah nezaposlenost, nepismenost, mladoletnice (13—15 let), ki so že mamice, katerih otroke mora vzdrževati družba. Dokler bomo imeli obrtnike, ki dobivajo bodisi občinsko pomoč, podporo od republike in ko na eno obrtno dovoljenje delajo vsi drugi, brez davka. Drugi, ki bi se s tem hoteli ukvarjati, plačali tudi socialno zavarovanje, pa ne dobijo dovoljenja. Dokler bo tako stanje na tem področju ne bo reda v Romskem naselju, kajti vsi ti bodo na stare dni postali socialni problemi, ne bodo imeli sredstev za življenje in tako namesto, da bi napredovali, nazadujemo in bomo spet odvisni od pomoči drugih, pomoči Države. Zato se sprašujem kaj nam pomaga Etnična skupnost, Občinska zveza Romov sama sebi namen, na osnovi česa bomo lahko nadaljevali z že začetim, vzdrževali to kar imamo, če ni zaposlitve in ni denarja. Naši funkcionarji v teh združenjih bi nam samo obljubljali gradove in raj v novi državi, ostali bi pa vse po starem, v koliko ne bomo uredili te problematike, to pa samo s samozaveštvom in dobro voljo vseh za lepši jutri. Edino kar nam je potrebno je Odbor za zaščito okolja, to je, da bi bilo manj boleznih pri nekaterih Romih na Pušči.

Vlado Rozman
Pušča 143
Murska Sobota

NOVI DEMOKRAT ODGOVARJA

Ne smemo dovoliti, da bi se demagogi povzpeli na čelo nove demokracije, kar ni izključeno glede na najnovejšo dogodke v naši pokrajini in tudi Slovenski državi.

Posamezni nosilci političnega sistema, katerega so premagali s pomočjo ljudstva nosilci nove demokracije, saj so vsi skupaj vedeli, da to enopartijsko enoumje vodi v ponor in revščino, zahtevajo javne polemike in vedo povedati, da je potrebno posledice zakonov, ki se v slovenskem parlamentu sprejemajo po večinskem sistemu, predhodno računalniško obdelati. Denar, ki je bil v času vaše vladavine vlagan v kvazi politično znanost, bi se moral vlagati v šole, ki bi izobraževale kadre, tudi takšne, kateri bi lahko že tedaj z računalniško simulacijo predvidevali posledice zakonov, sprejetih po manjšinskem sistemu. Posledica takšnega dela v preteklosti so zakoni, s katerimi nas noče sprejeti Evropa. Zakonodaja je prvo in morda glavno področje tega odmika od idealne demokracije, katero zahtevajo tisti, kateri so ljudi, ki so zahtevali realno demokracijo v preteklosti etiketirali z etiketo razrednega oziroma političnega sovražnika, ali pa so bili posamezniki grobo mučeni in fizično uničeni.

Novo demokratsko oblast, katere del se morajo smatrati tudi poraženci iz preteklosti, čas preganja. Če se smatrajo del nove oblasti, ne smejo vso energijo vlagati v to, da bi prepričali obubožano ljudstvo, (kar je seveda najlažje), da so nedolžni in strmeti za tem da ponovno zasedejo oblast, ampak morejo vse sile, znanje in delo vložiti v reševanje katastrofalne situacije, ki je v največji meri posledica neodgovornega dela v bližnji preteklosti.

Drugo področje odmika pa mora biti na področju kadrovske politike. Znanje zastara, če si ga posameznik ne obnavlja. V preteklosti so lahko zasedli vodilna mesta v glavnem ljudje, ki so pritrdjevali temu, da mora biti temelj in krov vsakdanjemu dogajanju politika. Tako je bila stroka v glavnem izključena. Strokovnjaki so ostajali na cesti ali pa so zapustili domače ognjišče in odšli v tujino, ki jim je nudila možnosti razvoja in zaslužka.

Posamezni nosilci nove demokracije, ki jim je ljudstvo zaupalo to odgovorno nalogo, še vedno bolj zaupajo takojmenovanim PREVERJENIM KADROM iz preteklosti, ki pa to niso (so častne izjeme), nočejo pa vključiti množico kadrov s ceste in tiste kadre boja-zljivce, kateri še niso prepričani v trdnost nove demokracije. Novim oblastnikom ljudstvo ni dalo mandata zaradi tega, da bi izrinili iz foteljev bivše oblastnike, ampak morajo s svojim delom dokazati, da poti nazaj ni več. To pa bodo dokazali med drugim tudi s tem, da ne bodo zaradi poravnave svojih dolgov do bivših oblastnikov, njim držali »štango«. Morajo se tudi zavedati, da tem PREVERJENIM KADROM strokovnjaki in tudi tujina ne bodo hoteli prodajati svojega znanja niti dela. S tem ne mislim, da je te ljudi potrebno popolnoma odstraniti, saj lahko na nekaterih področjih zelo uspešno sodelujejo, nikakor pa ne morejo biti glavni nosilci razvoja nove demokracije in novega načina gospodarjenja. Pri vključevanju novih kadrov v vsesplošno preobrazbo naše Slovenske države pa mora nova oblast poskrbeti za to, da se PREVERJENI KADRI nebi do njih obnašali re-vašistično, da bi dokazali svojo nedolžnost in vsemogočnost.

Gospoda KRAMERJA pozivam, da se nemudoma vrne domov. Ocenjevati in razreševati slovensko realnost ter ocenjevati človeka, katerega ne pozna ni možno na daljinsko upravljanje. KUČANA spoštujem kot legalno izvoljenega predsednika Slovenske države in kot človeka, mislim pa, da ni nobeden greh, če se ne strinjam z nekaterimi njegovimi političnimi pogledi.

Že Aristotel je povedal, da bi oblast morala biti v rokah dobrih. Ti dobri ljudje pa morajo po mojem biti relativno pošteni in nebi smeli delati razlik med ljudmi. Minil je čas političnega pa tudi gospodarskega filozofiranja, prišel pa je trenutek odločnih korakov, da se odbrani ta mlada demokracija in Slovenska država, da oblast ne zavzamejo niti skrajni levičarji niti skrajni desničarji.

Nisem bil, nisem in ne bom hujskač, kateri ljudstvo zasleplja, da ga potem izrablja za politične cilje (demagog). Boljše je prebrati eno knjigo, iz katere se naučiš poštenja in resnice, kot pa sto takšnih, ki te učijo demagogije.

KAREL KOZIC

VEČNEMU OPOZICIONALCU IN LICEMERCU

Glede na vaše proste spise oziroma obnove MARKSO-VIH del g. Emri, so moji članki vsebinsko drugačni, bolj vsakdanji. Priznanja o kvaliteti bom vesel, ko jih bom dobil s strani profesionalnih piscev podobnih člankov za časopise. Če bi mi oporekal avtorstvo nad članki, ki sem jih do sedaj objavil v meni zelo priljubljenem časopisu VESTNIK, sposoben in resen človek, ki ga predal organom za pregon, saj imam za vsak članek dokaz, da sem avtor in pisec, ker pa to dela IDEOLOG MEGLE in nekateri njegovi somišljeniki-sopotniki, se mi zdi nepotrebno.

Upam, da bodo odgovorni pri VESTNIKU končali z objavljanjem vaših izzivalnih spisov in obnov, ne glede na vašo politično opredelitev in zvez, oziroma bodo upoštevali to, da bo imel ZADNJO BESEDO enkrat tudi nekdo drugi.

Gospod Tovariš Evgen Emri, dipl. politolog, prof., uživajte ob dodatku za nezaposlene, uživajte sadove nove demokracije, ki raste iz pod ruševin neke ideologije... dalje pa veste sami, saj ste dober praktik.

Karel KOZIC

TRADICIJA, STIL IN OBLIKA — IZ NAŠE HIŠE V VAŠ DOM

68000 Novo mesto. Slakova 5
Telefon: (068) 21-201, 26-016
Telex: 35710 YU PIONIR
Fax: (068) 24-298

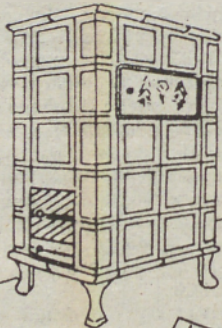
keramika

**SEDAJ JE ČAS:
KERAMIČNE PEČI IZ
KERAMIKE »PIONIR«**

- kmečke
- toplozračne
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vas
- zdravo in ekonomično gretje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji
- ob gotovinskem plačilu 10% cassa sconto

NOVO!

- enokomponentna trajna plastična fugirna masa »PALESIT« za vse vrste kaminov (obstoja na do 180°C)
- odprti kamini z LTŽ vložkom »SUPRA« iz uvoza s steklom
- polmontažni prenosni kamin

PRODAJA
INFORMACIJE:

MIKLOŠIČ MARKO
LIMBUŠ—PEKRE, Lesjakova 52
MARIBOR tel. 062 631-375

Stran 15

LAŽ IMA KRATKE NOGE

Pregovor pravi, da ima laž kratke noge. Prepričal sem se, da je res tako.

Ko sem hodil v tretji razred, smo pisali test. Moj je bil ocenjen z nezadostno oceno. Ker mi mama večkrat pregleda zvezke, sem test skril v hlače. Prav tisti dan me je vprašala, če sem dobil kakšno oceno. Na hitro sem odgovoril: »Ne!« in odšel v svojo sobo. Zvečer, ko je mama hlače dala pral, ga je našla. Prišla je k meni in z zvišanim glasom rekla: »Kaj pa je to?!« Bilo me je sram; sam sebi sem obljubil, da se nikoli več ne bom zlagal.

Miloš Seme, 5. a.
OŠ Edvarda Kardelja, Murska Sobota

KAKO BOSTE OBDARILI
SVOJO MAMO ob 8. marcu?

Z očetom ji bova kupila darilo.

Kupil ji bom darilo in šopek.

Pejtal jo bom na pico.

Kupila ji bom darilo in jo ubogala.

Naredila ji bom ročno delo in jo ubogala.

Naredila ji bom srčan izdelek, ki jo bo razveselil.

Namesto nje bom pomila posodo in ji nekaj kupila.

Obljubila ji bom, da jo bom ubogala in jo povabila v kavarno.

Obljubila ji bom, da jo bom ubogala in jo povabila v kavarno.

(Aleš, 6.a)

(Stefan, 6.a)

(Boštjan, 6.a)

(Sandra, 6.a)

(Valerija, 4. a)

(Sabina, 6. a)

(Lidija, 6.a)

(Sabina Sinko, 6.a)

MOJA MAMA

Moji mami je ime Majda. Stara je 27 let. Ima črne čase in rjave oči. Je zelo velike postave. Imam jo zelo rada.

Andreja KOČAR, 2. r.,
OŠ Cankova

Bili smo na kmetiji

Pred kratkim smo obiskali kmetijo Bojana Mikla na Blagušu. Najprej smo si ogledali govejo živino, potem so nam pokazali nutrije, ki so pri nas bolj redke živali. Bojan nam je pokazal tudi lepega belega konja. Na kmetiji imajo tudi dva psa. Od vseh živali mi je bil najbolj všeč konj. Bojanova mama nam je postregla z bomboni in keksi.

Anica Štuhec, 2. r.,
OŠ Videm ob Ščavnici

Kajuhovi dnevi

Naša šola se imenuje po pesniku in borcu Karlu Destovniku — Kajuhu. 22. februarja, na obletnico njegove smrti, smo vsako leto do slej praznovali dan šole. Letos pa smo se dogovorili, da bomo imeli ves teden Kajuhove dneve, zato je bila vsak dan kakšna prireditev. Imeli smo kviz Pokaži, kaj znaš, ogledali smo si film, sodelovali smo pri likovnem ustvarjanju in raznih športnih tekmovanjih. Kar precej zanimivih dogodkov se je zvrstilo in večina učencev je bila aktivnih.

Vasja Rovšnik, 6.a in
Jasmina Ošljaj, 8.b,
OŠ Karla Destovnika — Kajuha,
Apače

Bila sem nagrajenka

Na naši šoli podelimo vsako leto ob kulturnem prazniku knjižne nagrade posameznikom, ki so bili prizadevni in uspešni na kulturnem področju. Letos sem bila med nagrajenci tudi jaz. Dobila sem knjižno nagrado, in sicer knjigo z naslovom Brezne senice. Bila sem zelo vesela in ponosna. (Ker rada berem, sem to knjigo še isti večer prebrala.)

Po končani proslavi smo si še ogledali gledališko predstavo Deveto leto. Ko sem se vrnila domov, so mi tudi doma vsi čestitali, babica pa je resno dejala: »Le tako naprej, saj iz malega raste veliko.«

Janja Panker, 8.a,
OŠ Bakovci

Kaj mi pomeni mama?

- je moja najlepša stvar (Damijan)
- je moje sonce (Jasmina)
- je moj srček (Andrej)
- je najlepša roža sveta (Sofija)
- mama je zlata mama (Grega)
- je moj zvonček (Danijel)
- je svetla zvezda (Petra)
- je moj edini cvet (Samo)
- je moja lučka (Simon)
- je moja snežinka (Maja)
- je moja Pikapolonica (Mateja)
- je moje vse (Sanja)
- je moj zlati metuljček (Matej)
- moja najlepša marjetica (Anita)
- je moja največja ljubezen (Miha)
- je moj topel dom (Jernej)

Učenci 1. b razreda,
OŠ Turnišče

MOJA MAMA

- ... dela na kmetiji, peče okusen domači kruh. (ANDREJA)
- ... po službi šiva za vso družino. (DAVID)
- ... goji različne rože, predvsem kaktuse. (DUŠAN)
- ... ljubi čistočo. Tudi mene navaja na red in ji pomagam urejati stanovanje. (LUČKA)
- ... veliko dela v delavnici in ima manj prostega časa. Pri delu ji z bratcem pomagava. (NINA)
- ... dela v Avstriji in je veliko odstotna od doma. Zelo jo pogrešamo. (URŠKA)
- ... skrbi, da imamo dobro kosilo. Rada nas preseneti. (DARJA)
- ... je bolehná. Skrbi me, zato ji pomagam pri delu. Tudi bratca čuvam, čeprav mi to ni vedno v veselje. (SUZANA)

ČLANI DOPISNIŠKEGA KROŽKA
OŠ Jožeta Kerenciča,
GORNJA RADGONA

ALI VESTE..?

Na 9. vprašanje (Katera knjiga je nazadnje izšla pri Pomurski založbi?) ste bili bolj skopi z odgovori, čeprav je bilo treba le zaokrožiti enega od navedenih. Če niste vedeli pravega, bi to lahko povprašali po telefonu ali kar v najbližji knjigarni Dobre knjige iz Murske Sobote. Tako bi zvedeli, da je izšla nazadnje pri Pomurski založbi knjiga Veselje z znanostjo. Pravičen odgovor je bil torej »a«, ki pa ga nihče ni zaokrožil. Tako bo šla nagrada reševalcem skrite risbe, in sicer si jo je zaslužila Danica Horvat iz Trotkove pri Benediktu.

11. vprašanje: Ali veste, s čim se začne in konča noč? Odgovore pošljite na naš naslov do 21. marca.

BRANKO ŽUNEC

5 SADIZEM?!

Med prvimi se nam je z zaokroženim pričevanjem — za dosje: BH-PM — oglasil Janez J. Svajncer iz Ljubljane. Bese-dilo je naslovljeno: Grozni, nevarni izdajalec, gestapovec in sadist ali samo malo bolj sadističen levi odklon? Objavljamo ga v celoti.

Nekoč se mi je zdelo, da bi o Puklavem Mihi tudi sam rad nekaj napisal. Zanj sem slišal doma. Mama, ki ga je sama poznala, ga je omenjala z odporom in studom. Potem sem začel zanj spraševati, približno v tistih časih pa je začel izhajati tudi Pavlinov podlistek, ki je potem — če se ne motim — izšel tudi kot knjiga. Kar par desetletij je minilo od takrat in če pošteno povem, mi je ostalo samo nekaj vtisov, ki so bili dovolj močni, da so se obdržali. Drugo se je porazgubilo.

1. decembra 1972 sem prišel za pripravnika na izpostavo državne varnosti v Mariboru, leto 1973 sem prebil v glavnem v šoli v Beogradu, zadnjega decembra 1974 pa sem službo že zapustil in začel kot novinar na Večeru. Čudno, toda preden sem šel v to službo, se mi je zdelo, da bom dobil tudi odgovor glede Mihe. Ta občutek je nastal zaradi predstav o službi, realnost pa me je postavila na trdna tla. Še zdaleč nisem prišel do nobenih tajnih, zaupnih starih papirjev, kjer bi našel kakšnega Miho, še zdaleč ne do ničesar, kar bi bilo vsaj malo bolj zanimivo od ubijajočega mrtvega pripravništva, obračanja listov s samoupravnimi akti in drobnih delovnih nalog. Bil je čas po Brionskem plenumu, ko so službo temeljito stisnili in se je sami bali. Zato so bili naši stari zelo prečiščeni, z nami zelenimi pa se o starih časih niso pogovarjali, tudi ne vem, ali so se med sabo.

Eden izmed starih je bil med vojno likvidator v Zidanškovi brigadi. Imel je šele 16 let in mu ubiti človeka ni pomenilo čisto nič. »Kaj pa Puklavi Miha?« sem ga vprašal, on pa se je posmešnil, zamahnil z roko, da so to samo pravljice. Kakšen gestapovec neki! Nametal

je še več besed, le da sem jih pozabil. Ne vem, ali je bil on ali nekdo drug, ki je dejal, da je bil Miha pač ves pokvečen, bal pa se je vseh in vsakega. Sploh se je zelo bal. Naši so ga po vojni počili, ker je delal svinjarije.

Kot pripravnik sem moral v Ljubljano na republiški sekretariat. Gledal sem, koga bi lahko povprašal po Mihi. Naletel sem na tri iz starih časov in dobil tri različne odgovore.

Prvi: Seveda, v pisarni se je ustrelil, ko pa je bil tak strahopetec in bi moral odgovorjati za svoje svinjarije. (Bilo pa je povedano nekako neprepričljivo, kot gramofonska plošča, in človek me je tudi gledal preveč pametno.)

Drugi: V pisarni so ga ustrelili. Eden se je naredil, kot da mora z njim govoriti, in ga iznenada počil, ko pa je bil tako nevaren ...

Tretji: Bali so se ga kot hudiča. Rekli so mu, da ga nekam kličejo, v dvigalu pa so mu iznenada nastavili pištolo. Kar iz dvigala so ga odpeljali nekam blizu Ljubljane in ga počili.

To je bilo vse. Nič drugega, nič natančnega in predvsem nič oprijemljivega. Potem sem govoril z nekom, ki je že leta 1945 vedel, da je Miha izdajalec. Bolje rečeno, ko se je razneslo, da se je ustrelil kot agent Intelligence Service, se je ta spomnil, da je bil Miha angleški agent že leta 1945.

Avgusta 1945 je bil v Murski Soboti odkrit spomenik zmage. Naredili so veliko proslavo, Miha pa je skrbel za zavarovanje. Ta, ki mi je to povedal, je bil določen za džip z Angleži. Na proslavi so bili z džipom tudi člani angleške vojne misije

Kar se predvdi, se lahko prepreči. Ne odlagaj spopada, če je to nasprotniku v korist. (Machiavelli)

ali nekaj podobnega, skratka Angleži. Ta, moj, jih je neprestano spremljal in gledal, kaj počno, s kom govorijo in sploh vse.

V tistem direndaju in gneči pa je iznenadda stopila k angleškemu avtu neka ženska in naglo, komaj opazno, Angležem vrgla nek listek in se že izgubila med ljudmi. On je hotel planiti za njo, jo zgrabiti, da bi izlekli, kaj je napisala Angležem, Miha pa ga je potegnil nazaj in rekel, naj vse pusti. Ženske niso prijele, kaj je bilo na listku, niso zvedeli, seveda, ker je bil Miha že takrat angleški agent! Slišal sem še, da so se ga Prekmurci zelo bali. Neki je poleg Sobote je imel nekakšno hišo na kolih (ne vem, zakaj ravno na kolih, mogoče sem kaj pomešal?) in v tisto hišo si je dal voziti ljudi, tam pa jih je tepel. Tudi za Nemce je skrbel, saj so jih zvečer spravljal do avstrijske meje in naganjali čez.

Najbolj čudno je bilo slišati, kako so se pravi, pošteni partizani bali Mihe. Bali so se ga bolj kot vsega drugega in o njem so krožile same strašne zgodbe. Potem sem vprašal starega partizana Kijeva, ali je poznal Miho. Seveda, je odgovoril, toda kaj več pa ne. Mogoče je bil on ali pa predsednik skupnosti Lackovcev, ki je povedal za edino skušnjo z Miho.

Nekoč je naletel nanj, ko je nekoga spravljal v zapor. Pred vrati mariborskega zapora ga je držal za vrat, tako prisilil visokega moža, da je postal manjši od njega, in ga suval ter kričal: Marš v arest!

Mislím, da sem o Mihi iz časa takoj po osvoboditvi slišal še nekaj, le da tega ne želim napisati. Prej bi, ja, zdaj pa ne, ko vsi poprek pljuvajo po partizanih in nenadoma ne znajo nič več dobrega povedati o naših boricah za svobodo. Saj bo tudi ta mrzlica pljuvanja nekoč mimo, toda zdaj je tu in grda. Miha pa ni bil pravi partizan, še zdaleč ne. Pravi pošteni partizani in partizanke so bili drugačni in zaradi Mihe in njemu podobnih »levih odklonov«, kot se je temu takrat reklo, jim je bilo v narodnoosvobodilni vojski veliko huje kot je bilo potrebno.

Leta 1943 in v začetku 1944. je bilo na Pohorju pobitih precej dobrih in celo najboljših partizanov. Niso jih postrelili Nemci. Padli so od zahrbtnih domače roke. Drugi, ki so molčali, saj bi sami enako končali, so jih imeli za žrtve vojvodstva in preveč vnetega iskanja plave garde, predvsem pa za žrtve Vojna in Mihe; no, po Mihovi smrti se je ponudila druga razlaga. Bili so žrtve Puklavega Mihe, ki je bil gestapovec, torej so bili žrtve gestapa. Kolikor je imel poleg Vojinovič-Vojin pa je bilo to zato, ker je bil Srb in pač naših razmer ni poznal.

Mile Pavlin je tudi tako lepo popisal, kakšen gestapovec je bil Miha, in še veliko seksa je dal zraven, da je bilo prav sočno branje. Tako je pisal, kot da je bil sam zraven, in celo ze-

lo verjetno je zvenelo. In so bili res med vami gestapovci? sem vrtal v svojega likvidatorja s Pohorja.

Ko smo ob neki priložnosti pili, mi je povedal, kar sem napisal že v knjigi Vzpon in zmag revolucije pri Sv. Tomažu. Gestapovci so bili, le da jih nikoli nismo odkrili. Tudi takrat, ko smo že precej po vojni začeli s preiskavo, nekoga zapri, je iznenada prišlo do zgoraj, naj vse pustimo in nehamo. In smo nehali ...

Ob neki priložnosti je Zidanškova brigada ujela dva prava gestapovca. Ne kakšna prisiljena ali kupljena ovaduha. Dobila je dva prava Nemca z gestapa. Ta nam bosta veliko povedala, tudi to, koga imajo med nami. Najprej pa bomo jedli, so sklenili.

In se je spravljal štab k mizi, zunaj pred vrati hiše je bila straža. To se je dogajalo na neki pohorski kmetiji. Hiše imajo tam zgoraj nadstropje za ljudi, spodaj pa je zidana klet. V klet peljejo stopnice iz hiše navzdol, začnejo se v predsobi, kot bi rekli dandanes. V hiši ni bilo nikogar drugega, samo štab.

V hiši štab, pred vrati straža, nihče noter, nihče ven, toda ko so se le dvignili od mize in se odpravili v klet po gestapovca, sta bila oba še vedno tam doli, toda mrtva. Nekdo ju je ubil, zaklal! Ker so morali dalje, niso delali velikega cirkusa in so pustili za pot, da ugotovijo, kdo izmed njih bi lahko bil. Pravzaprav sploh niso delali nobenega cirkusa.

Tudi to sem popisal, kako sem slišal o nesrečnem koncu nekega ubogega bivšega gestapovca, ki je mislil, da bo z imeni pohorskih izdajalcev nekaj zaslužil.

Bilo je precej let po vojni, mogoče kakšnih 15 ali celo več let, ko je neka izgubljena gestapovska duša našim ponudila, da jim za toliko in toliko denarja pove, koga je imel gestapo med partizani na Pohorju.

(nadaljevanje prihodnjič)

Gradnja soboškega spomenika zmage — ob otvoritvi je skrbel za zavarovanje prav BH/PM.

POGOVOR S PREDSEDNIKOM SVETA ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU SO LJUTOMER JOŽETOM GAJSERJEM

Pred dvema letoma je skupščina občine Ljutomer sprejela posebna stališča, s katerimi je pozvala vse, ki lahko kaj store za večjo varnost v cestnem prometu, da se za to kar najbolj zavamejo. Te dni so o dosežkih razpravljali na seji organizacijskega odbora akcije Minus 10. O posamičnih ukrepih so pripravili obširno pisno poročilo, o katerem bo tekle beseda na eni izmed prihodnjih zasedanj skupščine. O rezultatih te akcije, delu sveta za preventivo in vzgojo in sploh o stanju prometne varnosti smo se pogovarjali z Jožetom Gajserjem.

Minili sta torej dve leti od starta akcije Minus 10. Ste z rezultati zadovoljni?

»Vsega, kar smo si zadali, ni bilo mogoče uresničiti, saj na primer še ni obvoznice za mesto Ljutomer, ni osvetljenega prehoda za pešce na Ormoški cesti... Naše ceste še vedno terjajo življenja: lani jih je na našem območju ugasnilo 9, kar ni manj kot v prejšnjih letih. Moram pa ugotoviti, da so se v prizadevanja za zmanjševanje števila nesreč vključili poleg sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu oziroma odbora akcije Minus 10 še postaja milice, občinski izvršni svet, cestno podjetje, združenje šoferjev in avtomobilstovnikov, osnovne šole in vzgojno-varstvene organizacije, komunalno-stanovanjsko podjetje, zdravstveni dom, servis vozil in kmetijske mehanizacije in represiva — občinski sodnik za prekrške. Vsega, kar je kdo naredil, ne kaže izpostavljati. Res pa je tudi, da bi določeni posamezniki in organizacije ter društva lahko naredili več.«

Katero akcijo pa je izvedel svet za preventivo?

»Leta 1989, ko smo se vključili v akcijo Minus 10, smo najprej izdelali program aktivnosti, in sicer: spremljanje prometne varnosti preko poročil postaje milice, vključevanje in izvedba tekmovanja Kaj več o prometu, orga-

niziranje akcije Brezhibno vozilo je varno vozilo, spodbujanje krajevnih skupnosti, da bi izvajale lastne programe dejavnosti (vključila se je le KS Ljutomer).

Razdelili smo razne brošure, značke, diplome, pokale, kresničke in drugo: nabavili smo kolo Pony za nagrado na letošnjem tekmovanju. Kaj več o prometu; dajali smo ustne in pisne pobude za odpravo raznih tehničnih pomanjkljivosti na cestah in prometnih znakih; vključili smo se v razreševanje problemov v zvezi s prevozom sladkorne pese s težkimi kamioni, ki uničujejo ceste, in dosegli, da bodo ceste, ki pelje proti Ormožu, le obnovili. Še bi lahko naštevali. Vse pobude pa niso rodile sadu. Tako obvoznica za mesto Ljutomer še ni v plan-

skih dokumentih, kaj šele, da bi bila zgrajena, prehod za pešce na Ormoški cesti še ni osvetljen...«

Jože Gajser, predsednik sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SO Ljutomer: »Za prometno varnost so veliko naredili Hrvati z možnostjo brezcarinskega uvoza novih avtomobilov, v naši občini pa imamo v povprečju 7 let stare avtomobile.« Foto: S. S.

Nenadoma pred avto

V soboto, 10. marca, se je zgodila v Ljutomeru huda prometna nesreča, v kateri se je poškodovala 85-letna Jožefa Filipič iz Presike 26. Šla je po pločniku, ki je ob levi strani regionalne ceste Ljutomer—Noršinci, nenadoma pa se je podala čez cesto. Prav v tem hipu pa je pripehljal osebni avto, ki ga je vozil Sašo Makoter s Cvena 99. Nesreče ni uspel preprečiti, peško je zbil po cesti, zato je dobila hude poškodbe in so jo prepeljali na kirurški oddelk bolnišnice v Rakičanu.

NI BIL UBOJ

Kadar človek nenadoma izdihne in pohite s pogrebom, ljudje začno marsikaj šušljati. Tako je bilo prve dni marca v Kokoričih v Ljutomerški občini. Prvega marca je prenehalo biti srce 66-letnemu Rudolfu Fabijanu, ki se je pred dvema letoma poročil z Amalijo P. in se iz rojstnega Zagorja ob Savi preselil v Prlekijo. Ker pa je žena takoj poskrbela za prevoz mrljica v Zagorje, so ljudje začeli govoriti, da ni umrl naravne smrti. Delavci organov za notranje zadeve so o tem obvestili ustrezne organe v Zagorju, zato je preiskovalni sodnik odredil obdukcijo, ki so jo opravili na sodno medicinskem inštitutu v Ljubljani. Ugotovitev: Rudolf Fabijan je umrl zaradi pljučne embolije.

PRIDRŽALI VINJENEGA

O pridržanju občanov, ki so pregloboko pogledali v kozarce, potem pa huje kršili javni red in mir, že dolgo nismo poročali. To pa bomo storili danes, kajti na upravi za notranje zadeve so nam povedali, da so se za tak ukrep morali odločiti 10. marca. Tedaj so v ustrezen prostor privedli 65-letnega korenjaka Petra H. iz Gradišča pri Murski Soboti. Prijateljsko prepričevanje namreč ni nič pomagalo, kajti grozil naj bi še naprej, zato je bila nujna »izolacija« za določen čas. Nimamo pa podatkov, kaj je bil vzrok za opitje. Pa ja ne — dan žena!

Pester program o prometni varnosti

V soboški občini se je število prometnih nezgod lani v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo za 13,5 odstotka. Zgodilo se je 178 hujših prometnih nezgod, v njih je izgubilo življenje 16 oseb, 61 pa je bilo hudo poškodovanih. Poglavitni vzrok za prometne nesreče sta neprimerna hitrost in alkohol. To so ugotovili na seji novoizvoljenega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Murska Sobota. Opozorili pa so, da se s stanjem prometne varnosti v občini ne bi smeli zadovoljiti, saj je prometna kultura udeležencev še vedno na zelo nizki ravni, da o slabih cestah sploh ne govorimo. Zato je potrebno v prihodnje še veliko storiti, da se bo stanje izboljšalo.

Na seji so izvolili člane treh komisij: komisijo za prometno vzgojo otrok in mladine, komisijo za prometno preventivo v podjetjih. Sprejeli so tudi program dela za letos.

F. M.

PRISPEVKI ZA BOJ PROTI RAKU

POMURSKEMU DRUŠTVU ZA BOJ PROTI RAKU SO NAMESTO CVETJA NA GROB POKOJNIM PRISPEVALI:

OOS Zavoda za soc. med. in higieno M. Sobota, za pok. mamo sodelavke Rozike PERTOCI, Krog, 500,00 din; Franc GIERLI iz M. Sobote za pok. Matildo GERENCER, M. Sobota, 500,00 din; Sindikat uprave SO M. Sobota za pok. Matildo GERENCER iz M. Sobote, 400,00 din; Skupščina občine G. Radgona — UDP za pok. očeta Franca ŠČARA iz Apač, 800,00 din; OOS ABC Pomurka-Agromerur M. Sobota za pok. očeta Milana LUKA, M. Sobota, 400,00 din; Sindikat uprave SO M. Sobota za pok. očeta Gizele MARTINEC, M. Sobota, 300,00 din; Erika in Franc ŠKRILEC, Darmstadt, Za pok. mamo Franca VRATARIČA, 1.345,00 din; Delavci sred. družboslovne in ekonomske šole M. Sobota za pok. mamo nekld. sodelavke Angele KOLAR, M. Sobota, 330,00 din; Sosedje Katarine RODI, M. Sobota, I. L. Ribarja, M. Sobota, za pok. očeta K. Rodi iz B. Manastirja, 1.000,00 din; Sindikat uprave SO M. Sobota za pok. očeta Jožeta STVARNIKA, M. Sobota, 300,00 din; Sindikat uprave SO M. Sobota za pok. mamo Alojza DRVARIČA 300,00 din; Družina Irene GOMBOSI, Satahovi, za pok. Sidonijo GERLEC, M. Sobota, 400,00 din; Delavci SZDL M. Sobota, za pok. očeta Jožeta STVARNIKA, M. Sobota, 500,00 din; Stanovalec bloka Ravenske 3 Belinci za pok. brata PIC SEMEN, 550,00 din; OOS ABC Pomurka-Agromerur M. Sobota za pok. očeta Draga FRAS, Puževci, 400,00 din; Za pok. Vero KUKONJA so prispevali: Angela LAH, M. Sobota, 500,00 din, OOS ELEKTRO Maribor — TOZID M. Sobota 1.000,00 din; Sindikat Zdravstvenega doma M. Sobota 800,00 din; Medicinske sestre Dispanzerja za žene ZD M. Sobota 350,00; TOZD ZD M. Sobota, 1.000,00 din;

Vsem darovalcem iskrena hvala! Prispevke nakazujte: 51900-678-48545 Pomursko društvo za boj proti raku M. Sobota

V družinskem krogu sta praznovala 50-letnico skupnega življenja 71-letni Jožef Rajtar in 70-letna Marija, rojena Vuk, iz Brezovice. Gospodar je bil za časa vojne na hudi preizkušnji v Sibiriji, Karpatih in Romuniji. Po drugi svetovni vojni pa je nekaj časa delal v Nemčiji in po Sloveniji. V zakonu so se jima rodili trije otroci, sedaj pa imata štiri vnuke. Čeprav sta na jesen življenja sama, sta zadovoljna, kmečko delo, ki ga opravljata, pa ju le utruje.

Tekst in foto: J. Ž.

RADOVAN SENČAR, OSUMLJEN UBOJA STARŠEV, SPET VZNEMIRJA

Osumljeni je pod ključem

Po Medjimurju in tudi v dolnjem delu Pomurja so se razširile govorice, da je Radovan Senčar iz Balogovca, ki je osumljen uboja staršev (o umoru smo pisali tudi v našem listu), na begu. Ljudje so vedeli povedati celo to, da je v celici, v kateri je bil zaprt, pustil listek s seznamom ljudi, ki jih namerava »obiskati«. K sreči pa je bojazen, da bi se osumljenec komu maščeval, odveč. Radovan Senčar je za zapahi, kjer čaka na nevropsihiatrski pregled; da pa mu ni dolgčas, so ga zaposlili kot njemu enake; luščil bučna semena. Še to: iz zaporov varaždinskega okrožnega sodišča v zadnjih dvajsetih letih menda še nikomur ni uspelo pobegniti. Smo pomirjeni? S. S.

Sodnica v postopku

Sodnica enote temeljnega sodišča v Gornji Radgoni M. B. Š. naj bi v imenu tožiteljev sklenila pravdno zadevo, kot da bi tožitelja zadevo umaknila. Zaradi tega jo je ovadil odvetnik tožiteljev in proti sodnici je bil pred dnevi izdan sklep o uvedbi preiskave zaradi suma ponarejanja listin. Ker pa 73. člen zakona o rednih sodiščih določa, da mora biti sodnik, če je proti njemu uvedena preiskava, odstranjen s sodniške funkcije, se je v javnosti postavilo vprašanje, zakaj predsednik temeljnega sodišča ni ukrepal. Pa je! Že lani ji je omejil obseg zadev, o katerih naj bi vodila postopek, prejšnji teden pa jo je suspendiral. To je storil z bolečino, kajti »lahko« je zoper nekoga ukrepati, hudo pa je, če se v nadaljnjem (sodnem) postopku izkaže, da je nedolžen. Moralnih krivic ni mogoče popraviti. Sicer se tega na sodišču v Murski Soboti dobro zavedajo, zato so o zadevi najprej informirali Vrhovno sodišče Slovenije in republiški sekretariat za pravosodje in upravo. S. S.

POROKE

MATIČNI URAD GORNJA RADGONA — Marlena Domanjko, veterinarica iz Benedikta 5 d, in Rudolf Stelcer, veterinar iz Gornje Radgone, Polička cesta 2; Ksenija Lukič, receptorka iz Radenec, Gregorčičeva 32, in Alfi Potočnik, delavec iz Gornje Radgone, Pannonska 36.

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA — Ivana Rajnar, ekonomska tehničarka iz Bakovec, in Bojan Žižek, avtomobilist iz Murske Sobotke; Tatjana Majer, pravnikinja iz Murske Sobotke, in Igor Maček, prodajalec iz Murske Sobotke.

ČESTITAMO!

JAVNI NATEČAJ

ZA IZBIRO IMENA SKUPINE TRAJNIH MLEČNIH IZDELKOV POMURSKE MLEKARNE Murska Sobota, p. o., bomo v okviru svojega razvojnega programa ponudili tržišču skupino trajnih mlečnih izdelkov — mleka in smetane — v papirnati embalaži vsebine po 1 lit, 1/2 lit in 1/4 lit, tipa Combibik. Izdelki bodo kratkotrajni z rokom uporabe 3 mesece pri sobni temperaturi. Ime izdelka naj bo enostavno, lahko izgovorljivo, primerno za propagiranje, izraža pa naj tudi geografsko poreklo. Sifrirane predloge z obrazložitvijo pošljite na naslov: Pomurske mlekarne Murska Sobota, Lole Ribarja 6, z oznako ZA NATEČAJ do 25. 3. 1991. Avtor izbranega imena bo nagrajen s 3.000,00 din.

Frank Bükvič

VOJNA IN REVOLUCIJA

Vojna in revolucija je roman o ljudeh, ki gredo skozi strahote in zmešnjave vojnih in povojnih let. Pri čemer se mnogi izgubijo in propadejo, nekaterim pa je dano, da skozi vse to ohranijo osebno integriteto, vrednoto, ki je v takih razmerah nemara najhujše ogrožena. Dogajanje je precej na široko razvejano, pa vendar je dovolj enotno. Tudi zato, ker se vse zgošča okrog dveh gradiščanskih družin. Najprej so tu Sobotinovi. Mati (vdova po propadlem trgovcu-pijančku) in otroci: Ivan (ta se že na začetku druži s hitlerjanci, proti koncu vojne postane celo nekakšen gestapovski funkcionar, vendar se spreobrne); Jurij (pisatelj dvojnik, sprva študira na Dunaju, Nemci ga mobilizirajo, ko se ranjen vrne v vzhodne fronte, se umakne v ilegalo in najde celo pot v partizane); Pavle (najmlajši, je kmalu po prihodu Nemcev ustreljen kot talec); končno je tu Vera, ki je nekakšno osišče vsega dogajanja: njen fant (kasneje mož) Niko je komisar partizanskega odreda, sorodnike in prijatelje pa ima tudi med belimi; končno je tu Živko — komendant taistega odreda, pa Nikov oče tovarnar. Druga rodbina so Rituperjevi. Stari Rituper je bil že ob koncu prve vojne komunist-udeleženec takratne ogrske revolucije; do konca romana ostane zvest Rusom. Vendar ni brez čuta za realnost: možakar je poln energije, kakor je že brez noge; ko se med vojno prebija skozi zapore, taborišča in ozemlje brez gospodarja, je za las podoben tisočerm likom vojnih romanov; tak, kakršen je, se po vojni zlahka uvrsti v galerijo zmerno skorumpiranih komunističnih oblastnikov. Tudi Rituperjeva žena je vse prej kot papirnat lik. Breznogi Rituper se je moral že zelo zgodaj sprijazniti z njenimi skoki čez plot, med vojno pa je Lenka postala celo ljubica Steinerja (komandanta Gestapa v Gradišču). Določeno toplino ji daje to, da ostaja vseskozi privržena svojemu nezakonskemu in pobabljenemu sinu, grbastemu Mihju, čigar otroštvo je avtor naslikal z določeno mero sočutja. Sicer pa se Lenka tudi gestapovcu ni vdala iz pokvarjenosti ali preračunljivosti, pač pa jo je premagalo čustvo.

Naštete osebe so na lastni koži spoznale tako rekoč vse, kar je doletelo slovenskega človeka med letnicama 1941 in 1950: zlom stare Jugoslavije, triumf domačih hitlerjancev; deportacije, rdeči in beli teror, streljanje talcev, partizanje; okupatorske ofenzive, likvidacije ideoloških nasprotnikov med soborci; mobilizacije v nemško vojsko, vzhodno fronto; beg in ilegalo, skrivanje in aretacije, negotovost glede usode bližnjih; uničevalna taborišča; prihod bratske Rdeče armade, masševalne izbruhe po vojni, množične poboje domobrancev; in tako naprej, vse do Golega otoka.

Knjiga je izšla leta 1983 v Argentini, pri Slovenski kulturni akciji in ob svojem izidu povzročila vznemirjenje med izseljenci.

Pod prvo oceno knjige se avtor niti podpisati ni upal, roman pa je bil do lani zaklenjen v zaprtem oddelku Narodne in Univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

cena 400 din

NAROČILNICA: VOJNA IN REVOLUCIJA

ime in priimek:

naslov:

pošta:

podpis:

Knjigo vam bomo poslali po povzetju

Založba M+M, pp430, Resljeva 16, 61000 Ljubljana

HRANILNO KREDITNA SLUŽBA PANONKA

obvešča svoje varčevalce,

da se je preselila v novo poslovno hišo na Kocljevi 16 v Murski Soboti. Da bi lažje zadovoljili potrebam svojih varčevalcev smo uvedli CELODNEVNI DELOVNI ČAS in sicer ob delavnikih od 7 — 18^h in ob sobotah od 7 — 12^h.

Hkrati vas obveščamo, da imamo od 1. 2. 1991

NOVE LETNE OBRETNOSTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE IN SICER

avista hranilne vloge	— 30 %
vezane HV nad 30 dni	— 33 %
vezane HV nad 90 dni	— 35 %
vezane HV nad 1 leto	— 40 %

ZA VARČEVALCE PA SMO UVEDLI TUDI MOŽNOST BREZGOTOVINSKEGA POSLOVANJA V VSEH SKLADIŠČIH KZ PANONKE ZA NAKUP RAZNEGA TRGOVSKEGA BLAGA.

DINAR IZ KMETIJSTVA NAZAJ V KMETIJSTVO,

ZATO VARČUJTE PRI

**HRANILNO KREDITNI SLUŽBI
PANONKA
MURSKA SOBOTA**

Izdelujemo sodobno oblikovano pisarniško pohištvo

ter opremo za študentske sobe
in druge bivalne prostore

- Na vašo željo vam izdelamo stavbno in notranje pohištvo, ki bo ustrezalo vašemu okusu in prostoru

SLOVENIJALES

Pokličite nas po telefonu 22 320
ali nas obiščite!

LI PLATANA, MURSKA SOBOTA,
Lendavska 29, tel.: 22 320

KAPCA

Uspel referendum

Krajani Kapce so se pred dnevi na referendumu odločali za sprejem samoprispevka. Referendum je uspel. Od 345 volilnih upravičencev jih je za sprejem samoprispevka glasovalo 64 odstotkov. S samoprispevkom bodo v petih letih zbrali 650.000 dinarjev, kar pa bo premalo za uresničitev delovnega programa, ki so ga sprejeli. Načrtujejo namreč obnovo ostrešja stare šole (kulturnega doma) in izgradnjo sanitarij, ureditev ulične razsvetljave, gradnjo mrliške veže, razširitev telefonskega omrežja in še nekatera druga komunalna dela. Poleg samoprispevka bodo morali krajani veliko del opraviti prostovoljno.

J. Ž.

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD, MURSKA SOBOTA, Trstenjakova 73

na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja

razpisuje

prosto delovno mesto:

— učitelja razrednega pouka,
s polnim delovnim časom in za nedoločen čas;
Začetek dela po dogovoru.

Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj pošljejo kandidati v 8 dneh po objavi razpisa v tajništvo Osnovnošolskega vzgojno-izobraževalnega zavoda, Trstenjakova 73, Murska Sobota.

Delavski svet podjetja IMGRAD, industrija montažnih gradbenih materialov Ljutomer, p.o., na podlagi 64. člena Statuta podjetja

RAZPISUJE
prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih v zakonu, izpolnjevati še te pogoje:

- visokošolska izobrazba ekonomske, pravne ali tehniške smeri
- 5 let delovnih izkušenj pri nalogah s posebnimi pooblastili

Mandatna doba direktorja je 4 leta. Kandidati naj vložijo pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela na naslov: IMGRAD Ljutomer, p.o., 69240 Ljutomer, Ormoška cesta 46, z oznako »za razpisno komisijo za imenovanje direktorja podjetja«, v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v 15 dnevih po končanem zbiranju prijav.

KOMPAS

DUTY
FREE
SHOP

Kompasove pomurske mejne brezcarinske prodajalne v G. Radgoni, Gederovcih, Kuzmi in Dolgi vasi za vas:

- — vsak dan, tudi ob nedeljah od 8. do 19. ure
- — čez 1.500 artiklov veliko ceneje kot doma in na tujem
- — cene v DEM, plačate v DIN po tečaju 1 DEM = 9 DIN

Spoznajte svet na številnih potovanjih, počitnicah in izletih, ki jih organizira KOMPAS, in programe, ki so vam na voljo v

POTOVALNA
AGENCIJA,
G. Radgona

- — potovali boste iz Gornje Radgone, udobno in zanesljivo
- — plačali v 3 obrokih
- — informacije KOMPAS G. Radgona 74 741, 74 265

**SVET JE LEP,
POTUJTE Z NAMI!**

**cestno podjetje
murska sobota, p.o.**

Po sklepu DS Cestnega podjetja Murska Sobota, p.o., Lendavska 64, Murska Sobota, 28. 2. 1991 objavljamo:

JAVNO DRAŽBO

rabljenih osnovnih sredstev:

znamka in tip vozila	inv. št.	letnik	izključna cena
1. Zastava 101 GT 55	11146	1984	15.000,00 din
2. Zastava 101 T poly	11174	1984	18.000,00 din

Dražba bo na Cestnem podjetju Murska Sobota, p.o., Lendavska 64, Murska Sobota, **v soboto, 18. 3. 1991 ob 10.00.**

Ogled sredstev na dan licitacije od 8.00 do 10.00. Interesenti morajo vplačati 10 % varščine od izključne cene uro pred pričetkom javne licitacije.

Davek plača kupec. Osnovna sredstva prodamo po načelu »ogledano—kupljeno«, zato ne bo možna nobena reklamacija kakovosti in manjkajočih delov.

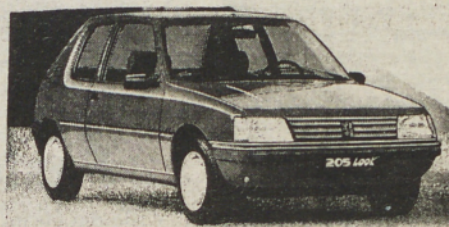
Kupec mora osnovna sredstva plačati v treh dneh od dneva dražbe in ga odpeljati.

PEUGEOT

309 205

LOOK
405

SERVIS
in
PRODAJA
novih
AVTOMO-
BILOV
po ugodnih
cenah

INFORMACIJE po tel. 26-220 (zvečer)

JOSEF KALCHER

Grazerstrasse 24
A — 8350 FEHRING

30 km od avstrijske
Radgone
in 10 km od Kuzme
Tel. 9943/3155/2424

prekmurka

M SOBOTA

p.o.

Kidričeva 15 tel. 069/22-707, 22-989
telefax 069/21-984
ž. r. 51900-601-12120

p. p. 54

Odprli smo našo prvo lastno

TRGOVINO

(Nasproti hotela Diana, na dvorišču sedeža zadruge) Pri nas lahko najceneje kupite:

- posteljno perilo ● ročna dela ● namizne prte ● prtičke ● igrače ● plastične vrečke za gospodinje in vse druge izdelke obrtnikov, ki jih potrebujete za svoj dom ali za njegovo gradnjo

Odprto od 8. do 16. in ob sobotah od 8. do 12. ure.

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA ČETRTEK

RADIO
MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Kasneje, ko boste že budni, pa lahko prisluhnete tudi kakšni zanimivi temi in se vanjo s svojimi mislimi neposredno vključite!), 10.00 Spored RS

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi — v živo po telefonih 069/21-232 in 21-579, 17.00 Poročila, 18.00 21-232 (kontaktna glasbena oddaja), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Klub Klobuk, 10.10 Simenon, tv nanizanka, 15.10 Svet na zaslonu, 15.40 Sova, ponovitev nanizank, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Tednik, 18.10 Novinarske zgodbe, češka nanizanka, 18.20 Lutkovna igrice, 18.35 Pasja pripoved, češka nanizanka, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 19.59 Zrcalo tedna, 20.20 Skandali, angl. serija, 21.45 Popolni vohun, angl. nadaljevanka, 22.45 Tv dnevnik 3, 23.05 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Mesto žensk, ital. film.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi, 16.30 SP v umetnostnem drsnju — moški prosti program, 17.30 Studio Maribor, 19.00 Ansambel Krt, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 SP v umetnostnem drsnju — plesni pari, 22.30 Satelitski programi, 23.40 Yutel, 0.40 Satelitski programi.

HTV

9.15 Poročila, 9.30 Oddaja za mlade, 10.00 Solški program, 12.00 Poročila, 13.50 G. Bizet: Carmen, opera, 16.35 Poročila, 17.00 Znanstveni pogovori, 17.30 Hrvaška danes, 18.15 Oddaja za mlade, 18.45 Polna hiša, amer. nanizanka, 19.10 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Otroci noči, ameriški film, 21.35 Duet prija, talk show, 22.20 Tv dnevnik 2, 22.40 Slike časa, 23.40 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Pravica do ljubezni, 9.30 Ruščina, 10.00 Solška tv, 10.30 Iskanje po Abebi, 12.00 Notranje politične reportaže, 13.00 Čas v sliki, 13.10 Mi, 13.30 Nemir, tv film, 15.30 Otroški program, 16.00 Am, dam, des, 16.35 5 krat jaz in ti, 16.55 Poročila, 17.05 Dusty, 17.30 Mini kviz, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.22 Znanstvena oddaja, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Derick, 21.15 Zvezde kuhajo, 21.25 Lepotica in vohun, komedija, 22.25 Triler, 22.30 Leto na Antarktiki, 18.00 Pravica do življenja, 18.30 Glasbeni avtomat, 18.54 Poročila z zbornice konferencie, 19.00 Lokalne novice, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni žurnal, 20.15 Znanstvena oddaja.

TV MADŽARSKA

8.10 Trije mušketirji, risanka, 9.00 Beli medved, švedski film, 9.50 Zrebanje lota, 9.55 Praznovanje 15. marca, prenos, 14.25 Čarovniška sobota, madžarski film, 15.50 Leteče cvetlice, 16.40 Praznični videopliki, 17.00 Vatel, 18.15 Uglasbena poezija, 19.00 Vprašanja kristjanov, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Petof: Apostol, TV varijacija, 21.15 Panorama, 22.15 Umet. drsanje, 23.25 Angelski pozdrav, madžarski film.

RADIO
MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Začetek dneva — vsaj kar zadeva murski val — bo v znamenju vremena, prevoznosti cest in točnega časa. Nato pa družinska svetlovalnica ob 8.00, poročila ob 8.30 in Najlepše želje s čestitkami in pozdravi v živo po telefonu ob 9.00), 10.00 Spored RS

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, obvestila, glasba, 17.00 Poročila, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

8.35 Angleščina, 9.00 Radovedni Taček, 9.45 Novinarske zgodbe, češka nanizanka, 9.55 Alf, amer. nanizanka, 10.30 Ex libris: V znamenju ptic, 11.30 Zgodbe iz školjke, 12.35 Naša pesem, 15.30 The Dubliners, ponovitev koncerta, 16.20 Sova, ponovitev nanizank, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Emma senca, danski mladinski film, 18.35 Zjaj pa po slovenski, 19.10 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 19.59 Utrip, 20.20 Zrebanje 3 x 3, 20.35 Krizkraj, 22.10 Tv dnevnik 3, 22.30 Sova: Na zdravje!, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka.

Drugi program:

13.00 Satelitski programi, 13.55 SP v umetnostnem drsnju — moški prosti program, 17.30 Satelitski programi, 19.00 Muppet show, 19.30 Tv dnevnik, 20.15 Zamejci v Cankarjevem domu, 21.25 Filmske uspešnice: Slither, ameriški film, 22.55 Yutel, 23.50 Satelitski programi.

HTV

8.15 Poročila, 8.30 Vesela sobota, 10.00 Solški program: Iskanje planike, Kaj je film, Nemščina, 11.30 Divji svet živali, 12.15 Risanka, 12.30 Tarzanove newyorške dogodivščine, ameriški film, 13.40 Mikser M, zabavna oddaja, 14.35 Narodna glasba, 15.05 Svizec, dokum. film, 16.05 Odprto..., 16.40 Poročila, 16.45 Tv razstava, 17.00 Krušovo, dokum. oddaja, 17.45 Berači in sinovi, nadaljevanka, 18.40 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Pogovor tedna, 20.15 Tekmovanje, ameriški film, 22.25 Tv dnevnik 2, 22.45 Športna sobota, 23.05 Fluid, zabavna oddaja, 23.50 Tv dnevnik 3.

TV AVSTRIJA

9.00 Čas v sliki, nato Pravica do ljudi, 9.30 Angleščina, 10.00 Francoščina, 10.30 Ruščina, 11.00 Film, 13.00 Čas v sliki, 14.10 Komedijanti, film, 15.55 Hiša v Jeruzalemu, 16.55 Poročila, 17.05 Pravilje z vsega sveta, 18.00 Sport, 18.24 Vprašanja kristjanov, 18.30 Nogomet, 19.00 Kolo sreče, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pesem za Rim, 22.00 Srečki, 22.25 V službi posasti, film.

TV MADŽARSKA

6.30 Vaška TV, 7.00 Sončnica, 9.05 Za otroke, 11.45 Panorama, pon. 12.45 Vyhonky, v slovaščini, 15.10 Drehscheibe Europa, 15.14 Plesni film, 16.00 Most v bodočnost, 16.55 Hišni prijatelj, 17.15 Potepanje po svetu, irski film, 18.15 Domoznanstvo, 17.35 Delta, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Dallas, 12. del, 21.00 Prva ljubezen, 22.00 SP v umetnostnem drsnju, 23.10 Loxin, dokumentarni film s Himalaj, 24.00 Tv dnevnik.

RADIO
MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas, 9.30 Srečanje na pomurskem valu, 10.30 Glavni kuhar — eden trenutno najznamenitejših Slovencev), 12.00 Spored v madžarščini, 13.30 Pannonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Poročila, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

8.55 Živ žav, 9.45 Pasja pripoved, češka nanizanka, 10.15 V znamenju zvezd, nemška serija, 10.45 Muppet show, 11.10 Videomeh, 11.40 Obzorja duha, 12.05 Izbor popevke za Evrovizijo, ponovitev, 13.05 Nagrada Danny Kaya, mednarodna otroška prireditev, 14.05 Saga o Forsyth, angl. nadaljevanka, 14.55 Sova, ponovitev nanizank, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Dolgole posasti, ameriški film, 18.50 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Donator, nadaljevanka, 20.55 Podarim-dobim, 21.15 Zdravo, 22.35 Tv dnevnik 3, 22.55 Sova: Kremplji in praske, amer. nanizanka; Kriminalna zgodba, amer. nanizanka.

Drugi program:

13.10 Športno popoldne, 19.30 Tv dnevnik, 20.10 Dragulj Kalaharija, angl. serija, 21.05 Poslanstvo, dokum. oddaja, 21.35 SP v smučarskih skokih, posnetek, 22.35 Športni pregled, 23.20 Yutel.

HTV

9.45 Poročila, 10.00 Nedeljsko popoldne za otroke, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila, 13.05 Daktari, serijski film, 13.55 Družinska oddaja, 14.25 Nedeljsko popoldne, 17.15 Dobri in zli fantje, ameriški film, 18.45 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Violinski ključ, drama, 21.35 Nafta, dokum. serija, 22.25 Tv dnevnik 2, 22.45 Športni pregled, 23.30 Glasbena oddaja, 0.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Čas v sliki, 10.35 Tednik, 11.00 Tiskovna konferenca, 12.00 Halo Avstrija, 12.30 Orientacija, 13.00 Čas v sliki, 13.45 Pustolovščine živalskega sveta, 14.00 Trafic, komedija, 15.35 Risanka, 16.00 Poročila, 16.15 Ena, dve, tri, 17.00 Velikih deset hitov, 17.50 X-Large, mladinski magazin, 18.30 Falcon Crest, nanizanka, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Opera, 21.40 Oddaja o islamu, 21.45 Mirni ocean, 23.15 Hunter, nanizanka.

Drugi program:

11.00 Film, 12.50 Kompiuterska animacija, 13.00 Domovina, oddaja za domce, 13.20 Slike iz Avstrije, 14.30 Športno popoldne, 17.15 Klub za starejše, 18.00 Pravica do ljudi, 18.30 Avstrija v sliki, 20.15 Prizorišče zločina, 21.50 Čas v sliki, 21.55 film.

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo, 8.05 Za otroke, 9.35 Dallas, ponovitev, 10.20 O glasbi za vsakogar, 14.34 Kviz, 15.30 SP v umetnostnem drsnju, gala, 16.40 Program reformatske cerkve, 17.00 Walt Disney vam predstavlja, 18.45 Naša dediščina, 19.00 Teden, 20.00 Dnevnik, 20.15 Naslednji, prosim! 20.30 Čarobni trenutki, angl. film, 22.10 Spomini na kralje dinastije Arpad, 22.40 Teleport, 23.25 Video strani.

RADIO
MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (med drugim z madžarskim zvočnim pismom, pregledom novic, melodijo za zaljubljene...), 10.00 Spored RS, 16.00 Zimsko popoldne (16.15 Športna oddaja, 17.00 Poročila, 18.00 To sem jaz), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Oddaja za otroke, 9.30 Mladinski pevski festival, 10.00 Utrip, Zrcalo, Mernik, 15.30 Sova, ponovitev nanizank, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Zdravo, 18.30 Radovedni Taček, 18.40 Alf, amer. nanizanka, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Poljubi me, francoska drama, 21.40 Osmi dan, 22.30 Tv dnevnik 3, 22.50 400 let slovenske glasbe, 23.15 Sova: Avstopar, amer. nanizanka; Kriminalna zgodba, amer. nanizanka.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi, 17.10 Podarim-dobim, ponovitev, 17.30 Studio Ljubljana, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Rezer-virano za šanson: Dušan Uršič, 20.30 Po sledih napredka, 21.00 Športna oddaja, 21.20 Omizje.

HTV

9.15 Poročila, 9.30 Oddaja za otroke, 10.00 Solški program, 12.00 Poročila, 12.20 Satelitski program, 16.00 Potepanje po Istri in Primorju, 16.45 Poročila, 17.00 Družinski album, 17.30 Hrvaška danes, 18.15 Oddaja za otroke, 19.15 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Boljši življenje, nadaljevanka, 20.50 Zunanja politika, 21.20 Tv dnevnik 2, 21.40 Kinoteka Hollywooda: Zakon linča, ameriški film, 23.10 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.30 Oddaja za otroke, 10.00 Solški program, 12.00 Poročila, 12.20 Satelitski program, 16.45 Poročila, 17.00 Portret znanstvenika: Isaac Newton, 17.30 Hrvaška danes, 18.15 Program za otroke, 18.45 Dokumentarna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Deset zapovedi, serijski film, 20.55 Zrebanje lota, 21.00 V velikem planu, kontaktna oddaja, 22.30 Tv dnevnik 2, 22.50 Ciklus filmov J. Menzela: Zločin v nočnem klubu, 0.20 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.30 Avstrija v sliki, 10.00 Življenje na cesti, 10.15 Otok narave, 10.30 Lepotica in vohun, film, 11.20 Serija vesternov, 12.35 Tednik, 13.00 Čas v sliki, 14.10 Literarne počitnice, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 15.30 Otroški program, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Skrivnosti živalskega sveta, 17.55 Yakari, 18.00 Mi, 18.30 Falcon Crest, 19.22 Znanstvena oddaja, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Sport v ponedeljek, 21.15 Dediščina, 22.20 Novice iz filmskega sveta, 23.00 Talk radio, film.

Drugi program:

16.35 Umetniški leksikon, 17.30 Gejsa, 18.00 Pravica do ljudi, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni žurnal, 20.15 Otok sanj, 21.00 Novo v kinu, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Južna Koreja, 23.55 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Vipera, kratki film, 8.20 Pot na Mont Blanc, 8.45 Telovadba za invalide, 9.00 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta, 16.25 Panonska kronika, 16.40 Naša obrat-zovka, v slovaščini, 17.10 Gospodarstvo, 17.25 Obdobje secesije, 18.30 Pomagaj, 18.55 Za otroke, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Klinika, 11. del nemške serije, 20.35 Besedo ima vlada, 21.15 Studio '91, 22.15 Iz Parlamenta, 22.45 Terzett, TV opera, 23.15 Tv dnevnik, 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO
MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Vi sprašujete — toda mi ne odgovarjamo. Kar sami se boste morali potruditi za odgovor, seveda vaš trud ne bo zastonj.), 10.00 Spored RS

16.00 Mali oglasi v živo po telefonu, 17.00 Poročila, 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodba iz školjke, 10.00 Solška tv: Zemljepisne posebnosti, 10.55 Angleščina, 11.25 Športna oddaja, 11.45 Osmi dan, 12.30 Omizje, 15.00 Angleščina, 15.30 Sova, ponovitev nanizank, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Solška tv, 18.05 Novinarske zgodbe, češka nanizanka, 18.30 Prometne pasti, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Včerajšnje sanje, angl. nadaljevanka, 21.10 Arsen Dedič (Šanson Rogaska), 21.50 Tv dnevnik 3, 22.10 Sova: Hag-gard, angl. nanizanka; Kriminalna zgodba, amer. nanizanka.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi, 17.30 Studio Koper, 19.00 Slovenski ljudski plesi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Danes v skupščini, 20.30 Zrebanje lota, 20.35 Umetniški večer: Richard III., angleška drama.

HTV

9.15 Poročila, 9.30 Oddaja za otroke, 10.00 Solški program, 12.00 Poročila, 12.20 Satelitski program, 16.45 Poročila, 17.00 Portret znanstvenika: Isaac Newton, 17.30 Hrvaška danes, 18.15 Program za otroke, 18.45 Dokumentarna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Deset zapovedi, serijski film, 20.55 Zrebanje lota, 21.00 V velikem planu, kontaktna oddaja, 22.30 Tv dnevnik 2, 22.50 Ciklus filmov J. Menzela: Zločin v nočnem klubu, 0.20 Poročila.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Vipera, kratki film, 8.20 Pot na Mont Blanc, 8.45 Telovadba za invalide, 9.00 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta, 16.25 Panonska kronika, 16.40 Naša obrat-zovka, v slovaščini, 17.10 Gospodarstvo, 17.25 Obdobje secesije, 18.30 Pomagaj, 18.55 Za otroke, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Klinika, 11. del nemške serije, 20.35 Besedo ima vlada, 21.15 Studio '91, 22.15 Iz Parlamenta, 22.45 Terzett, TV opera, 23.15 Tv dnevnik, 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO
MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Vi sprašujete — toda mi ne odgovarjamo. Kar sami se boste morali potruditi za odgovor, seveda vaš trud ne bo zastonj.), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (začeli ga bomo s kakšno gospodarsko ali drugo aktualno temo, nato bodo poročila, zadnje tričeturi pa vas bomo poslušali — žulji po telefonih 21-232, 21-579), 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA

9.00 Ziv žav, 9.50 Poljubi me, francoska drama, 11.20 Včerajšnje sanje, angl. nadaljevanka, 15.30 Sova, ponovitev nanizank, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Slovenija: Pomlad, 17.35 Risanka, 17.50 Klub Klobuk, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Film tedna: Zjaj si odrasel fant, amer. film, 21.45 Tv dnevnik 3, 22.05 Mariborov music show, 22.35 Sova: Alf, amer. nanizanka; Kriminalna zgodba, amer. nanizanka; V znamenju zvezd, nemška serija.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi, 18.30 Mostovi, 19.00 Studio Maribor: Poslovna borza, Tv ruleta, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Danes v skupščini, 20.30 Četrtfinale EP v nogometu: Dinamo: Crvena zvezda, prenos, 22.15 Mednarodno delavsko gibanje, dokum. oddaja, 23.30 Porto: Bayern, posnetek nogometne tekme.

HTV

9.20 Poročila, 9.35 Serijski film za otroke, 10.00 Solški program, 12.00 Poročila, 12.20 Satelitski program, 16.45 Poročila, 17.00 Portret znanstvenika: Isaac Newton, 17.30 Hrvaška danes, 18.15 Program za otroke, 18.45 Dokumentarna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.00 Deset zapovedi, serijski film, 20.55 Zrebanje lota, 21.00 V velikem planu, kontaktna oddaja, 22.30 Tv dnevnik 2, 22.50 Ciklus filmov J. Menzela: Zločin v nočnem klubu, 0.20 Poročila.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA

13.30 Čas v sliki, 14.05 Sadovi zemlje, 14.20 Zahodno od Santa Fe, film, 14.45 Angel na zemlji, 16.00 Am, dam, des, 16.55 Poročila, 17.05 Degradirani Junior High, 17.30 Poročila, 17.55 Yakari, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Drugačna Arabija, 21.07 Dallas, 22.00 Dvojna igra, film, 23.35 Hunter.

Drugi program:

8.30 Vreme, 16.50 Umetniški leksikon, 17.00 Solška tv, 17.30 Orientacija, 18.00 Pravica do ljudi, 19.00 Lokalni program, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Kulturni program, 20.15 Hoppala, šaljni odlomki iz filmov, 21.07 Zunanje politične reportaže, 22.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Vipera, kratki film, 8.20 Pot na Mont Blanc, 8.45 Telovadba za invalide, 9.00 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta, 16.25 Panonska kronika, 16.40 Naša obrat-zovka, v slovaščini, 17.10 Gospodarstvo, 17.25 Obdobje secesije, 18.30 Pomagaj, 18.55 Za otroke, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Klinika, 11. del nemške serije, 20.35 Besedo ima vlada, 21.15 Studio '91, 22.15 Iz Parlamenta, 22.45 Terzett, TV opera, 23.15 Tv dnevnik, 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO
M

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK
OD 15. 3. DO 21. 3. 91

15. marca ob 17. uri amer. akcijski
film **PRESTOPNIKI**

15. marca ob 17. uri amer. trdoer.
film **GLOBOKO MODRO**

16. marca ob 15.30 risanka **MALA
MORSKA DEKLICA**

16. marca ob 17. uri amer. akcijski
film **PRESTOPNIKI**

16. marca ob 19. uri amer. trdoer.
film **GLOBOKO MODRO**

17. marca ob 15. uri risanka **MALA
MORSKA DEKLICA**

17. marca ob 17. uri amer. akcijski
film **PRESTOPNIKI**

17. marca ob 19. uri amer. trdoer.
film **GLOBOKO MODRO**

19. marca ob 17. in 19. uri amer. akcijski
film **OKRUTNA DŽUNGLA**

20. marca ob 17. in 19. uri amer. akcijski
film **OKRUTNA DŽUNGLA**

21. marca ob 17. uri amer. avanturistični
film **OTOK ZAKLADOV**

21. marca ob 19. uri amer. akcijski
film **EKSEKUTOR**

KINO SVOBODA

GOR. RADGONA

Četrtek, 14. 3.

ob 19. uri — amer. akcijska komedija
VGANJALEC DUHOV

Petek, 15. 3.

ob 19. uri — amer. srhljivka **MIS-
SISIPPI V PLAMENIH**

ob 21. uri — amer. akcijska komedija
VGANJALEC DUHOV

Sobota, 16. 3.

ob 19. uri — amer. srhljivka **NE-
VARNO MORJE**

Nedelja, 17. 3.

ob 17. uri — amer. srhljivka **MIS-
SISIPPI V PLAMENIH**

ob 19. uri — amer. srhljivka **NE-
VARNO MORJE**

prodam

MOTORMA VOZILA

TOVORNJAK ZASTAVA 645, 4,5 t-
ne nosilnosti, letnik 1980, primeren
za trgovine, prodam. ☎ (062) 711

305. M-MM

ZASTAVO 850, kombi, prodam. Pe-
tanjci 64. M-4075

PEUGEOT 405 GR, temne kovinske
barve, letnik 1989, odlično ohranjen,
garaziran, 23.000 km, 93 KM, 5 brzin,
prodam. Pevec, Martjanci 76 a. M-63

126 BIS, rdeče barve, registriran, pro-
dam. Gančani 41. M-4164

MOPED TOMOS M 14, prevoženih
komaj 1.700 km, prodam. Ogled po
16. uri — Četkova 60. Rakičan M-4166

PEUGEOT 204 in moped M 3 pro-
dam. ☎ 23 322. FM-4167

JUGO KORAL 45, rdeče barve, star 6
mesecev, prodam. ☎ 70 618. M-4168

ZASTAVO 101, letnik 1989, prodam.
Lipa 93. ☎ 41 345. M-4169

GOLF JXD, december 1985, prodam.
☎ 46 173. M-4173

KOMBI VW 23 prodam. ☎ 31 146.
FM-4174

ZASTAVO 101/79, CONFORT, pro-
dam za 8.000 din. ☎ 21 904. M-4176

ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1984,
prodam. Tišina 69. ☎ 46 670. M-4177

BMW 316, letnik 1980, prodam. ☎
22 493. M-4181

BT 50, IMT 585, cisterno 3.200 l, rau-
kombi in psičko — ovcarko, prodam.
☎ 23 883. M-4185

FLORIDO, 1990, prodam ali zame-
njam za YUGO KORAL, AX, CAM-
PUS z doplačilom. Kuferšin, St. Roz-
mana 12. M-4188

BT 50, letnik 1987, ugodno prodam.
Kidričeva 39. M. Sobota. M-4190

FORD ESCORT, letnik 1974, pro-
dam. Kaučič, Soboška 1, Bakovci.
M-4192

BT 50, malo rabljen, prodam. ☎ 70
253. M-4130

WARTBURG KARAVAN, v celoti ali
za dele, prodam za 5.000 din. Anton
Pozderec, Kajuhova 8, Beltinci. M-4133

RENAULT 30 TS, letnik 1982, vedno
v zasebni lasti, dobro ohranjen, pro-
dam. ☎ 21 886. M-4139

ZASTAVO 101 L, letnik 1978, prevo-
ženih 59.000 km, garaziran, prodam.
☎ 21 886. M-4139

MOTOR GILLERA 125, prevoženih
4.500 km, prodam. ☎ 22 358. M-4141

LADO 1600, letnik 1980, prodam.
Kopitarjeva 7 a. ☎ 23 996. M-4147

KUPIM različne dizelske in bencinske motorje, lokomo- bile (dampfarje) za pogon starih mlatilnic, letnike od 1910 do 1950

- Plačam v devizah
- Pokličite po telefonu (069) 41-053

VESTNIK

**VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in
radijsko dejavnost Murska Sobota**

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažič
Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jarše, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Endre Gönter, (tehnični
urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064, glavna urednica in di-
rektorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefax 22-419. Nenaročenih
kopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1991 je 150,00 dinarjev, za podjetja 300,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana:
50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk. Maribor. Po pristojnem mnenju Vestnik plačuje 3-odstotni te-
meljni davek od prometa proizvodov.

LADO 1600, letnik 1987, prodam.
Stanko Režonja, Velika Polana 184,
☎ 70 684. M-4143

MERCEDES 190 AC, športno
opremljen, prodam. ☎ 45 331. M-4148

GOLF JGL, letnik 1982, ugodno pro-
dam. ☎ 26 325. M-4149

OPEL KADETT, letnik 1981, 5 brzin,
ekonomik, ter Hondo 550-CBF, letnik
1980, prodam. Movrin, Hrasnje-Mota
84, Radenci, M-4152

VW HROŠČ 1302, ohranjen, registri-
ran do 10. 10. 1991, nujno prodam.
Franjo Rebernak, Poljska 13-5, Ba-
kovci, M-4153

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam.
Gradišče 49 a. M-4154

DIANO, letnik 1978, prodam. Jabi-
novec, Čankarjevo naselje 27. M. So-
bota. M-4156

FORD ESCORD letnik 1974, 1.300
avtomatik, registriran do 31. 8. 1991,
prodam. ☎ 26 644. M-4158

JUGO SKALA 55, star 8 mesecev,
prodam. ☎ 26 434. M-4159

CITROEN GS SUPER 1.3, l. 1980,
prodam. Veržej, Maistrova 16, ☎ 87
832. M-SZ

HONDA CRX 1.6, 130 KS, prodam.
Rudolf Kranjc, Cesta na Zavcure 7,
Bresternica, p. Kamnica. M-4092

OPEL KADETT 1.3 S, limuzina, viš-
njeje barve, letnik 1988, 12.000 km
prevoženih, prodam. ☎ 25 027, po
15. uri pa (042) 42 298. M-4193

PEUGEOT 205 GTI, star 2 leti, pro-
dam. ☎ (042) 843-333. M-4098

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam
za 15.000 din. Poklicati po 20. uri na
☎ 22 228. M-4104

126 P, letnik 1978, v dobrem stanju,
in BT 50 s celado, letnik 1988, malo
vožen, prodam. Zdravec, Velika Po-
lana 178. ☎ 70 686, po 15. uri. M-4105

ZASTAVO 101, letnik 1978, obno-
vljeno, registrirano do 1992, prodam.
Melinci 13. M-4106

RENAULT 12, letnik 1974, ugodno
prodam. Černelavci, Liškova 69, no-
vo naselje. M-4108

ETZ 250, športno opremljen, pro-
dam. Vrtnjak, Bolehnečiji 26. M-412

GOLF DIZEL, star 14 mesecev, rdeče
barve, prevoženih 17.000 km, pro-
dam. Dezider Domjan, Bodonci
114 a. M-4115

JUGO KORAL 55, star 2 leti, pro-
dam. Bonifart, Poznanovci 66. M-4117

LADO 1300, letnik 1986, prodam. Ti-
šina 46. M-4119

ZASTAVO 900 KOMBI, november
1986, registrirano do 26. 11. 1991,
ugodno prodam. ☎ 78 356. M-4120

ZASTAVO 128, letnik 1989, registri-
rano do februarja 92, ugodno pro-
dam. ☎ 21 695. M-4124

FIAT 126 P, letnik 1978, registriran
do februarja 1992, in več delov za gol-
fa, prodam. ☎ 46 734. M-4129

GOLF JX 1.6, bencin, letnik 1987, no-
vember, 55.500 km, in čisto nov mop-
ed Piaggio SI prodam. ☎ 82 726.
IN-12429

RENAULT 4 TLS, letnik 1978, ka-
ramboliran, prodam po delih ali v ce-
loti. ☎ 81 076. IN-12430

SKODA 105 S, kleparsko obnovlje-
no, registrirano, prodam. ☎ 24 089.
M-4015

OPEL RECORD COUPE — D, regi-
striran, za 3.000 DEM in FORD CA-
PRI za 1.500 DEM (protivrednosti),
prodam. Andrej Feuš, Užiška 9, Lju-
tomer. IN-12412

SAMARO 1500, katrcio, l. 1977, ge-
neralno popravilo, vse novo in registri-
rano do 26. 2. 1992, prodam. ☎ 81
222, od 7.00 do 8.30 ali od 18. do 22.
ure. IN-12415

MAN KIPER, letnik 1972, brezhiben,
registriran, prodam. ☎ 23 421. M-3924

FORD ESCORT 1.6 GL, 82, bel, 5
vrat, prodam. ☎ 75 540. M-13353

GOLF, dizel, JGLD, letnik 1984, pro-
dam. ☎ 75 540. LE-13348

MANTO 1.6, letnik 1979, školkjo za
JUGO, rahlo poškodovano, in nove
gume za ZASTAVO 750 prodam. Bo-
ris Žitek, Mor 8, Ljutomer. M-12409

BMW 316, letnik 1981, VISO, letnik
1983, in motor za peugeot ugodno
prodam. Slavko Kreft, Stročja vas 42,
Ljutomer. M-12410

ZASTAVO 101, letnik 1978, prevože-
nih 77.000 km, prdam. Imre, Cve-
tkova 19, M. Sobota, ☎ 26 498, po-
poldne. M-4080

125 P (7.000 din), registriran, in rez-
ervne dele za R 4 prodam. Noršinci 34.
M-4196

FORD ESCORD CLX 1.4 i, nov, pro-
dam. ☎ 32 228. M-4201

JUGO 45 KORAL, letnik december
1988, 24.000 km, garaziran, prodam.
☎ 24 594. M-4185

FORD ESCORT 1.3, 4. et. november
1987, zelo dobro ohranjen, prodam za
17.000 DEM. Bratovci 167. ☎ 42 386.
M-4083

JUGO KORAL 55, star 2,5 leta, pre-
voženih 15.500 km, prodam. ☎ 22
880. M-4203

JUGO 55, letnik maj 1989, dodatno
opremljen, prodam za 8.000 DEM.
☎ 82 133. M-12435

ZASTAVO 128, letnik 1990, prodam.
☎ (042) 843 028, od 15. ure. M-13382

TOMOS AVTOMATIK ugodno pro-
dam. Ivica Pavličič, Kidričevo naselje
5, Radenci. M-14725

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam
Somer, Lešane 4, M-14732

MOTORN KOLO BT 50, dobro
ohranjeno, prevoženih 1.700 km, pro-
dam. Cena 2.000 DEM. ☎ 69 175.
M-14732

ZASTAVO 128, letnik 1989, ugodno
prodam. ☎ od 7. do 15. ure, 73 235.
M-14734

RENAULT 18, 54.000 km, registriran
do marca 1992, prodam. Lea Zemljčič,
Prisojna 6, Radenci. M-14735

MINI MORRIS, registriran do no-
vembra 1991, ugodno prodam. Mar-
kovič, Panonska 30, G. Radgona. M-14736

FORD TAUNUS GXL 2.0, letnik
1975, registriran do februarja, pro-
dam. Janez Kampus, Radenski Vrh 1,
Radenci, ogled po 15. uri. M-14737

LADO RIVO 1300, star 2 leti, ugod-
no prodam. Tropovci, Kolesarska 67,
☎ 46 242. M-MM

PEUGEOT 504 gl, letnik 1978, kom-
pletno obnovljen, prodam. ☎ 44 720.
M-1324

OPEL KADETT 1.4 i, letnik 1990,
prodam. Černelavci, Travniska 19.
M-4184

SUBARU 700 odlično ohranjen,
ugodno prodam. ☎ 77 749

**KMETIJSKA
MEHANIZACIJA**

PLUG OLT, 10-colni, prodam. Le-
merje 26, ☎ 45 328. M-4084

TRIDELNE BRANE, za 4.000 din,
prodam. ☎ 77 071, zvečer. M-4091

KROŽNE BRANE, 24 diskov, in plut
OLT, 10-col, prodam. ☎ 77 652. M-4097

PLUG OLT SREMAC, 12-colni, pro-
dam. Marjan Zver, Fintžgarjeva 5,
Beltinci. M-4099

SAMONAKLADALCO in električni
motor, 22 kW, nov, prodam. ☎ 47
309. M-4100

KOSILNICO BERTOLINI, veliko,
ugodno prodam. Dezider Kianec, Se-
lo 108. M-4101

MOLZNI STROJA ALFA LAVAL,
nov, prodam. Fokovci 27. M-4109

**ŠKROPILNICO SUPRA PANONI-
JA** prodam. Metod Tuksar, Turnišče,
Mladinska 23. M-4116

SILAŽNI KOMBAJN sk 80 ugodno
prodam. Franc Hrašovec, Dragotinci
32, p. Videm ob Ščavnici. M-4118

SEJALNICO IMT, 15-redno, staro 3
leta, prodam. Markišavci 32. M-4126

CISTERNO ZA GNOJEVKO, 220 l,
kopalno kad, litoželezno, modre bar-
ve, in prikolico za avto prodam. M.
Petrovci 24 a. M-4318

PUHALNIK ZA SENO in električni
mešalec za gnojniko prodam. ☎ 87
130. M-4179

KOMBAJN ZMAJ UNIVERZAL, z
adapterjem, prodam. Vučak, Kupšinci
37. M-4183

IMT FERGUSON 65, tip 19306, pro-
dam. ☎ 77 227, Pečarovci 118. M-4187

KOSILNICO BCS prodam. Do-
doš, Trakošćanska 8, Varaždin. M-PP

ENOBRAZNI PLUG ZA TV 18,
stari tip, in strižno kosilnico za moto-
kultivator MIO 350 ugodno prodam.
☎ 40 689. M-MM

MALO RABLJENO SEJALNICO
OLT, za koruzo, 4-redno, prodam.
Prstava 7, Ljutomer. M-12413

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, nov
motor, 18 KS, tip Lombardi, Petišov-
ci, Petišovska 31, ☎ 36 866.
M-13371

TRAKTOR IMT 533, star 10 let, 1800
delovnih ur, prodam. ☎ 70 395. M-12431

MOTOKULTIVATOR HONDA F
600 in prikolico prodam. Režonja,
Čentiba 13 a, Lendava, ☎ 75 079, od
8. do 16. ure. Cena po dogovoru. M-13377

URSUS 35, registriran, prodam. Rudi
Šmeic, Črešnjevci 187, G. Radgona.
M-14726

OBRAČALNIK SIP 1600, primeren
za tomo vinkovič, prodam. Franc
Kocbek, Orehovski vrh 27, G. Radgo-
na. M-14733

MOLZNI STROJ VIROVITICA star
eno leto, prodam. ☎ 77 032. M-HH

TRAKTOR URSUS 902 B, star 1 leto,
prodam. ☎ 70 762. M-4194

ŽLIC za traktorski nakladalnik, no-
vo, prodam. Krpič, Brezovci 68 a. M-4194

TRAKTOR FERGUSON z nakladal-
cem Carlo Pesci in tovorni avto De-
utz 6500 prodam. Martin Pucko, Dol-
nji Lakoš 17 b. M-4217

TRAKTOR IMT 577 DV, 350 delov-
nih ur, star 2 leti, prodam. Sveti Ur-
ban 2, p. Štrigova. M-FH

ZIVALI

BREJO TELICO, 7 mesecev, kontrol-
la A, prodam. Ernest Drvarič, Bez-
novci 44. M-4121

BREJO KRAVO prodam. Dokležovje
64. M-4128

MALE PUJSKE prodam. Gradišče
46. M-4131

BREJO SVINJO prodam. G. Bistrica
153 a. M-4136

MALE PUJSKE prodam. Branko
Kuhar, Puconci 89. M-4145

PLEMENSKE TELICE

*Ti dotrpel si,
v spominih naših boš živel
po srcu dobrem,
ki si ga imel,
daj Bog ti srečo večnosti.*

V SPOMIN

11. februarja je minilo 9 let žalosti, bolečine in praznine, odkar je prenehalo biti srce našemu dragemu možu, očetu in staremu očetu

Jožetu Semlerju

iz Moščanec

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, mu prinašate cvetje, sveče in postojite ob njegovem grobu.

Vsi tvoji

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 15. marec, ko bo minilo leto dni, odkar nas je zapustil naš dragi mož, očka, sin, brat in stric

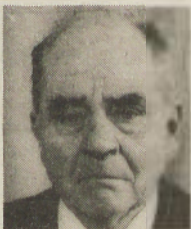
Jože Ftičar

iz Hotize

Velika je praznina v našem domu, bolečina v naših srcih. Spomin nate pa venomar živi.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: vsi, ki te imamo radi

*O, saj ni smrti,
samo tišina je pregloboka.
(S. Kosovel)*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

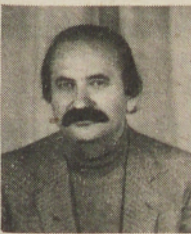
Franc Koštric

iz Melincev

Ob nepričakovani smrti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in dali za svete maše ter nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo g. dekanu Francu Koučilu, salezijanskemu inšpektorju g. Stanislavu Hočevanju, g. domačemu župniku Jožetu Hozjanu in vsem navzočim duhovnikom za pogrebni obred.

Hvala tudi govornikom Andreju Zadravcu in Rudiju Ketišu za izbrane poslovljne besede ter domačim pevcem od Kapele za odpete žalostinke.

Žalujoči: žena Ana, sinovi Ciril, Anton, Stanislav ter Franc, Štefan in Alojz z družinami

*Moje življenje je bila pesem,
samogovor,
rekel bi
pretirana samota brez strahu.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očka, sina, brata in strica

Ivana Zadravca

iz Murske Sobote
Ust. kong. KPS 7
roj. 13. 5. 1941

se z bolečino v srcih zahvaljujemo vsem predobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, sodelavcem Pomurske založbe, direktorju Pomurske založbe g. Sočiču, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje. Zahvaljujemo se vaščanom Turnišča, Kobilja in okoliških vasi. Zahvala g. župniku iz M. Sobote, g. župniku iz Turnišča, oktetu Planika, g. Marušiču, sodelavcem gostilne Central in hotela Diana. Govornikom g. Bagariju iz krajevne skupnosti Turpolje, g. Hradiču iz Pomurske založbe, dijakom in prijateljem SCTPU, ter vsem, ki ste pospremili našega dragega Ivana k miru počitka v tako velikem številu, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in dali za svete maše.

Vsem skupaj iz srca Bog plačaj!

Žalujoči: žena Albina, sin Boštjan, mama, brata Jože in Alojz z družinami ter ostalo sorodstvo

*Solza kane iz očesa,
pred nami obraz je tvoj;
odšel si tiho, brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas.
Imel težko si življenje,
nikoli več ne čaka te trpljenje.*

ZAHVALA

V 37. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi sin, bratranec in nečak

Štefan Brezar

iz Adrijanec 48

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, njegovim sodelavcem v DO Pomurka, — Mesna industrija M. Sobota, delavcem OŠ G. Petrovci za cvetje, izrečena sožalja in poslovljne besede.

Zahvaljujemo se gospodu župniku, pevcem, gasilcem in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI: mama, oče, teta Rezka iz Kranja, bratranec, sestrične in ostalo sorodstvo z družinami

*Zaspal si mirno, tiho, utrujen
od bolečin in boja.
Za teboj ostala je praznina,
a v naših srcih bolečina.
Le mirno, tiho spi,
naj roža, sveča grob krasi.*

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je v 72. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Ivan Raduha

iz Gaberja 129

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dali za sv. maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Hvala tudi zdravstvenemu osebju za pomoč in nego.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Gaberje, 2. 3. 1991

Žalujoči: žena Marija, hčerka Marta z družino, hčerka Trezika z možem, sin Anton s hčerko Natalijo, sin Ivan, brat in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

23. februarja 1991 je iz Radelj ob Dravi, kjer je živel zadnja leta, odšel v novo življenje

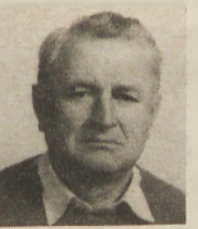
Jožef Gomboc

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste se od njega poslovili v Radljah in ga pospremili v novo življenje v rojstni vasi Motovilci, darovali cvetje in vence, dali za sv. maše in v cerkvene namene, nam pa izrazili pisna in ustna sožalja.

Prisrčna hvala g. kanoniku Viliju Pangerlu in številnim duhovnikom za doživeto slovo. Hvala domačim in radeljskim cerkvenim pevcem, govornikom za tople besede, GD Motovilci, Dol. Slaveči in Radlje, Društvu upokojencev Radlje in GP Vegrad Velenje.

Motovilci, Radlje, Velenje, 25. 2. 1991

Žalujoči: žena Terezija in sinova Jožko ter Ludvik z družino

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
a sedaj otožna tuja se nam zdi.*

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je 16. februarja v 69. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, svak in dedek

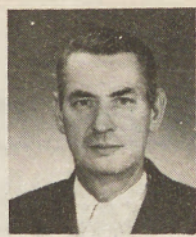
Janez Brunec

iz Mostja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč in ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku, darovali mnogo vencev in šopkov ter dali za sv. maše.

Iskrena hvala g. kaplanu in pevkam za odpete žalostinke, ZB Lendava in govorniku ZB Ivanu Koucutu za poslovljne besede. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Kristina, hčerka Marica, sin Branko z ženo ter vnuka Ksenija in Blanko

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja...*

ZAHVALA

Tiho, brez slovesa nas je v 66. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek, brat ujec in tast

Štefan Gerič

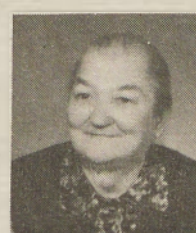
roj. 4. 6. 1924
iz Gornje Bistrice 18

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence, šopke ter za sv. maše in ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo gospodu kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in GD G. Bistrice ter gospodu Štefanu Žižku za izrečeno sožalje.

Iskreno zahvalo izrekamo tudi kolektivu Elektra M. Sobote.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

*Že leto dni te črna zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

17. marca mineva leto žalosti, odkar nas je zapustila draga žena, mama, babica, tašča in sestra

Marija Kovač

roj. Pelcer
iz Rankovec

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob in ji prižigate sveče.

Žalujoči: vsi njeni najdražji

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 82. letu starosti je mirno zatislila trudne oči naša draga mama, tašča, stara mama, prababica in sestra

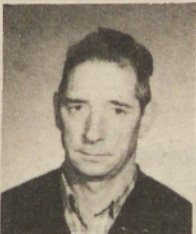
Marija Horvat

roj. Žilavec
iz Noršinec 52

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, bivšim sodelavcem SGP Pomurje, ABC Pomurki — DO Zunanja trgovina, Petrolu M. Sobota, gasilskemu društvu ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dali za sv. maše, drago mamo pa pospremili na njeni zadnji poti. Posebej hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za lepo petje, govornici KS za ganljive besede ob grobu.

Vsem in vsakemu še enkrat — iskrena hvala.

Vsi, ki smo te imeli radi

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi in dober mož, oče, dedek, zet, brat in stric

Jožef Gorza

roj. 23. 12. 1935 do 16. 2. 1991
kmetovalec
iz Vučje Gomile

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli ustna ali pisna sožalja, darovali vence in šopke ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej prisrčno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega in pljučnega oddelka bolnišnice v M. Soboti za lajšanje bolečin med njegovo neozdravljivo boleznijo.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, iskrena hvala predstavniku krajevnega skupnosti Zoltanu Cigutu za ganljivo slovo.

Vsem od srca — Bog plačaj!
Vučja Gomila, 16. 2. 1991

ŽALUJOČI: žena Olga, sin Jože z ženo Darinko, vnuka Dejan in Marjan, tašča Marija, sestre Ibolka in Irena z družinami in mati Neti

Uspešni lendavski vrtalci

Lendava je bila takoj po vojni nekakšna učilnica naftnih delavcev za vso Jugoslavijo, saj nikjer drugje ni bila razvita naftna industrija, oziroma takrat niso še nikjer našli nafte. Kmalu potem so vrtalci iz Lendave postali znani ne samo doma, temveč tudi po svetu. Vrtali so tudi v arabskih državah, seveda pa takrat že pod imenom nove firme: Ina Nafta Zagreb. Sredi šestdesetih let so v Lendavi opustili vrtalsko dejavnost in ta se je vrnila šele pred dvema letoma, ko so v okviru Naftne Lendava spet organizirali sektor za raziskave, vrtanje in izkoriščanje nafte in plina. Začeti je bilo potrebno znova, vendar so z veliko voljo, disciplino in znanjem pri tem uspeli. Ta čas so vrtalci Naftne povsem usposobljeni za vrtanje vrtin do globine 2000 metrov. Izvrtali so že nekaj vrtin na Goričkem, v okolici Ljutomeru in Lendavi. Vrtajo po naročilu naftne industrije in za raziskave termalne vode. Upajo, da bodo z znanjem in voljo dokazali, da so med boljšimi vrtalci pri nas in da bodo njihova vrtanja tudi uspešna.

JD

Za materinski praznik

V gornjeradgonskem Domu kulture bodo v soboto zvečer pripravili člani Občinske organizacije Slovenskih krščanskih demokratov G. Radgone praznjo v počastitev materinskega dneva. Na kulturni prireditvi bo nastopilo več kulturnikov, govor pa bo imel dr. Tone Kunstelj iz Ljubljane. Gornjeradgonski krščanski demokrati so bili že lansko jesen pobudniki osrednje kulturne prireditve v M. Soboti, zato je pričakovati, da bo prireditve uspešna.

F. Klemenčič

V GORNJEM LAKOŠU ODPRILO ZASEBNO PODJETJE HORSER d. o. o.

RAČUNALNIŠKO TESTIRANJE VOZIL

Horser je sicer zelo zveneče ime, nastalo pa je iz Horvat servis. Ustanovila ga je družina (dve generaciji!) Horvatovih. Odločili so se poslovanje po določilih, ki veljajo za zasebna in družbena podjetja, torej za družbo z omejeno odgovornostjo, in ne za klasično obrt.

V petek, ko je bilo vse nared za otvoritev, je bil za Horvatove veliki dan. Zaokrožili so naložbo, ki je z opremo vred stala 3

milijone dinarjev. Prostori za avtomobilsko servisno dejavnost merijo 200 kvadratnih metrov, prodajalna z rezervnimi deli in dopolnilnimi prostori pa 120 kvadratnih metrov. Prodajalna je v tesni povezavi s Trgoavtom iz Kopra, ki se ukvarja pretežno s prodajo nadomestnih delov, pri čemer se je dokaj uveljavil, zato nam je njegov direktor Bruno Miklavc zatrdil, da bo izredno dobra ponudba tudi v Horserjevi

trgovini v Lakošu. Če pa bi se zgodilo, da kakega dela ne bi bilo, ga bodo dobili v 24 urah. Enak čas, kot je sicer običajen na Zahodu. Tudi direktor Horserja Ladislav Horvat obljublja, da bo v njihovem avtomobilskem servisu tak način dela, kot je v tujini. Dokaz za to je urejenost in opremljenost servisa, v katerem je tudi tako imenovani tester, ki prek kablov, priključenih na posamezne funkcije motorja, računalniško izpiše diagnozo stanja avta, na stranki pa je potem, ali se zadovolji le s temi ugotovitvami, ali pa da avto popravi. V servisu imajo naj sodobnejšo uvoženo opremo tudi za avtomobilsko optiko, kontroliranje avtomobilske preme in tako naprej. Skratka: vse najnovejše, zato je pridobitev velika ne le za firmo Horser, ampak za vse, ki kaj dajo na preventivo in sprotno odpravljanje napak na svojem avtu. Otvoritev Horserjevega servisa in trgovine se je udeležilo veliko ljudi, pa tudi drugače je bilo vse tako, kot mora biti, ko gre za velik dogodek. Ne gre pa zanemariti tudi začetnega števila zaposlenih: 5 delavcev. Š. Sobočan

V servisu Horser v Gornjem Lakošu z računalnikom ugotavljajo stanje avtomobilskega motorja, akumulatorev... ugotovitev pa računalnik izpiše. Foto: S. S.

PRED SKUPŠČINO OBČINE VELIKO DELA

Pred zbori skupščine občine Lendava bo v prihodnjih mesecih največ dela prav gotovo na gospodarskem področju. Ob kritičnih gospodarskih razmerah bo potrebno organizirati take dejavnosti, ki bodo prispevale h gospodarskemu razvoju v skladu z zahtevami tržišča, obenem pa bo potrebno reševati vse bolj perečo problematiko brezposelnosti. Zato je nujno nenehno spremljati gospodarska gibanja v občini in nanje ustrezno reagirati.

V prvih mesecih se bodo zbori skupščine občine posvetili spremljanju uresničevanja sprejetih odločitev. Ker pa se celotna zakonodaja nenehno spreminja, bodo morali v letu 1991 dati prednost pri svojem delu predvsem davčni politiki, urejanju prostora ter varstvu okolja, financiranju javne porabe ter lo-

kalni samoupravi. Izhajajoč iz sprejetih programskih usmeritev lendavskega izvršnega sveta, pa bodo obravnavali tudi nekatere probleme varstva okolja, kot sta kakovost pitne vode in izvajanje odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki. Ker je kmetijstvo za občino zelo pomembna panoga, bo tudi to področje v središču

aktivnosti, predvsem varstvo kmetijskih zemljišč, program nadaljnjega razvoja kmetijstva ter pospeševanje pridelave hrane. Podobno je tudi s problematiko blagovnih rezerv in uresničevanjem posebnih pravic madžarske narodnosti.

V program dela uvrščajo tudi nekatere nerealizirane načrte iz prejšnjega leta, predvsem s področja turizma, kulture in obrambno-razvojnih načrtov občine.

Le od uresničevanja teh načrtov pa je odvisno, kakšne bodo razmere v gospodarstvu in življenju v lendavski občini. J. G.

Ribiška družina Murska Sobota

RAZŠIRJAJO RIBIŠKI DOM

Soboška ribiška družina, ki šteje 521 članov, v preteklem obdobju ni v celoti uresničila nalog na področju svojega delovanja.

Vzrok za to je bila premajhna aktivnost nekaterih komisij. V prejšnjem koledarskem letu sta bila predvsem premalo aktivni komisiji za varstvo okolja, ki ni ničesar storila zoper onesnaževalce ribolovnih voda, in disciplinska komisija, ki ni ustrezno ukrepala proti kršilcem. V obeh

komisijah so imenovali nova predsednika, tako da sta se komisiji že zavzeto lotili dela. V bogato pripravljenih poročilih, o katerih so poprej razpravljali ribiči v vseh treh organizacijskih enotah v Murski Soboti, Beltincih in Bakovcih, pa so opozorili tudi na nekatere druge probleme pri svojem delu. Sprejeli so programske usmeritve za leto. Med pomembnejšimi nalogami poudarjajo aktivnejše delo posameznih komisij ter dograditev ribi-

škega doma. Gradnjo so začeli že lanskega oktobra in doslej zgradili kletne prostore, greznico in betonsko ploščad za montažni objekt. Zavzemajo se za čim prejšnjo dograditev doma, saj bi s tem lahko razširili svojo dejavnost in v naravo pritegnili več ljudi, zlasti ob sobotah in nedeljah. Ker je dosedanji predsednik družine Franc Šeruga odstopil, bodo morali na njegovo mesto imenovati drugega.

F. M.

RAZSTAVA V TRIMLINIH

Sekcija za ročno delo pri kulturnem društvu je v počastitev dneva žena pripravila v vaškem domu zanimivo razstavo ročnih del. Sekcija deluje že nekaj let pod vodstvom strokovnjaka iz Madžarske. Žene, teh je večina v sekciji, želijo obuditi staro tradicijo vezanja in pletenja, ki je bila nekoč močno razvita v teh krajih. Razstavo v vaškem domu si je ogledalo veliko obiskovalcev. Večjo razstavo pa bodo pripravili ob koncu leta. V Trimlinih so s to razstavo počastili tudi 8. marec — dan žena ter 15. marec — madžarski kulturni praznik. JD

Odpri trgovino RCS

Zasebno podjetje RCS, d.o.o., Lendava je za preureditev nekdanjega poštnega poslopija v Dobrovniku in opremo odrinilo 1,5 milijona dinarjev. Skupaj z nadstrešnico, ki so jo uredili na novo, so pridobili 370 kvadratnih metrov prostora. V trgovini, ki so jo slavnostno odprli v soboto, prodajajo instalacijski material, kmetijsko mehanizacijo, gospodinjstve aparate, akustiko, gradbeni material, motorna kolesa Tomos, plin za gospodinjstva in drugo. Med drugim bodo še servisirali Tomosove izdelke in drugo. Pridobitev je za Dobrovnik in okolico nedvomno velika. Tudi zato, ker je omogočila nekaj novih zaposlitev. Š. S.

Referendum v Turnišču uspel

V nedeljo so v prostorih Osnovne šole Turnišče pripravili referendum o uvedbi samoprispevka za naselje Turnišče v Krajevni skupnosti Turnišče. Glasovali so lahko vsi občani, ki so vpisani v volilni imenik, pa tudi tisti, ki še niso dopolnili 18 let, so pa že v delovnem razmerju.

Za je glasovalo 57,7 odstotka glasovalnih upravičencev, proti 21,9, neveljavni pa je bilo 1,2 odstotka glasovalnih lističev. Glasovanja se ni udeležilo 19 odstotkov Turniščanov.

Po uspehu referenduma bodo najprej začeli graditi vaški dom v Turnišču, za katerega imajo idejni projekt, tako da bi lahko začeli že spomladi. Nato se bodo lotili asfaltnih prevlek na vaških ulicah, pa še priprave tehnične dokumentacije za kanalizacijo v vasi in druga komunalna dela. Zbrali bodo predvidoma 4 milijone dinarjev, za uresničitev celotnega programa pa bi potrebovali 10 milijonov dinarjev. Med zbranimi sredstvi samoprispevka jih bodo razdelili tako: 2 milijona dinarjev za gradnjo vaškega doma, milijon za asfaltno prevleke, milijon dinarjev pa za pripravo tehnične dokumentacije za kanalizacijo in razna komunalna dela. J. Gabor

Poučno in nepozabno!

Srečanje učencev in profesorjev dveh šol, ki imata podoben izobraževalni program, je bilo vedno poučno in zanimivo. Če pa se srečajo učenci avstrijske in slovenske šole, je to poučno in nepozabno. S takšnimi občutki so najverjetneje zapuščali Radence in svoje nove prijatelje učenci Zvezne poklicne šole iz Köflacha v Avstriji.

Sodelovanje poteka že dve leti. Lani so avstrijsko šolo, na kateri se izobražujejo mladi za opravljanje raznih poklicev v gospodarstvu, obiskali učenci Srednje šole za gostinstvo in turizem iz Radencev. Prespali so na domačijah avstrijskih vrstnikov. Letos so jim Avstrijci obisk vrnili, čeprav so kar močno dvomili, ali naj se sploh odpravijo na pot. Informacije, ki jih širijo tuji me-

Mir je o gostujočih mladih kuharjih povedala: »Mislim, da bodo v kuhinji bolj nerodni, pa niso. Naši učenci se namreč izobražujejo v glavnem za gostince, ti avstrijski pa ne. Za njih je to le del izobraževanja. Res, proti pričakovanju so bili dobri v kuhinji.« Renate Porta (ki je pravzaprav pobudnica sodelovanja) uči v Köflachu gospodinjstvi pouk: »Tudi učenci so, tako kot

Čeprav njihovo osnovno izobraževanje ni gostinstvo, so se gostje iz Avstrije kar spretno vrteli za šolskimi štedilniki Srednje šole za gostinstvo in turizem v Radencih.

diji o razmerah v Jugoslaviji, ni so nič kaj vzpodbudne. Prav gotovo pa bodo odslej imeli boljše predstavo o tem, kje in kaj je Slovenija in kje leži Pomurje.

Pa so le prispeli: 20 deklet in en fant, ki pa je edini že bil v Radencih. Popoldne so se odpravili na kratek izlet po Pomurju. Pod vodstvom kustosa Pokrajinskega muzeja iz Murske Sobotice so si ogledali cerkev v Martjancih in Bogojini, obiskali filovskega lončarja, rotundo v Selu in veliki turistični center v Moravskih Toplicah, s katerim jih je seznanil tamkajšnji animator. V torek in četrtek so sodelovali pri kuhanju in strežbi. Prvič so jim gostitelji pripravili in postregli domačo slovensko hrano, drugič pa so gostje skuhali avstrijske jedi. Ida

jaz, zelo zadovoljni. Mogoče je bilo vsega malce preveč, preveč natrpano čez dan in bi radi vmes malo počivali. Pa to ni nič. Doma bodo lahko počivali.

Avstrijski učenci in profesorji pa so sodelovali tudi pri drugih predmetih, ki jih poučujejo v radenski šoli.

Krista Büttner (profesorica magistra) je učencem predstavila sodobno avstrijsko umetnost, nato pa še z diaposnetki okoliščino Voitsberga. Ravnateljica Silva Marinkovič je poudarila, da so jim pri organizaciji in izvedbi srečanja pomagali sponzorji. Tudi ob večerih je bilo v dijaškem domu v Radencih, kjer so gostje spali štiri noči, živahno. Vsi so prepričani, da srečanje ni bilo zadnje.

Bernarda B. Peček

MLADI KRŠČANSKI DEMOKRATI

Pretekli petek je bil v Gornji Radgoni ustanovni občni zbor mladih Slovenskih krščanskih demokratov. Mladi so do sedaj delovali v okviru občinske organizacije SKD v Gornji Radgoni, toda izkazalo se je, da imajo potrebo po samostojnem delovanju. Za predsednika so izvolili študenta gradbeništva Antona ZADRAVCA.

Letos bodo ob osnovni dejavnosti aktivni predvsem pri kulturnem udejstvovanju in v ekologiji. Mladi SKD v Gornji Radgoni namreč menijo, da so na teh dveh področjih najbolj potrebni.

F. Klemenčič

V LJUTOMERU BO CVETNI SEJEM

Po sprejetem koledarju bosta turistično društvo in krajevna skupnost v Ljutomeru pripravili enajst tržnih in kramarskih sejmov. Od teh jih bo kar šest v Ljutomeru; med njimi je najpomembnejši »Prleški sejem po celon Lotmerki«. Prvi letošnji kvatrski sejem, ki je bil 19. februarja, ni bil kdo ve kaj obiskan, na kar je verjetno vplivalo slabo vreme. Pričakujejo pa, da bo namensko zgrajena tržnica v Ljutomeru ponovno zaživela — kot kaže posnetek iz lanskega sejma, seveda če bodo prodajalce in kupce iz neprodajnih prostorov preusmerili na tržnico. O tem se bomo lahko prepričali že na Cvetnem sejmu, ki bo letos na Jožefovo, 19. marca.

S. Feus

B+M

Murska Sobota, Ciril-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefaks: (069) 21 136
Za prvo osemletko — proti kanalu

B+M

Kidričeva 33 a, MURSKA SOBOTA

Z veseljem sporočamo, da imamo v obeh prodajalnah spet **izjemno bogato ponudbo novih modelov domačih izdelovalcev in uvoženih iz Nemčije in Francije!**

Po ugodnih cenah prodajamo:

- oblačila RIO iz Nemčije
- modna oblačila iz Francije
- usnjene izdelke Utoka in drugih izdelovalcev
- usnjene torbice in denarnice
- uvoženo žensko in moško perilo
- druga oblačila in modne dodatke za vse okuse

VSA OBLAČILA, KI SO KUPLJENA PRI NAS, VAM ŠE VEDNO POPRAVIMO BREZPLAČNO!

Možnost obročnega plačila!

Želimo vam lepo pomlad!